

Sneeuwlokjes

J.P. Hasebroek

bron

J.P. Hasebroek, *Sneeuwlokjes*. W.H. Kirberger, Amsterdam 1878

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/hase002snee01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Voorbericht.

Bij de aanbieding van dezen nieuwen bundel heb ik aan belangstellende lezers weinig te zeggen.

De keuze van den titel wordt genoegzaam verklaard in het klinkdicht, dat de verzameling opent.

De inhoud staat, althans ten grootsten deele, in verband met den tijd en wijze van vervaardiging. Toen ik, nu vier jaren geleden, mijn jongste bloemlezing van proza en poëzij onder den titel van *D i c h t e n O n d i c h t* uitgaf, merkte ik in de voorrede op, dat tusschen de geboorte van sommige der daarin vervatte opstellen een vrij groote ruimte van tijd lag, en uit dien hoofde ook op dien bundel het bekende en meermalen aangehaalde woord van Göthe toepasselijk was:

Was eine lauge weite Strecke
Im Leben von einander stand,
Das kommt nun unter Einer Decke
Dem guten Leser in die Hand.

Van deze gedichten nu kan ik hetzelfde niet zeggen: integendeel. Voor verreweg het grooter deel toch is de daarin opgenomen poëzij het voortbrengsel van een enkel seizoen. Zij is met name de vrucht van een hoogst welkom bezoek

der Muze, mij in den jongsten winter gedurende een gedwongen winterrust gebracht. Vandaar dan ook, dat de liederen, die hier klinken, meer aan het getjilp van een onder het huisdak broedenden musch, dan aan het gezang van een in de hoogte over bosch en beemd luchtig daarheen zwevenden leeuwerik of zwaluw - men ziet, dat ik van zwanen, of arenden, en andere zulke koninklijke vogels meer, bescheidenlijk en voorzichtiglijk zwijge - denken doen. Ik meen echter, dat ik daarvoor geen verschooning heb te vragen. Men heeft te recht gezegd:

Tout homme sachant voir peut dans son horizon
Faire un voyage immense autour de sa maison.

Mocht men nu maar oordeelen, dat ik, op het reistochtje mijner fantasie, wel niet onmetelijk hoog opgestegen, maar toch ook niet al te dicht bij honk of al te laag bij den grond gebleven ben. Maar ik gevoel het: wenschen kunnen hier niet baten: de Muze moet van en voor zich zelve spreken. Ik beveel haar en mij aan de welwillendheid mijner lezers, en eindig deze korte mededeeling in de hoop, dat hun onthaal voor mijn schuchter uitkomende sneeuwkllokjes geen barre, snijdende en doodende Maartsche vorst, maar eerder een vriendelijk koesterend Aprilzonnetje zijn moge!

AMSTERDAM,
9 Juli 1878.
H.

Sneeuwkllokjes.

't Is winter, bar en kil, zelfs onder 't zonnegloren.
De aarde, als een doode, in wien het bloed tot ijs bevroos,
Ligt overtogen met een blanke wâ des doods,
En 't is als hield zij op aan 't leven te behooren.

Maar - schijn bedriegt. Natuur wordt nooit gansch levenloos.
Zie slechts! ginds door de sneeuw ziet ge een groen spruitje boren;
Straks steekt een sneeuw wit klokje er 't hoofdjen uit naar voren...
“t Sneeuwkllokje!” roept ge, en groet het welkom, als altoos!

Zóó in Natuur. Zóó in de Kunst. Ging zij ten grave,
In dezen wintertijd, de gaaf der poëzij?
Neen, in het dichterhart sterft nooit de melodij,
Noch in 't zanglievend hart 't verlangen naar haar gave.
Zijn daar nog harten, die voor 't zoet der dichtkunst slaan? -
Mijn hand biedt ze uit mijn hart dees t u i l S n e e u w k l o k j e s a a n.

De denneboom.

In zijn donkre en sombre wade
Eenzaam treurend in den hof,
Sla 'k het Denneboompje gade,
Dat aldaar mijn blikken trof.

Eenvouds beeld is mij verschenen!
Bloem noch blad versiert zijn hout;
Rijpt het boomooft om hem henen,
Aan zijn twijg geen vrucht van goud.

Neen! voor blaadren enkel naalden,
Dennen-appelen voor vrucht.....
Wie ooit schoonheidsprijs behaalden,
Hij doet afstand met een zucht.

Erger nog! Al de andre boomen
Schimpen, arme Den! vol trots:
Hoe gij in den hof durft komen,
Gij, nauw goed genoeg voor 't bosch?

Is het lente in 't land, de meien
Spotten, daar ze u, met een lach,
Met hun zilver overspreien:
Waar uw bloesem blijven mag?

Als de zomer komt, de rozen,
 Bladers strooiende om u heen,
 Zeggen: 'wilt gij ook eens blozen?
 Neem van mij een blad te leen!'

In den herfst, als de appels dragen,
 't Valt de spar wel hard en zuur,
 Komt hem 't rijpe boomfruit vragen:
 'Rijpt uw appel haast - voor 't vuur?'

Maar geduld! uw tijd zal komen.
 Spoedig komt het najaar aan.
 Winden gieren, regens stroomen,
 En de bloeitijd heeft gedaan.

Meitak, roos en vruchtboom welken;
 Kaal als staken staan ze daar,
 Zonder blaân of bloemenkelken, -
 Dooden, wachtende op de baar.

Maar mijn Den staat frisch te prijken
 Met zijn onvergankelijk groen,
 Als een levende onder lijken,
 Eenig sieraad van 't plantsoen.

Sneeuw en rijm en ijzel tooien
 't Groene kleed met dons en kant;
 Komt de zon dan vonken strooien,
 't Boordsel blinkt als diamant.

En nog kwam de kroon der dagen
 Voor mijn Denneboompje niet.
 Rijker sieraad zal hij dragen,
 Als hem de opperste eer geschiedt.

Hoort gij ginds de Kerstklok luiden?
't Is der feesten keur en roem,
Waar haar trillingen op duiden;
Maar ook, Den! uw eer en roem.

Zie! daar dragen blanke vingeren
Uit den hof u heen ter zaal,
Waar u looveren omslingeren,
Rijk aan goud en zilverpraal.

Aan uw takken gloeien vruchten,
Bloeien bloemen, rood en goud,
Of der zwoele Zuiderluchten
Zomerkus u had bedauwd!

In uw donkre twijgen vonkelen,
Als een sprankelende stroom,
Die door 't groen zijn nat laat kronkelen,
Honderd lichtjes aan uw boom.

En aan 's boompjes voet beneden
Prijkt het eerste menschenpaar,
Zalig in den hof van Eden,
Of diens heil herboren waar'.

En die heilstaat i s herboren!
Daarvan spreekt in gindschen stal
't Godlijk kind, dat ligt te gloren
Onder 't Englen-vreugdgeschal.

En o, zie! rondom die lichtjes
Heel een menschlijke englenstoet
In die kindren-aangezichtjes,
Blinkend van den blijdsten gloed.

Zie hen stralen! hoor hen juichen!
Kindekens bij 't godlijk wicht,
Wien ook zij hun dank betuigen
Voor het heil, ook hun gesticht!

En al wijder rond, in kringen,
Ouders, vrienden, 't gansche Huis.
Die den kerstboom blijde omringen.
Middelpunt van 't feestgedruisch!

O mijn kleine Den! Wat zegen
In dees Kerstdags-heerlijkheid!
Wat geldt daar de vreugde tegen,
's Zomers 't bloeiend hout bereid?

Knoppen, bloesems, bloemen, vruchten,
Waar zijn ze allen nu? - Vergaan!
Maar de lente uit hooger luchten,
Vreugde in God, blijft steeds bestaan.

't Schoon symbool dier vreugd te wezen, -
Voorrecht boven maat en peil -
Dat is 't deel u toegewezen,
Groenend beeld van 't hoogste heil!

En dies, boompje, wil 't mij leeren:
Zomerbloemen - één seizoen!
Kerstmachtvreugde in 't licht des Heeren -
Eeuwig voorjaar, immer groen!

Langs het kerkhof.

I.

Ziet gij dat kruis, mijn kind? 't Staat stil en zwijgend daar;
En toch 't verkondigt u en mij de droefste maar.
Het zegt ons, dat ons hart den rijksten zegen dierf,
Dien God op aarde ons schonk. Het zegt u: M o e d e r s t i e r f.

II.

Ziet gij dat kruis, mijn kind? Het spreekt geen enkel woord;
Toch wordt door hart en oor zijn stille stem gehoord.
't Is of een zacht geruisch rondom dien kruispaal zweeft,
Dat als een balsem streelt. Het fluistert: V a d e r l e e f t.

Eeuwige minnarijen.

Wanneer de zon des avonds daalt,
En op den wand der burchtzaal straalt,
Hoe blinkt dan, door dien gloed beschenen,
De herdersgroep, dien 't kunstpenseel
Deed leven op het muurpaneel
Voor oogen, die reeds langs verdwenen!

Zie, hoe de herder in 't plantsoen,
In schaduw van het olmengroen,
Zich neêrzet aan den zoom der weide.
Hoe gretig drinkt zijn herderin
Den vuurstraal van zijn bliken in!
Een zelfde gloed verteert hen beide.

De schaapjes grazen vredig rond.
Al zacht en zoet daalt de avondstond,
En druppelt dauw op bloem en knoppen.
De herder neemt zijn fluit van riet,
En kweelt een teeder minnelied
Voor 't Liefje, dat zijn hart doet kloppen.

En bij dat jong, onschuldig paar,
 Arkadisch, zoo er ooit een waar',
 Verliezen we ons in zoete droomen.
 Ziedaar een wereld, vreemd voor 't hart,
 Verteerd door Liefdes wee en smart,
 Ons bron van zooveel tranenstroomen!

Nooit wordt de minnaar 't fluitspel moê;
 De herderin hoort immer toe;
 En wij, wij vangen meê die klanken.
 Wel treft geen hoorbre galm ons oor,
 Toch trilt ons hart een zangtoon door,
 Dien we aan verbeeldings luitspel danken.

O met wat hemelzoet geluid
 Kweelt ons, speelt ons die tooverfluit
 Haar lied, als in den droom vernomen!
 De herder neuriet, nacht en dag,
 Zijn zang, die nimmer zwijgen mag,
 Maar klinken blijft, wie gaan of komen.

De herderin lacht immer voort,
 Door niemand in de vreugd gestoord,
 Die steeds haar rozenmond doet plooiën,
 Daar olm en popel, immer groen,
 Ook als de winterstormen woên,
 Gestaâg met d' eigen dos zich tooien.

Zoo zaagt gij, teederminnend paar,
 Nu langer reeds dan honderd jaar,
 Verliefde groepen langs u zweven,
 En hoorde, in d' achterhoek der zaal,
 Reeds menig kusje menigmaal
 Steelswijs geroofd en weêrgegeven.

En als de minnenden van thans
Haast slapen, bij den maanlichtglans,
In 't graf, zich oopnend voor hun voeten,
Zult gij, o herder, met uw fluit,
Met altijd even zoet geluid
De minnaars van de toekomst groeten!

(THEURIET).

De noodkreet der liefde¹⁾.

De stormwind giert en zweept de baren
 Der Spaansche zee:
 Wee nu de schepen, die daar varen
 In 't noodweêr, wee!

Ja, wee der kiel, aan stuk gestooten
 Op gindsche klip.
 't Verderf is over 't wrak besloten...
 Straks zinkt het schip!

Maar eerst... wie komt in 't duister naderen?
 'k Zie Englands vlag;
 'k Hoor 't raat'len van de stoomboot-raderen
 Met slag op slag.

Ja, 'k zie aan boord de schepelingen,
 Met turend oog
 Om door den nevel héén te dringen,
 Die 't wrak omtoog.

1) Historisch. Het feit wordt verhaald door Dr. Thomas Guthrie, Predikant te Edimburg, in een zijner leerredenen.

‘Ziet, makkers! ziet ge een zeil gespannen
 Op 't dek als tent?
 't Dient licht ten schut voor enkle mannen.....
 Komt! 't roer gewend!’

O droef gezicht! Een halve doode
 Treft daar hun blik;
 Hij schijnt een geest; hij ademt noode,
 En wekt slechts schrik.

Vermagerd, uitgeput, verstervend,
 Schier enkel been,
 Ja, zelfs eens kindjes krachten dervend,
 Draagt men hem heen.

Op 't Britsche schip staan ze alle in 't ronde,
 En zien hem aan,
 Of hij nog weêr herrijzen konde,
 Nog op mocht staan.

Men laaft zijn lippen, of het leven
 Nog keeren mocht
 In de ader, half door kou versteven
 En 't kille vocht.

En zie, 't is of hij wil gaan spreken...
 Let op zijn mond,
 Of gij 't geluid des half bezweken'
 Ook vangen kondt!

Wat poogt zijn woord u uit te leggen?
 Hoe luidt zijn wensch? -
 Gij hoort met holle stem hem zeggen:
 ‘Ginds - nog - een mensch!’

Kan 't zijn? Bleef ginds aan boord een tweede,
 Zoo veeg als hij?
 - 'Welaan dan, mannen, wie gaat mede? -'
 - 'Hier - hier zijn wij!'

Zij gaan, en 't loon bekroont hun pogen.
 Een andre tip
 Van 't zeil hield aan hun oog onttoegen
 Een' tweede op 't schip.

Men redt ook hem. Men redt ze beiden.
 In d' ergsten nood
 Verrijzen ze, als op 't punt van scheiden,
 Van uit den dood.

Wél hun! - Maar wél hem boven allen,
 Die in zijn leed,
 Ja, schier den dood ter prooi gevallen,
 Zich zelf vergeet.

Die, langs de smalle zoomen zwevend
 Des uiterst' ends
 Van 't leven, uitroept, zwak en bevend:
 'Ginds - nog - een mensch.'

Mijn broeder! welk een machtig voorbeeld
 Van menschenmin,
 Helaas! dat ons gebrek veroordeelt
 Aan d' eigen zin!

Hoe vaak genieten wij den zegen
 Van de aard' naar wensch,
 Maar - treedt dan 's broeders beeld ons tegen:
 'Ginds - nog - een mensch!'

‘Ginds nog een mensch!’ een naakte, een arme,
Die hongrend sterft;
Och of uw hart zich zijns ontferme,
Die alles derft!

Gij, Christen, die Gods woord mocht smaken,
Ziet ge, op de grens
Uws lands, u 's nachts den Heiden naken:
‘Ginds - nog - een mensch!’

Die jammerkreet bracht uit den hoogen
Gods Zoon tot u;
Die kreet heeft u 't verderf onttoogen:
Vergeld dien nu.

Ja, dat die kreet u zegen stichte,
Uw voorspraak zij,
Uit 's broeders mond, voor Gods gerichte:
‘Hij redde mij!’

Zijn spade.

Wat heeft hij met zijn spade
Zich rusteloos geweerd,
En telkens weêr en weder
Daarmede de aard gekeerd!

Wat heeft hem bij dien arbeid
Soms 't zweet langs 't hoofd gegudst!
Van 's ochtends vroeg tot d' avond,
En nimmer, nimmer rust!

Slechts 's winters, als het sneeuwkleed
Heel de aard had overspreid,
Mocht kort zijn spade rusten,
Een poos ter zij' geleid.

Maar kwam dan straks het dooiweêr,
Wen 't zonlicht de aarde kust,
Dan weêr zijn spâ gegrepen,
En nimmer, nimmer rust!

Maar, nimmer? - Neen 'k bedroog mij.
Elks werktijd komt aan 't end.
Daar komt een laatste winter...
Dien heeft ook hij gekend.

Nu werkt en keert zijn spade,
En graaft en delft met lust,
Maar - aan z i j n graf, - en onder
't Wit doodskleed heeft hij rust.

Waarheen?

Waarheen, o J o n g l i n g , gaat ge? - 'Ik hoor
In gindsch paleis de zoetste zangen;
'k Ga van die vreugd mijn deel erlangen;
Daar tel ik twintig jaren voor!'

Waarheen, o K o o p m a n ? - 'k Ga vol hoop
Ter beurze, om een miljoen te winnen.
'k Belach den dwaas, die krank van zinnen,
Zijn oogst eerst met zijn zweet bedroop.'

Waarheen, o K r i j g s m a n ? - 'k Hoor van ver
Den donder der kanonnen brommen.
'k Verneem een roepstem in dat grommen:
Daar daagt viktorie's gouden ster.'

Waarheen, o D i c h t e r ? - 'De aureool
Trekt mij het meest van dichterglorie.
Roem' me eens als Bard de kunst-historie -,
Mijn eerzucht streeft naar 't Kapitoel.'

Waarheen, gij, W i s g e e r? - 'k Zoek slechts stil
Mijn hoekske, en ondervraag de Wijzen,
Die de eeuwen als haar Lichten prijzen,
Of door hen 't licht mij dagen wil.'

Waarheen, mijn H e i l a n d? - 't Hart verscheurt
Me een noodkreet, die mij drong in de ooren,
Dien 't lijdend Jericho liet hooren....
Ik ga er heen. 'k Ga waar men treurt.'

(A. BASTIDE).

Mijn vaderland.

'k Heb soms den reisstaf opgenomen,
 Als in der tijd Heer Jurriaan¹⁾;
 'k Ben vrij wat landen, vrij wat stroomen,
 Als pelgrim, door of langs gegaan.

Maar waar ik ook mocht henentreden,
 In 't hart trok Holland mede op 't pad,
 En daagde ook ginds mij half een Eden,
 Ook dáár heb ik het liefgehad.

En is het vreemd? Laat vrij gaan reizen
 De jongman, die een liefde heeft,
 Het zoete kind van zijn gepeizen
 Gaat meê, waarheen hij zich begeeft.

- 1) Toespeling op het bekende liedje van Claudius, door onzen Tollens vertaald:

Wie ooit naar vreemde landen trok,
 Kan thuis iets nieuws verhalen;
 Ik nam mijn hoed, ik greep mijn stok,
 En toog langs berg en dalen.
 Daar hebt gij kloekmoedig en wel aan gedaan;
 Vertel van uw reizen, verhaal Jurriaan!

Hij zie ginds vrouwen en jonkvrouwen,
Prinsessen zelfs, zoo eël als schoon,
Het meisje, dat hij wil gaan trouwen,
Zit in zijn hart altoos ten troon!

Mijn liefje is Holland, niet zoo heerlijk
Als andre landen, 't mag wel zijn,
Toch boven allen mij begeerlijk:
Ik ben de hare en zij de mijn'!

Wat kind zal van zijn moeder roemen:
'Ze is aller vrouwen puik en pronk?'
Toch blijft hij haar de Liefste noemen,
De vrouw, die hem het leven schonk.

'k Mag Holland meê mijn moeder heeten:
Zij baarde en kweekte mij als kind:
'k Heb, zuigling, op haar schoot gezeten,
En als mijn voedster haar bemind.

'k Plukte aan haar voet vergeetmijnieten
Van kinderlijke levensvreugd,
En aan haar schoot mocht ik genieten
Den paradijsstaat van mijn jeugd.

Die moeder leerde 't eerst mij spreken;
Haar zoete taal sprak 't eerst mijn tong, -
Schoon 't mij eerst later is gebleken,
Hoe zoet die sprak, en dichtte, en zong.

De frissche lucht, die ik mocht ademen
Was Hollands lucht: het etherblauw,
Waardoor 'k mijn Holland zag omvademen,
Gaf mij zijn zon, schonk mij zijn dauw.

In Holland klopte 't eerst mijn harte
Voor Haar, die 't immer kloppen doet;
Aan Holland bindt mij vreugde en smarte,
Des levens zuur, des levens zoet.

'k Ben met mijn Holland saamgewassen,
Als 't plantje met den moedergrond,
En 'k meng, ook als ik sterf, mijn asschen
Met de aarde, waar mijn wiegje op stond.

En daarom, al uw rozentuinen,
Italië, in uw Zuidergaard,
Mij halen ze niet bij de duinen,
Waar 'k reeds als kind op heb gestaard.

En daarom, Zwitserland, uw bergen,
Wier spits, naar 't schijnt, den hemel tart,
Zij mogen mijn bewondring vergen,
Maar 't lage Holland heeft mijn hart.

En daarom, England, hoe uw luister
Ook blinke als Koningin der zee,
Hij schijnt voor mij den glans niet duister,
Die gloort om Tessels stiller reê.

En daarom, hoe gij ook moogt pralen,
Parijs, met al uw heerlijkheid,
Zij kan bij 't toovrend licht niet halen,
Dat de avondzon om de IJstad spreidt.

En schoon ge, o groote koninkrijken!
Mijn land in omvang overtreft,
In glorie heeft het niet te wijken, -
Zoo 't zelfs het hoofd niet hooger heft!

Hier stond de wieg der dubbele vrijheid
Van volk en kerk: die hemelplant
Ontkiemde in al haar schoon- en blijheid
In uwen grond, mijn vaderland!

Op zee verheffen zich nu reuzen,
Wier vloot daar als meesteres troont;
Toch hebben eenmaal onze Geuzen
Zelfs Britten's zeeleeuw 't pad getoond.

En als die zee ons kon verhalen
Van heldendaan, door haar gezien -
Mijn Holland, o hoe zoudt ge stralen!
U kroonde de Oceaen misschien.

Itaalje, ja, heeft paradijzen,
Waardoor een eeuwge bloemgeur zweeft,
Maar Haarlem kan op tuinen wijzen,
Wier weêrgâ nergens lustoord heeft.

Geen Rafaël mocht bij ons bloeien,
Maar Rembrandts Nachtwacht trok hier uit;
Zijn rundren liet hier Potter loeien;
Hier groende Ruysdaels levend kruid.

Geen Shakespear klom hier ten tooneele,
 Maar Vondel klom ten hemeltrans,
 En zong Gods glorie met de kele
 Of 't waar' eens 'Serafijnschen mans.'¹⁾

En vraagt ge Holland naar zijn zeden? -
 Wij schittren niet als Gal of Brit,
 Maar wijken hun toch niet in 't Eden,
 Waar 't Huislijk heil ten zetel zit.

De wakkre mannen, kloeke vrouwen,
 Die Hals of van der Helst u maalt,
 En waar de vreemden vreemd op schouwen,
 Zijn uit geen fabelland gehaald!

De schalke en vroolijke manieren,
 Bij onz' Ostade of bij Jan Steen,
 Zij vonden hier ze in 's lands kwartieren:
 Hun luim maalde ook ons volk metéén.

Ja, zoo ge, o vreemdling, 't lied kost hooren,
 Dat klinkt van Hollands zoete lier,
 Licht streeelde dan uw lof onze ooren:
 'Zoo ergens, 't stil Geluk woont hier!'

En daarom, dierbaar land der Vaderen,
 Ik min u met een teedren gloed;
 Ik draag uw adem in mijn aderen;
 Ik draag uw leven in mijn bloed;

1) Toespeling op Jeremias De Decker's:

De schilders in 't gemeen, die malen of verzinnen
 Een Engel bij Matthijs, of Seraphijnschen man.

Maar boven alles in mijn harte
Draag 'k u, mijn lust, mijn vreugd, mijn eer!
Wie roeme in landen in de verte,
Gij zijt mijn naaste, als niemand meer!

Mijn lied zal met mijn leven sterven;
Maar zoo het ooit een nagalm had,
Doe 't bij den nazaat de eer mij erven:
'Hij heeft zijn Holland liefgehad!'

De groote kindervriend.

Goddelijke Kindervriend!
Wat hebt ge aan de jeugd verdiend,
Gij, wiens feesten zelfs aan kleenen
Meer dan aardsche vreugd verleenen!

Als het Kerstfeest de aard verheugt,
Prijkt uw Kerstboom voor de jeugd
Met zijn lichtjes, met zijn gaven,
Die uw kinderliefde staven.

Rijst ge als koning uit het graf,
't Paaschfeest gaat de dag vooraf,
Dat de kleinen, met hun palmen
Zwierend, u 't Hosanna galmen.

Is die kroondag werkelijk daar,
Weder juicht de kinderschaar:
't Paaschbrood, 't Paaschei wordt gegeten
Onder blijde jubelkreten.

En daagt eindelijk 't laatste feest,
't Jonge volkje is blij' van geest,
Als 't de Pinksterbloem ziet tronen
Onder zegeboog en kronen.

Dies, gij groote Kindervriend!
Dank hebt ge aan de jeugd verdiend,
Daar uw feesten zelfs aan kleenen
Hemelvreugd op aard verleenen.

En dien dank wacht ge ook van ons,
Ouder leden uws Verbonds,
Als ge ons in dit beeld wilt leeren:
'Mensch! word kind: gij zijt des Heeren!'

Lijdenstroost.

Wie zal mij troosten? - 'Ik!' hoorde ik de Dichtkunst spreken:

'Mijn zangen bieden troost aan 't hart, dat mij behoort.' -

Ik tokkelde de snaar, die traan op traan doorweken,

En 'k vond dat alles treurde, en treurde zelve voort.

Wie zal mij troosten? - 'Ik!' liet zich nu de Opschik hooren:

'Ziehier fluweel, en zijde en goud en paarlengloor...' -

Kon mij 't onschuldig spel - ik nam de proef - bekoren?

Ach, 'k tooide slechts mijn rouw, en treurde in 't feestkleed dóór.

Wie zal mij troosten? - 'Ik!' zoo kwam de Reislust roemen:

'Ginds bloesemt in het Zuid voor u het schoonst verschiet.'

Maar, van den geur nog vol van de eerstgegaârde bloemen,

't Nieuw bloemprieel verborg mijn tranen, anders niet.

Wie zal mij troosten? - Niets, en niemand hier beneden.

Uw stem, noch andrer stem. Maar daal in 't eigen hart:

Daar schenkt u God de kracht, die schraagt, op uw gebeden.

Doch faalt die, wacht op aard nooit heeling voor uw smart!

(DESBORDES-VALMORE.)

Op den oudejaarsdag van 1877.

Aan J.J.L. ten Kate.¹⁾

Daar laat weêr de oudjaarsklok zich hooren,
 En luidt het jaar bij 't scheiden uit.
 Het groote lijkfeest is herboren,
 Dat al wat leeft in zich besluit.
 Ook wij, wij sterven mede in 't jaar;
 Onze A l l e r z i e l e n d a g is daar.

Wij sterven in de herinneringen
 Van 't jaar, die zinken in zijn graf;
 Met al het goede, dat we ontvingen;
 Met al de droefheid, die 't ons gaf;
 Met dat stuk levens, dat stuk hart,
 Dat saamgroeit met die vreugde of smart.

- 1) Voor het schrijven van bovenstaand gedicht bestond een bepaalde aanleiding. Mijn kunst- en hartsvriend Ten Kate had in den loop van het nu eindigend jaar een beminden zoon door den dood verloren, zooals hij schreef: 'Moeders trots en troost': Jan Herman, geboren 7 November 1852. Opgeleid tot Ingenieur, was hij in den jongsten tijd benoemd geworden tot Ingenieur-werktuigkundige 1e klasse aan de havenwerken van Batavia. Vol jeugd en hoop begaf hij zich daarheen, maar na slechts weinige maanden toevens en werkens in zijn nieuw vaderland, rukte een kortstondige ziekte hem uit het voor hem zoo dubbel schoone en zoete leven. Hij stierf te Batavia 15 Juli 1877. Men verbeelde zich, zoo men kan, de droefheid der minnende ouders! Aan het einde van een zoo moeielijk en droevig jaar kwam nu de Oudejaarsdag, en vertegenwoordigde ik mij, wat die dag met zijne herinneringen voor mijn vriend en zijn gade moest zijn. Deze gedachte, deze sympathie gaf mij een lied in het hart en de pen, waarop de Dichter nog denzelfden dag mij een antwoord zond, dat hij mij vergund heeft als weêrklank op mijn rouw- en troostklank hier op te nemen; een vergunning, waarvoor mijn lezer hem, even als ik, zal dankbaar zijn.

Wij sterven met de dierbre dooden,
Die ons het stervend jaar ontnam.
't Is of zijn klokslag ons komt nooden,
En de uitvaartsure wederkwam:
De dooden, die ge ons naamt, o Heer,
Zij stierven eens - zij sterven weêr.

Zal 't u, mijn Broeder, ook zoo wezen,
Wanneer straks de oudjaars-doodklok luidt?
Mijn broederharte doet mij 't vreezen.
Wreed valt ook u dit jaarsbesluit.
Het stervend jaar draagt bij zijn doôn
In de armen ook uw lieven zoon.

Uw zoon! steeds vreugd der minnende ouders,
Maar dubbel, toen hij henentoog,
En als met vleuglen aan de schouders
De schoonste Hope tegenvloog,
En 't uit den Oost te dagen scheen,
't Heil, zooveel jaren afgebeên.

Maar voor die blijde morgenstralen,
 Wat donderslag uit de Oosterlucht,
 Die brijzlend op uw hart kwam dalen,
 In 't meer dan doodlijk doodsgerucht:
 'Uw lievling vond aan 't gindsche strand
 Zijn levensnacht in 't morgenland.'

O smart! Daar zinkt hij neêr in de aarde,
 Maar niet gebed door 's vaders arm.
 De mond der moeder, die hem baarde,
 Kust scheidend hem 't gelaat niet warm.
 Heeft zij hem vaak goê-nacht gekust,
 Niet nu! niet voor zijn jongste rust!

Ja, dat is bitter, dat is vreeslijk,
 Ik voel het, Broeder, met u meê.
 Dat is een wond, door niets geneeslijk,
 Een hier nooit heelend zielenwee!
 Een eeuwig doodenfeest voor 't hart,
 Dat nieuw weêr met dit oudjaar werd.

En nu, mijn Broeder! zal 'k u troosten
 Met woorden, woorden, woorden? Neen!
 Ook de echte troost daagt uit den Oosten,
 Daalt van den Berg der Zaligheên.
 Jobs vrienden niet, Jobs God alleen
 Bracht troost, toen hij zijn vriend verscheen.

Jobs God verschijne u, bij het kleppen
 Der doodenklok van 't stervend jaar.
 Hij geve u vleuglen, die zich reppen,
 De zee langs, Oostwaarts heen, tot waar
 Gij in een schemerend verschiet
 Een heilgezichte u dagen ziet.

Toen, droef op Patmos' rots verkwijnend,
De balling Gods verging in wee,
Hoe welkom de Engel hem verschijnend,
Eén voet op 't land, één voet op zee,
En met dat troostwoord voor zijn pijn:
'Eens zal, - daar zal geen tijd meer zijn!'¹⁾

Doe God dien Engel voor u dagen,
Mijn Broeder, op het Oosterstrand!
En zoo hem daar uw oogen zagen,
Aanvaard dien troost uit 's Vaders hand:
'Haast rijst des levens ochtendschijn:
Dan zal geen weenenstijd meer zijn!'

1) Openbaring van Johannes X:6.

Op den oudejaarsavond van 1877.**Aan J.P. Hasebroek. (In antwoord.)**

Dat, broeder! ge een krank broederhart
Dus, mede-lijdend, kwaamt bejeegen,
Dat gij zijn sprakelooze smart
Meer dan een t o l k : een t r o o s t e r werd,
Daar moge u God voor zeegeen!

Wat op deez' a l l e r - z i e l e n - d a g
Een ziel doortrilt in al haar snaren,
Die veel heeft liefgehad, en ach!
Veel van het liefste heengaan zag,
G i j hebt het meê ervaren!

Gij ook hebt in de stille cel
Van daag schijndooden op zien rijzen,
Bij wisslend licht en schaduwspel:
Een eerste Groet - een laatst Vaarwel -
Verloren Paradijzen!

Gij ziet ook - hoe gelijk gij mij! -
 Méer dan de levende, in uw droomen
 Uw vroeg-gestorvenen u nabij:
 Is, schijnbaar ver, reeds de 'Overzij'
 Ons 'in 't gezicht' gekomen?...

Den moed hervat! de kracht vergaard!
 En kunnen wij geen lofzang juichen,
 Wij kunnen toch, hoe diep bezwaard
 - Den strijd volstreên, 't geloof bewaard -
 In stomme aanbidding buigen.

De sneeuwvlok, broeder! bleekte ons hoofd,
 Maar in ons beider zielen tevens
 Gloeit onder 't ijs - God zij geloofd! -
 Een vuurvlam, door geen tijd gedoofd....
 De hoop des Eeuwgen Levens.

O raadselspreuk! O wonderwoord!
 God weêr te geven, is geen derven.
 De schijnbre dooden leven voort:
 Liefde is des Levens weêrgeboort' -
 Geen l e v e n d e kàn sterven.

J.J.L. TEN KATE.

Zon, sta stil!**Op Nieuwejaarsdag 1878.**

‘Toen sprak Jozua tot den Heer, ten dage als de Heer de Amoriten voor het aangezicht der kinderen Israëls overgaf, en zeide voor de oogen der Israëlitien: Zon, sta stil te Gibeon, en gij, maan, in het dal van Ajalon!’
Jozua X:12.

‘Sta stil te Gibeon, gij zon!’ Zoo liet zich hooren
De stem van Jozua, den held:
En zie! de zon bleef aan den hemel gloren,
Tot in haar schijnsel 't heir des vijands was geveld.

Ik spreek dien Godsheld na, op dezen dag der dagen,
Die weer een Nieuwjaar ons ontsluit:
De zon houde op steeds voort, steeds voort te jagen,
Als 't hollend rengespan in vaart, dag in, dag uit!

Ja, sta gij stil, o zon! - Wel weet ik: mijn gebieden
Heeft op uw hemellicht geen macht.
Spijt mijn bevel, gaan de uren voort te vlieden;
Ginds aan den hemel weet men van geen Oudjaarsnacht.

Hoe? zouden werelden, die wentelen daarhenen
 In onverstoorbren rondedans,
 Aan onze dwaalster, op haar weg verschenen,
 Zich kreunen, door haar eisch gestoord in loop of glans?

Wat gaat het ginds hun aan, of wij, het kroost der Aarde,
 Hier vreugde smaken of verdriet?
 Of 't scheidend jaar ons wee, of blijdschap baarde?
 Ja, al vergingen we op dees stond, hén deerde 't niet!

De Schepping is een trein, die voortholt zonder halten,
 Gedreven door een machtig vuur;
 Zij heeft geen oog voor zwevende gestalten;
 Vóórt moet, vóórt gaat ze altoos, tot haar verwoestings-uur!

En dies gij zon, ga voort te wentlen naar uw lusten,
 En 't rad te keeren, dat gij draait!
 Maar heb ik macht, noch wil u te doen rusten,
 Ik zelf kan stilstaan op den weg, waarin ge zwaait.

Mijn g e e s t kan 't stilstaan aan den loop des tijds bevelen;
 Dan poost voor mij de zonnekar.
 Zoo wij den tijd in tijdkringen verdeelen,
 Geen schepsel die 't belet, God keurt het goed van ver.

En daarom, zon, sta stil! - 'k wil komen tot mij zelve.
 Ons uurbord wijst me een rustpunt aan:
 'k Wil stilstaan; 'k wil hier in mijn binnenst delven,
 En op mijn Gistren en mijn Morgen de oogen slaan.

Mijn Gistren! Ach, wat is het kort geleden,
 Dat mij dat Gisteren begon!
 Kan 't zijn? Scheidt heel een leven 't van dit Heden?
 Sprong zestig jaar en meer reeds 't water van die bron?

Mij dunkt, ik zie hem nog, dat klein, dat schuldloos knaapje,
Dat op dees dag naar de oudren vloog,
Vol dank voor weide en wol en melk van 't Schaapje,
En biddend op hun kooi het licht van God omhoog.

Dat knaapje ginds, en hier die man met grijze haren,
- Hiér sneeuw, sneeuw witte bloesems dáár -
Ben ik die beide? en werd ik 't in de jaren,
Waar 'k als een vingerbreed, van hier tot ginds, op staar?

En in dien langen-korten loop mijns tijds, wat hevelen
Daar schimmen opwaarts, als uit 't graf:
Wat menschenbeelden gaan voorbij in nevelen,
Die God mij me op mijn weg te zien, te ontmoeten gaf!

Wat lieve dooden, die 'k nog eens in droom zie leven,
Die 'k nog eens drukken mag aan 't hart,
Die weêr, beweend en weenend, mij begeven,
En immer levend zijn gebleven - in mijn smart!

Wat bloesems, vol van geur, die nog eens voor mij bloeien,
Maar ook afvallen vóór de vrucht!
Wat zonnen van geluk, die voor mij gloeien
In 't morgenrood, maar straks schuil gaan in de onweêrslucht!

Wat menglend lief en leed, door 's Heeren hand gesponnen
Op mijnes levens korte web!
Die schilderij, zoo schoon naar 't plan begonnen,
Maar die ik door mijn schuld zoo gansch bedorven heb!

Sta stil te Gibeon, gij zon! schijn op de velden,
Waar 'k in uw schijnsel heb gestreên, -
Ach, niet als Jozua, dat puik der helden,
Ik, vluchtling, die zoo vaak de neêrslag heb geleên.

‘Sta stil, gij zon!’ - Maar dient het mij wel, dus te vragen?
 Eer mocht ik spreken: zon, ga schuil!
 Drijf snel naar zee uw gouden hemelwagen!
 Geef voor uw glans zelfs maan noch star, maar nacht in ruil!

En zoo de Morgen nu maar 't Gisteren vergoedde!
 Stond nu als scheidslijn 't Heden daar!
 Och of in 't hart tot d' innigsten gemoede
 Niet vruchtloos 't ‘zon, sta stil!’ door mij gesproken waar!

Een nieuwe kring vangt aan. Maak thans u op, mijn ziele!
 Worde alles nieuw! luid' nu mijn leus,
 En, waar ik vroeger hinkte, of kroop, of viele -
 Van nú goed voortgegaan! zij thans voor 't minst de keus.

Daartoe gaf God de kracht. Die ongemeten hemelen,
 Zij wentlen om, en om, en om,
 En moeten in hun banen blijven wemelen, -
 Maar wien God mensch schiep, deelt de macht van 't Engendom.

Wij kunnen staan naar keus of, als we willen, vallen;
 Wij zelve ons zeggen: Zon, sta stil!
 Ja, zonnen! wij zijn meerder dan gij allen!
 Ik overtref, hoe klein, uw grootste, door mijn wil!

Wierd nu die wil maar, wat hij zijn moet, - wat meer heerlijk?
 Dan, wierd geheel mijn leven licht;
 Dan waar' mijn lot voor Englen zelfs begeerlijk;
 Dan daagde een zonnebaan me in 't Morgen voor 't gezicht.

O hemelschoon verschiet. Eens, aan de grens van 't leven,
 Volheerlijk uitzicht onzer hoop!
 Der lichten licht te zien en licht in 't licht te zweven...
 Voort, zonne! sta niet stil! vervolg, voleind uw loop!

Dichterlijk leven.

Een wondere ontroering
Doortintelt mijn bloed;
Een vreemde vervoering
Doorzweeft mijn gemoed.
Mijn hart jaagt van onrust, en 'k weet niet van waar;
Mijn borst smacht van heimwee, en 'k weet niet waarnaar;
Ik zucht naar een Schoon, dat 'k nooit zag;
'k Hoop op een nooit dagenden Dag;
Geen nood baart mij zorgen, en toch voel ik pijn...
Wat is het toch droevig, een Dichter te zijn!

Een zoete bezieling
Verwekt mij geneugt,
Een wiss'lende wieling
Van weemoed en vreugd.
Ik voel mij zoo blijde, en 'k weet niet waarvan;
Ik zwelg in een lust, dien 'k niet uitspreken kan;
Een Eden verrijst voor mijn blik,
Waarvan 'k in den geest mij verkwik;
'k Doorzweef 't als op vleuglen in zonnelicht-schijn....
Wat is het toch zalig, een Dichter te zijn!

Zoo huwt zich verblijden
Te zaam met de smart,
In 't bitterzoet lijden
Van 't dichterlijk hart.

'k Ben droevig en zalig ter eigener uur;
Mij zengt en mij koestert het eigene vuur;
Een straal treft den traan in mijn oog,
En schept dien ten kleurigen boog....
En toch, boodt ge een kroon van juweel of robijn,
Voor niets ruil ik 't voorrecht van Dichter te zijn!

Een zonnestraal.

De hemel hing een kleed van wolken om de leden;
 Dat kleed viel somber neêr tot op onze aard beneden,
 Gelijk een rouwwade op een kist.
 Geen vogel zong. Van ver liet zich de donder hooren;
 Geen enkel straaltje licht kwam door de neevlen boren,
 En 't laatste vonkje doofde in mist.

't Was alles zwart: de stroom, het bosch, de hemel, de aarde;
 Maar toen mijn oog naar 't eind van gindschen boschkant staarde,
 Wat glinstert daar de neevlen door?
 Een kleine witte kerk, waarop 'k een Kruis zie pralen;
 En zie! een sprankel licht komt door het wolkfloers dalen,
 En werpt daarop een gouden gloor!

Zoo ook mijn Muze. Als in een donker graf gezeten,
 Slaakt zij bij 't leed, dat haar verteert, haar droeve kreten,
 En treurt schier eindeloos.
 Toch, op den achtergrond van mijn te sombre zangen,
 Vol rouw, berouw, verdriet en nooit vervuld verlangen,
 Blinkt tusschen wolken 't Kruis altoos!

(A. BASTIDE.)

Na drie eeuwen.

(1578-1878.)

De Hollandsche gemeent sal, eer drie honderd jaar
 Verloopen, sich met maght van bondgenooten stercken,
 En schoppen 't Roomsche autoer met kracht uyt alle kercken,
 Verklaeren 't Graeflijck hoofd vervallen van sijn Reght
 En heerschen staetsgewijs; het welck een bits gevecht,
 En endeloosen krijgh en onweer sal verwecken,
 Dat sich gansch Christenrijk te bloedigh aan wil trecken.
 In 't midden van den twist, en 't woeden nimmer moê,
 Verheft uw stad haer kroon tot aen den hemel toe.

VONDEL.

In Rafaels voorspelling in Gysbreght van Aemstel.

Hervormd Amsterdam! gij gelukkige moeder
 Der fiere gemeent!, die u glansrijk herschiep.

POTGIETER.

Reformemini.

Rom. XII:2.

Drie eeuwen voorbij, sinds den heuglijken uchtend,
 Hervormd Amsterdam, dat ge uw slavenjuk braakt,
 En lang reeds (te lang!) in uw ketenen zuchtend,
 Die eindelijk met moedige hand hebt geslaakt!

Wel was het u schand', dat gij de andren liet voorgaan,
 Dat de eerste der Steden van 'Zevenlands buurt,'¹⁾
 Stil bleef bij 't van toren- tot torenspits doorgaan
 Der seinvlam, die 't volk tot den vrijheidskreet vuurt.
 Wel was het u schand': 't kleine Brielle aan de spitse
 Der vrijheidsbeweging, en 't groot Amsterdam
 Aan 't einde, de punt niet, maar veder der flitse,
 Die doodend in 't hart onzes Roofvogels kwam.
 Maar 't zij; ook hier bleek weêr: Vele eersten de laatsten!
 Maar dan ook weêr later: Veel laatsten het eerst!
 Mocht zich Amsterdam niet ten vrijheidskamp haasten,
 Zij heeft dien daarna niet gedeeld, maar beheerscht!

Drie eeuwen voorbij, sinds de kroone van Spanje.
 Ook in onze stad, voor den vrijheidshoed week.
 Drie eeuwen voorbij, sinds haar macht voor Oranje,
 Op 's Westerkerks toren, de koningsvaan streek.
 Drie eeuwen voorbij, sinds de zon der Hervorming
 De kerken bestraalde, in halfdonker gehuld,
 En stortende beelden (schoon zonder bestorming)
 Den tempel ontruimden, van wierook vervuld
 Hosanna! Hosanna! geen menschenkind eere!
 Maria vergood, noch voor Heilgen geknield!
 Ons reukoffer eenig den eenigen Heere,
 Wiens Geest ieder Christen ten priester bezielt!
 Geen mensch, en geen engel, geen schepsel, hoe heilig,
 Dat zich tusschen God en de menschenziel dring'!
 Aan 't outer van 't Godslam elk zondaarshart veilig,
 Ofschoon er geen miss' 't E l e ï s o n voor zing!

1) Toespeling op Huygens bekenden 'Scheeps-praet:'

Mouringh, die de vrije schepen
 Van de Seven-landsche buert enz.

Dat licht is het licht, dat een Luther deed dagen,
 Dat na hem Calvijn in de harten ontstak;
 Dat naar ons moeras kwam van de Alpen gedragen,
 Den mistwalm verjoeg en den zielsnacht verbrak.
 O liefelijk voorspel, toen ginds in de duinen,
 Die Haarlem omzoomen, ook 't Amsterdamsch volk
 Het blazen vernam van Hervormings bazuinen,
 Den Middlaar verkondend, die daalt op de wolk.
 Zie ginds, hoe die scharen, door Roomsche regenten
 Belet in hun eerdienst, die dreiging weêrstaan,
 Een bane zich breken, en trots de elementen,
 De stadsgracht doorwadend, ter Hagepreek gaan.
 Zie ginds, waar het v i n k j e in het r i e t placht te fluiten,¹⁾
 Hoe straks daar de psalm van het Geuzenvolk rijst:
 God woont niet in tempelen, hij woont ook er buiten;
 Zijn kerk is, waar vroomheid zijn Abba-naam prijst!
 Toch is, naar Gods recht, elke tempel de zijne,
 Hij de eenige God in den hemel, op de aard!
 En daarom ook hier, uit zijn tempel, verdwijne
 Wat schepselvergodend zijn ongenâ baart!
 Daar vaart door Gods kerk nu een adem der zuivering;
 Alle altaren vallen, voor 't schepsel gesticht;
 De mensch, met zijn God weer alleen, zonder huivering,
 Als 't zoogkind zijn moeder, ziet God in 't gezicht,
 Neen, ziet hem in 't hart, zooals hij zich verklaarde
 In 't woord, waar hij andermaal vleesch werd voor ons,
 Waar hij zonder wolk zich zijn volk openbaarde,
 Zijn kind, ja, zijn bloed, door het bloed des Verbonds!

1) Zinspeling op den naam van de plek, waar nu te Amsterdam de Haarlemmer-houttuinen eindigen, toenmaals de R i e t v i n k geheeten, waar in Juli 1566, de haagprediker Jan Arentz voor 5000 menschen predikte.

O heerlijke stond van 't herrijzen der vrijheid
 Voor 't volk, steeds in merg en in aadren Germaansch,
 Steeds kroost van Civilis, dat eindelijk in blijheid
 Zichzelve weêr hervindt, niet meer Roomsche, niet meer Spaansch.
 Het is als een morgen der wedergeboorte,
 Een lente des geestes, een Meimaand der ziel;
 Zijn zon, als een bruïgom, treedt blijde uit de poorte:
 De sluier des nachts voor zijn vlammenblik viel!

'Hervormd Amsterdam, gij, gelukkige moeder
 Der fiere gemeent', die u glansrijk herschiep!'!
 Wél klonk dus de toon, nimmer vromer of vroeder,
 Des edelen Bards, die uw beeld zich herriep.
 Ja, 't was een vernieuwing, ja, 't was een herschepping,
 En niet in de Kerk, van de Kerk maar alleen;
 Neen, hoogere vlucht, wijder vleugelenrepping
 In Staat en in Raad, waar maar 't Godslicht verscheen.
 Was Holland van d'aanvang een aadlaar geboren,
 Als bleek uit zijn oog, uit zijn wiek, reeds in 't nest,
 Toch zag 't van nabij nog de zonne niet gloren;
 't Lag neêr met zijn vleuglen in banden geprest.
 Maar nu, of nieuw leven den jeugdigen arend
 Zijn kracht openbaarde, zijn gave ter vlucht,
 Daar breidt hij zijn wieken en, hemelwaarts varend,
 Daar stijgt hij omhoog als een pijl door de lucht.
 Daar zweeft hij door d' ether van Westen tot Oosten,
 En vliegt uit dat luchtrijk naar onder ten buit,
 Laat nu door de stralen des keerkrings zich roosten,
 Terwijl straks zijn vleugel op 't polenijs stuit.
 Zoo, Holland, zoo steegt ge op de vleuglen van d'uchtend,
 Die met de Hervorming uw zielsoog verrees,
 Terwijl ge, geen machten der aarde meer duchtend,
 Zelf steegt op den troon, dien uw Schutsmaagd u wees.

O glorie der Vaadren, door zeeën weërschenen,
 Door wolken, hun driekleur omzwevend, weërkaatst,
 Waar drongt gij niet door, en waar vloogt gij niet henen?
 Wat kust, die gij niet door uw glans hebt verbaasd?
 Is 't vreemd, dat penseelen in regenboog-vonken
 Zich doopten, om tolken uws luisters te zijn?
 Dat harpen van dichters van reizangen klonken,
 Uw wondren verkondend van Nawa tot Rijn?
 Is 't vreemd, dat het Noordlijk Venedig den kunsten
 Een outer van goud uit zijn koopgewin wijdt,
 En rijk, als zijn zuster, door 's Handelsgods gunsten,
 In 't rijk ook van 't Schoon om den palm met haar strijdt?
 En gij, Amsterdam, schoon de laatste gekomen,
 Gij, hoofdstad, dien naam waard, gij prijkt aan het hoofd!
 Aan u brengen d'oogst aller kusten uw stroomen;
 Aan u brengt al 't zilver uw vloot, dat zij rooft.
 Uw lof zingt een Vondel, een Hooft, een Van Baerle;
 Uw glans in zijn verven brengt Rembrandt aan 't licht;
 Uw kroon blinkt van 't schoon van een Tesselschâ's paerle,
 Uw eerzuil staat eeuwig op Muiden gesticht!
 O heerlijk gevoel, van uw vaadren te stammen,
 Te voelen hun bloed, dat ons de aadren doorbruist,
 En zij 't niet hun vlam, toch een vonk hunner vlammen
 Te voeden in 't hart, waar hun adem in huist.
 Dat dringt ons in 't Park, om uw Vondel verrezen,
 De rozen te plukken, gegroeid aan zijn voet,
 En daaruit de schoonste ten eerkrans te lezen,
 Die heden uw Steêmaagd omlauweren moet.

Ja, eer aan de Stad, onzen Roem vóór drie eeuwen!
 En nu...? o voorzeker! die zon is gedaald.
 Geen reuzenvolk zijn wij meer, natie van leeuwen,
 Geen volk meer, van boter- tot ijzer gestaald.

Och of maar dit zuivel niet.... zwijg gij, mijn harpe,
 En hef op dees feestdag geen treurliedren aan.
 Zonk Holland, 't herrijst als een doode uit zijn terpe,
 En de Amstelstad - zie ze als herborene staan!
 Drie eeuwen voorbij, sinds den heuglijken uchtend,
 Hervormd Amsterdam, dat ge uw slavenjuk braakt!
 Wel roofden ze u veel, met haar vlucht u ontvluchtend,
 Toch leeft ge, nog niet in uw hartaâr geraakt.
 'k Zag 't zuidlijk Venedig, waar ge eens meê moest kampen...
 O droevige Bouwval! haar leven heeft uit;
 Haar zon zonk in zee en haar scheemrende lampen
 Beschijnen een lijk, der verderving ten buit.
 Haar zee-Bucentaurus viel brokkend uit eenen;
 Haar Lief, de Oceaan, vindt haar Bruigom niet weêr;
 De klimoprank groent om 't grauw marmer der steenen,
 En Adria's golf kent haar meester niet meer.
 Niet dus Amsterdam, niet gij - God zij de eere!
 Gij staat na drie eeuwen een rots in de zee.
 Nog meer! 't is of te uwent de zon weêr zich keere...
 Daagt (vraagt men ginds) Tessel?... Neen, de Amsteler-reê!
 Want eindelijk toch zijt gij tot Haven gestegen,
 Die de armen ontsluit voor de opdagende vloot;
 Gij strekt ze vol liefde heel 't wereldrond tegen,
 En 't wereldrond?... o! 't voer' zijn oogst in uw schoot!
 Ja, drink' zich uw Havenmond zat aan de stroomen
 Van melk en van wijn, uit des Voorspoeds fontein,
 En klink' uit den hoorn, aan zijn lippen genomen,
 De roem van uw zeevaart in 't lofreferein!
 Maar, o! dan der leuze ook getrouw van drie eeuwen!
 Hervorming verjongde u! Hervorm gij u weêr!
 En wat ook de kreten der eeuwgoden schreeuwen,
 God schrijve in uw hart 't R e f o r m e m i n i neêr!

Een vraag.

Wat wondren houdt uw schoot, o Aarde, in 't diep verholen!
Met wat verscheidenheid brengt gij uw gaven voort -
En soms uit de eigen stof! Één koolstof vormt hier kolen,
En ginds den diamant, die als een lichtstar gloort.

Mijn broeder! welk een les. - De stof, die God in 't leven
Ons ter bewerking geeft, is koolstof van natuur;
Maar 't hangt aan ons, of zij slechts steenkool weêr zal geven,
Of, blinkende edelsteen, zal schitteren met diens vuur.

Mensch, wat zal de uitkomst zijn? Zal 't leven u geschonken,
Als 't koolvuur op uw haard in damp en asch vergaan?
Of zal 't in schoone daân als diamanten vonken,
Die op uw hoofd eens als uw kroon te schitteren staan?

De orgelspeler.

Nog eens, op 't eigen uur als daaglijks, keer op keer,
In hoop van luttel winst, door luttel kunst verkregen,
Last lijdend, meer dan lust van 't volkje op 's Heeren wegen,
Zie ik daar voor mijn deur mijn orgelspeler weêr.

Wat speelt hij? De oude lijst van deunen. Immermeer
Klinkt mij op d' eigen trant steeds 't eigen wijsje tegen.
Slechts, werpt voor hem een hand ter vlucht een aalmoes neêr,
Wordt, waar hij ze opvangt, door zijn snaar een poos gezwegen.

'k Beklaag den armen bloed. Wat lot! Van 's morgens vroeg
Tot 's avonds laat, altijd, altijd, en nooit genoeg,
Één kruk te draaien en één zangdeun te doen klinken!

Maar 't droevig beeld doet straks me in mijmering verzinken,
En 'k vraag, of wij misschien, bij 't morrend ommespoên
Van 't levensrad, wel in den grond iets anders doen?

(COLLIN.)

Het verdronken eiland.¹⁾

De scheepsvoogd nadert Vuurlands kust.
 De lucht is kalm, de zee in rust,
 Het schip klieft zacht de blauwe baren,
 Dolfijnen spartlen om zijn boord,
 En waar de water-glimworm gloort,
 Daar schijnt de kiel door vuur te varen!

Maar eensklaps! Zie, wat vreemd gezicht!
 Straks zag uw blik in 't zonnelicht
 Slechts water, water, waar ge ook staarde.
 En nu, daar rijst op eens voor 't oog
 Een eiland uit de zee om hoog...
 Een wereldje te meer op aarde!

En op dat eiland in den stroom,
 Een vuurberg, zie, rijst op zijn boôm,
 Een vuurberg, die in vlammen blakend,
 Van uit het water donderde op,
 Met dof geratel uit den top
 Des bergs een stroom van lava brakend.

1) Historisch. Het feit geschiedde in December 1876, met een Deensch zeilschip, Lutterfeld geheeten. Zie den Huisvriend door Gouverneur, Jaargang 1878.

Wat schouwspel! Voor zijn needrig deel,
 't Is of een scheppings-tafereel
 Hier voor het oog des scheepings daagde:
 Hij ziet, wat Mozes zelf niet zag,
 Toen hij van elken scheppingsdag
 Het visioen te schildren waagde.

Maar neen! hier is geen schilderij;
 Een scheppings-drama aanschouwt hij,
 Die hier dit eiland op zag doemen.
 Hij ziet, wat slechts der Englen oog
 Bij 's werelds aanvang zag omhoog,
 En mag in 't zeldzaamst voorrecht roemen.

Hoe groet dan ook, vol geestdriftvuur,
 Uw blik dat wonder der natuur,
 O Scheepsvoogd! och of gij 't kost malen!
 Grijpt gij de stift?... Om niet! Om niet!
 Want zie uw eiland in 't verschiet,
 Dat pas verrees, is reeds aan 't dalen!

Een pooze - en eiland en volkaan,
 Ze zijn als met een wenk vergaan
 En prooi der golven, die ze baarden.
 Slechts 't koken van den waterplas
 Verraadt nog, waar de wereld was,
 Waarop daar straks uw blikken staarden.

Een visioen, een droomgezicht,
 Bij nacht gedaagd, verbleekt voor 't licht,
 En opgelost in de uchtend-stralen, -
 Zoo staat die wereld voor u daar!
 Al wat u rest, is ons van haar
 En van haar wondren te verhalen.

Wat zal men? Prijzen uw geluk?
 Of u beklagen in uw druk,
 Om zulk een spoedige verdwijning?
 O gij die 't vraagt, vraag 't aan uw hart;
 Dat toch kent de eigen vreugde en smart:
 Gij ook kent de eigene verschijning.

Ach, 't leven, door elk mensch doorleefd,
 Is 't Vuurland, dat visioenen geeft,
 Gelijk dat eiland, ginds geboren.
 Wat werelden, die uit het diep
 Ons levenslot te voorschijn riep,
 Wier schoon slechts éénen stond mocht gloren!

Ja, waar gij zwerft op 's levens zee,
 Alom betreurt gij, 't hart vol wee,
 Zoo menig eiland daar verzonken;
 Zoo menig eiland, door een vuur
 Bestraald van hoogere natuur,
 Maar straks in d' Oceaan verzonken.

Dat eiland!... God, wat was het schoon!
 Wat Eden spreidde 't ons ten toon!
 Wat engelengestalten huppelden
 Daar rond in 't luw van 's levens boom,
 Terwijl van uit zijn levensstroom
 Ons hemelwellusten bedruppelden!

Maar, ach, het duurde slechts een stond.
 Ons tooverland ging ras te grond:
 Vergaan! vergaan! vergaan! zoo klagen
 De baren, wentlende op zijn graf.
 Ons Eden zonk in d' afgrond af,
 Om nooit weêr voor ons op te dagen.

Nu, laat het wezen! Ons visioen
Mocht bij ons aan zijn doel voldoen,
Waar 't leerde: niets van de aard te hopen.
Der zaalgen eiland bloeit hier niet;
't Bloeit Boven, in het blauw verschiet;
't Geloofsoog gaat die hemel open.

En dus, mijn sloopke, voort! steeds voort!
Geen eilanden omlaag gestoord
In 't golvengraf, waarin ze rusten!
F a t a m o r g a n a al te gaâr!
Een wijl geduld, en 't uur is daar:
Gij, pelgrim, landt aan de eeuwge kusten!

De moederkus.**(Bij een plaat.)**

O lieflijk perk der kinderjaren!
O zoet genot van de oudermin!
Al grijzen sedert lang mijn haren,
Nog leeft en zweeft mijn hart er in.
O vader! 'k zie uw beeld weêr dagen.
O moeder! 'k zie u 't kindje dragen,
Dat van uw mond weêr 't kusje plukt,
Dat ge op de kleine lippen drukt!

Dat was een lieflijkheid en zoetheid,
Als sedert nooit meer werd gesmaakt;
Dat is een zegen van de Algoedheid,
Die 't ouderhuis ten Eden maakt.
Het Paradijs-zelf ging verloren,
Maar 't werd in de oudermin herboren,
En 't bloeit weêr op, zoo dikwijls 't kind
Aan moeders borst zijn hemel vindt!

En zie de vriendelijkheid des Heeren!
 Dat paradijs bloeit overal.
 't Herrijst, waarheen gij 't oog moogt keeren,
 Op zee en land, op berg en dal.
 Gij vindt het op de hoogste rotsen,
 Die 't ijs verzilvert met zijn schotsen,
 En in den donkren schoot der mijn,
 Beroofd van lucht en zonneshijn.

Aanzie daar ginds dien blauwen hemel
 Van 't land, waar de citroenboom bloeit,
 Waar, tusschen 't geurend loofgewemel,
 De goude' oranje schittrend gloeit!
 Ziet ge u aldaar die moeder dagen,
 Wier armen 't lieve kindje dragen,
 Dat ze aan het hart sluit, waar 't aan rust,
 En dat ze kust, en kust, en kust...?

Die vrouw van d'Itaaljaanschen beemde,
 Wier tint haar vaderland verraadt, -
 Die vrouw, ze is u en mij een vreemde,
 Die in den bloede ons niet bestaat;
 En toch, de Moeder in die vrouwe,
 Zoo rijk in moederliefde en trouwe,
 Zoo hemelsch schoon door moedermin, -
 Uw en mijn moeder zien we er in.

Dat kusjen, aan haar kind gegeven,
 Het is als proefden wij zijn zoet;
 't Is of de moeder ging herleven,
 Wier liefdekus ons heeft begroet;

En waar wij 's levens wedkamp strijden,
Haast zouden we dat kind benijden,
Dat van geen kamp, of strijd, of leed,
Bij 't kusje in moeders armen weet!

O God, heb dank voor dezen zegen,
Die aan geen lucht of hemel hangt,
En telkens, alom, wordt herkrege,
Waar maar een moederhart u dankt.
Het is, omdat een geest der Moeder
In 't hart woont van den Albehoeder,
Die over alle kindren waakt,
En alom moeders moeders maakt!

De blinde nachtegaal.

Gij, banneling der lucht, van licht en vlucht beroofde,
Hoe hard behandelde men u!
Hoe wreed dat gloeiend staal, welks vuur uw oogstraal doofde!
Een donker floers van rouw omhult uw zangen nu.
Gij, Belisarius der voogden, zoo onschuldig,
Gij ziet den regenboog der kleuren nimmermeer:
Gij slaakt in stâgen nacht uw zuchten menigvuldig
En roept: wanneer, mijn God, komt toch de morgen weêr?

En toch, die morgen komt, zoo vaak de nacht gaat wijken;
Uw stralenlooze nacht is niet Gods werk! Zijn stem
Deed ook voor u de zon aan zijnen hemel prijken;
Uw vlucht, gekortwiekt, ergert hem!
Hij is 't, die in uw hart nog steeds de hoop laat leven;
Hem dankt gij 't, als ge soms nog van een hemel droomt,
Waarlangs de maanschijf drijft, waarlangs de starren zweven,
Of van den zilvren dauw, die drupt op 't groen geboomt,
Dat u nooit schaduw meer zal geven.

En toch, gij zingt van 't bosch; te zingen is uw lust;
 Wat de adem is voor ons, is voor den vogel 't zingen.
 Maar, ach! ook in uw lied is 't licht der vreugd gebluscht,
 En in den sombren nacht, waarvan ge u ziet omringen,
 Zoekt ge immer naar een nieuwen galm
 Voor de uiting van uw lijdenspsalm.
 Eens vogels hart, doorgaans, kent weinig sombre noten.
 O! toen de vrijheid door uw blijde zangen blies,
 Wat vreugdetoon op toon kwam toen uw borst ontschoten:
 Heel 't zwerk vervroolijkte de jubelklank uws lieds!
 Gij scheent een avondklokje, in 't donker loof gehangen:
 Troft gij der herdren oor, zij dreven 't vee naar stal:
 Nu is 't, alsof de klank van uw omfloerste zangen
 Slechts 't uur van middernacht aan de aarde melden zal
 Uw zangtoon doet niet meer de p r i m u l a ontwaken,
 Die voor den kus der zon haar kelkjen opensluit,
 Of droogt den traan des rouws op 's lijdens bleeke kaken,
 Die uit zijn sluimring rijst bij uw gewiekt geluid.
 Zelfs weet ge niet, of zon of maan aan 't luchtruim stralen;
 Uw lijdensuren slijt ge, en telt ze niet; de dag
 Is voor u even zwart bij 't rijzen en bij 't dalen,
 En de ochtend kent geen morgenlach!
 Gij overstroomt niet meer met liedren alle rozen,
 Verliefd zijnde op den gloed, die haar gelaat doet blozen;
 Gij wijdt ze uw hartstocht niet, beantwoord door haar min;
 Gij riekt haar geur, maar niet haar liefde proeft ge er in.
 Met wanhoop geeselt gij de stangen
 Der kevie, die uw kerker werd;
 Maar ach! men kortswijlt met uw smart,
 Al ziet men aan 't metaal, dat al dat worstlen tart,
 Een purpren bloeddrop hangen.

Toch, uit uws kerkers nacht rijst zacht een toon omhoog,
 Een toon, die Elders wordt vernomen.
 Gewis, al blindde men uw oog,
 't Ziet in 't verschiet een morgen komen,
 Welks straal geens menschenhand meer bluscht aan 's hemels boog:
 Die dag, waarom de slaven smeeken,
 Ziet ook uw ketenen geslaakt.
 O daag' hij u en mij! Wie 't leven heeft gesmaakt,
 Zal 't kwade van den dood niet spreken,
 Die aan zijn leed een einde maakt.

Zing dus, gekerkerde, de vrijheid! God zal hooren:
 Kom, zing met mij uw lied voor hem!
 'k Zong eens mijn vreugde, als gij; treft thans uw klacht mijn ooren,
 'k Weet, wat de smart u kost, die weeklaagt in uw stem.
 Zing voor de beulen, die u met hun spijs voeden,
 Nadat hun wreedheid u het zonlicht heeft ontroofd.
 Die wreedaards moet uw leed voor zielsverveling hoeden!
 Zing! als gij zwijgt, wordt ook uw levensvonk gedoofd!
 Zing dus van uw bittere pijn;
 Zing van uwe rampwoestijn;
 Zing van 't weduwschap uws levens;
 Zing dier ziele bittere eilend,
 Die den naam der vrijheid kent,
 Maar geen zoet der vrijheid tevens.
 Laat uw zang, gelijk een bron
 't Dal bij 't blaakren van de zon,
 Met zijn troost uw ziel besproeien,
 En op 's jammers donkren boôm
 Blijve een sprankel van dien stroom,
 Murm'lend, in de stilte vloeien!

(DESBORDES-VALMORE.)

De geplukte viool.

Ter gedachtenis van mijn zuster Anna Catharina, † 5 Februari 1878.

Zij was geen star, die schitterend heeft geblonken;
 Zij was geen roos, die door haar blosjes boeit;
 Zij was geen pronkjuweel, dat gloort of gloeit;
 Zij was geen luit, die zangrig heeft geklonken.

Zij was - als ik haar met een beeld zal noemen -
 Zij was veelmeer een Maartsche veldviool,
 Die schuchter in haar dik gebladert' school,
 De needrigste en verborgenste aller bloemen.

Ja, daar, waar pas de sneeuwvlok de aard verkilde,
 Waar bibbrend slechts het sneeuwkllokje zich hief,
 Daar bloeide zij; geen plekje meer haar lief,
 Dan waar narcis noch tulp ontluiken wilde.

Te midden van de troost- en hulpeloozen
 Ten troost en hulp te wezen, was haar zoet;
 Voor de armen, meest voor de armsten, was zij goed;
 Bethesda had ze als lievlingsplek gekozen.

Den blinde met zijn stok te zijn tot oogen,
Den kreuple, dien ze hinken zag, ten staf,
Der weduwe ter gezellin naar 't graf -
Dat was haar lust, dat hield haar opgetogen!

Zij droeg in 't klein - o lief had ze enkel 't kleene! -
Zij, in het klein, droeg 's grooten Meesters beeld,
Die allereerst het allerkrankste heelt,
Al de andre schapen laat voor 't dolende Ééne.

Zoo tierde ze, een viool in 't gras verholen:
Slechts wie haar dicht nabij kwam, kon haar zien;
Ja, mogelijk moest ge bukken op uw kniën,
Zoo gij haar vinden woudt, zoo diep verscholen.

Maar wie haar vond, erkende alras haar waarde.
Geen veldviool, die schier onzichtbaar bloeit,
Heeft ooit door zulke geuren u geboeid,
De sterkste niet, maar de edelste der gaarde.

En waar haar de aard nauw zag, noch zij ook de aarde,
Vroeg ze ook op de aarde, en vroeg van de aard' geen loon:
Zij had geen oog voor aardschen glans of kroon,
Waar steeds haar blik op de een'ge parel staarde.

Gij kent dat diepe blauw der veldviolen,
Dat aan 't azuur des hemels denken doet?
Dus droeg ook zij een hemel in 't gemoed,
Waarin 't haar lust was met haar geest te dolen.

Zoo was zij reeds van jongs een heimwee-krankte,
En meer nog, toen ze ook krank in 't vleesch werd, 't Lam,
Dat van de doornen wond op wond bekwam,
Waarvoor geen heelkruid wies aan struik noch ranke.

Toen werden soms de heimweezuchten kreten, -
En niet om niet! De groote Hovenier
Bracht straks naar zachter lucht het bloempje, hier
Te bijster door den wind uiteengereten.

Daar bloeit zij nu in de eeuwiggroene hoven,
En vindt er, aan de voeten van haar Heer,
Meer dan één bloem der moederstruïke weêr.
Die zij zoo noô haar liefde zag ontrooven.

Daar is 't haar goed. 't Voegt ons niet, te erg te treuren:
Slechts zaamlen wij de blaadjes, hier en daar,
Die ze afwierp onder 't bloeien bij elkaâr,
En bergen ze in ons hart, om daar te geuren.

Bij den dood van Victor Immanuel.

Victor Immanuel, gij stierft. Wat droef verscheiden,
Na zulk een leven, rijk aan glans, van zorgen zwaar!
Uw volk tot Vrijheid en tot Éénheid te geleiden -
Ziedaar uw grootsche taak, en gij voleinddet haar!

Dank daarvoor, eere en dank! Toch, staande bij uw baar,
Gedenken wij, wat strijd hiér plicht, dáár keus bereidden!
Want, worstlend tot den dood in 't binnenst, klonken daar
Eens Pausen banvloek en Itaaljes noodkreet beiden.

Aan wien werdt gij gelijk? 't Is of 'k den Worstlaar zie.
Op 't Britsch tooneel vertoond door 't reuzig Dichtgenie:
Den Vorst, die door den geest zijns vaders werd gedreven,
Zijns ondanks, moorder van zijns levens bron te zijn!

Zoo zaagt gij Pio's beeld naast Karel-Albert's zweven,
En stierft, bezwijkend in den kamp, aan Hamlets pijn!

Paaschgezag.

Laat nu uw juichtoon galmen:
De Heer is opgestaan!
Wuif, Christen, blijde uw palmen,
En stem Hosanna's aan!
Laat alle graven beven,
Ja, dooden zelfs herleven,
Met Jezus 't graf ontgaan!

't Roosverwig ochtendgloeien
Baadt Jozefs hof in 't licht.
Toch zien we er tranen vloeien
Langs menig zacht gezicht.
Wij zien de Vrouwen weenen,
En bij de grafzerk stenen,
Als drukte ze haar wicht.

Al bloost de zon in 't Oosten,
't Is in haar binnenst nacht.
Haar kan de glans niet troosten,
Waarmeê de schepping lacht.
Haar zon, haar licht, haar leven
Heeft haar voor goed begeben,
Nooit meer teruggewacht!

Maar, zie! wat treft haar oogen?
Geopend ligt daar 't graf!
't Lijk is zijn nis ontogen;
De lijkwâ viel hem af;
Licht straalt van uit de groeve
Tot in uw ziel, o droeve,
Wie elke hoop begaf!

‘Wie heeft hem weggenomen?
Wie 't dierbaar lijk geroofd?’
Zoo varen bange droomen
Door 't halfverbijsterd hoofd.
‘Wie?’ - spreekt, bazuinengalmen,
Die in uw zegepsalmen
Den God der krachten looft!

Twee englen Gods verschijnen
In hagelwit gewaad.
Weest welkom, serafijnen,
Met hemelschoon gelaat!
Wél spreekt ge als levensboden:
‘Zoekt hem niet bij de dooden,
Die ginds herrezen staat!

Ja, hij zonk stervend neder,
En viel den dood ten buit;
Maar welhaast riep hem weder
Gods stem ten grafkuil uit.
De vijand werd verwonnen;
De zege is thans begonnen,
Die dood noch doodsrijk stuit!

Terwijl uwe oogen schreiden,
Loeg hem het leven aan;
Gij bleeft in smart verbeiden,
Hij was reeds opgestaan;
Gij rouwdet, droef en bevend,
Om hem die, blij herlevend,
Reeds 't graf was uitgegaan.

Nu zal hij 't woord vervullen:
Gij zult hem wederzien!
Uw stralende oogen zullen
Hem 't zalig welkom biên!
Reeds reppen zich zijn voeten,
Om eerlang u te ontmoeten,
Aanbiddende op uw kniën!'

En als op duivenvleugelen,
Zie, gaan de Vrouwen voort.
Zij ijlen langs de heuvelen,
En treên door Salem's poort,
Ten boodschap aan de broederen,
Wier treurende gemoederen
Straks 't eigen licht omgloort.

Maar bij de grot, in stilte,
Is 't of de hemel daalt,
En door der graven kilte
Een zon des levens straalt:
'Maria! - Rabbi!' - galmt het,
En door de palmen psalmt het:
'Heil hem, die zegepraalt!'

‘Dát zijn zijn heilige wonden!
Dát is zijn Heilandsblik!
Heil mij! 'k heb hem hervonden,
En aan zijn voet kniel ik!
Het doodsrijk ligt verslagen;
Geen stervling moet versagen;
Verwonnen is zijn schrik.’

En straks, ook de andre Vrouwen,
Zij deelen de eigen vreugd.
Ja, elk van zijn getrouwen
Wordt door den Heer verheugd.
Hij komt ook hun te voren,
En allen zien hem gloren
In hemelschoone jeugd.

Dus gaat nu, vredeboden,
En spoedt u over de aard;
Spelt leven aan de dooden
Op elken kerkhofgaard.
Verkondt er: ‘Wie moet sterven,
Zal nu een leven erven,
Door 't sterven zelf herbaard.

‘Wekt alom vreugde-klanken:
De vrede is aangebracht!
Dies willen wij u danken,
U, Licht in onzen nacht,
U, Delger onzer zonden,
U, Heeler onzer wonden,
U, Lam, voor ons geslacht!

Nu gaan wij naar de graven,
Omglands door 't morgenrood,
Aan wie wij de offers gaven,
Gevorderd door den dood.
Maar thans - waar is uw sikkkel,
O dood? waar, zonde, uw prikkel?
Waar, mensch, uw stervensnood?

Laat dus ons 't Paaschfeest vieren,
Welks zon ons tegenstraalt!
Met palmen en laurieren
Den Paaschvorst cijns betaald!
Maar - wie ooit voor hem kniele,
Of ooit te voet hem viele,
't "Rabbouni!" mijner ziele
Worde eeuwig weêr herhaald!'

(LANGE.)

Een vergaande wereld.¹⁾

Dies irae, dies illa
 Solvet saeculum in favilla,
 Teste David cum Sibylla.
 (Oud Kerklied.)

Hebt gij 't, o mensch, vernomen?
 En, aarde, hoort gij 't aan?
 De tijding is gekomen:
 'Een wereld weêr vergaan!'

- 1) Zie hier het feit, waarop in bovenstaand gedicht gezinspeeld wordt, zooals een Dagblad dier dagen het weder gaf:
 Den 24sten November 1875 ontdekte Prof. Schmidt van het Observatorium te New-York een ster van de derde grootte van bijzonder helderen glans, die daar vroeger nooit was gezien. Deze ster verduisterde door haar licht sterren van gelijke grootte in hare nabijheid. Na eenige dagen verminderde de glans, werd al minder en minder, om eindelijk geheel te verdwijnen. De sterrekundigen verklaren deze zonderlinge verschijning daarmede, dat een ster of wereldbol is ondergegaan en ten gevolge van eene gasontploffing verbrand is; daardoor ook kon zij in dezen toestand het eerst worden waargenomen. De verbranding van dit lichaam heeft, volgens de berekening der geleerden, vóór twaalf jaren plaats gehad. Zoolang hadden namelijk de lichtstralen werk, eer zij de aarde bereikten.

Wij zagen haar niet branden,
 Als 't vlamvend schip op zee,
 Noch van onze oeverstranden
 Aanschouwden wij haar wee;
 Wij deelden niet de smarte
 Dier schepslen in de ellend,
 Noch hebben uit de verte
 't Oor naar hun klacht gewend.
 Nog meer! toen ons verschrikte,
 't Bericht der sterrenwacht:
 Op welk een doodstuip blikte
 Haar kijkglas in den nacht, -
 't Kon nauw ons sidtring baren;
 't Bericht toch kwam metéén:
 'Er ging een twaalfstal jaren
 Reeds over 't onheil heen!
 Dat nieuws dus lazen de ooggen,
 Maar 't hart schoot niet in gloed:
 De mond sprak onbewogen:
 'Wie had zoo iets vermoed?'

Toch moet ze u wederkomen,
 De vraag, daar straks gedaan;
 'Aard! mensch! hebt gij 't vernomen:
 'Een wereld weêr vergaan?'
 Al mocht ze in verre sferen,
 Miljoenen mijlen ver,
 Langs 's hemels baan zich keeren,
 Die thans vergane ster, -
 Zij was ons toch geen vreemde,
 Die zuster in den rei,
 Meê weidende in den beemde
 Van 's hemels blauwe weî.

God hechtte ook deze wereld
Aan 't eigen gouden koord,
Met werelden bepereld,
Wartoe onze aard' behoort;
Ook zij liet herwaarts dalen
Haar zusterlijken gloed;
Wij zonden onze stralen
Ze in ruiling te gemoet;
Klonk 't sferen-toongewemel,
Saam mengden we ons er in:
Wij waren aan den hemel
Een zelfde huisgezin!
Toch voelden we ons gescheiden
Door d'afstand, hemelsbreed;
Wij wisten geen van beiden
Van 't weêrzijsch lief of leed.
En daarom, toen Gods toren
Die wereld stak in brand,
En haar 't heelal zag gloren
In vuur aan allen kant, -
Wij zaten rustig neder,
Geen onzer dacht er aan,
Of sprak: 'Zie! ginds is weder
Een wereld aan 't vergaan!'

En toch, zoo wij 't bedachten,
Het was een profecy:
'Zie, mensch, wat staat te wachten:
Een wijl, - dan volgen wij!'
O denkbeeld, dat doet beven:
Ons vonnis is geveld;
Wij aadmen nog en leven,
Maar 't einde is vastgesteld.

Onze aard' draagt in hare aderen
 't Vuur, dat ons blaken moet;
 Met elken slag der raderen
 Genaakt die stond met spoed.
 Zien wij door 's aardrijks spleten
 Op 't vuur van den vulkaan,
 Wij zien er door de reten
 De vlam, die uit gaat slaan.
 Ons geldt dat woord der Franschen
 Bij 't wuft Parijzer feest:
 'Hoe we op een vuurberg dansen,
 Als op een Napelsch feest!'¹⁾
 Een enkle wenk van Boven,
 En de aardbrand komt te ontstaan,
 Door vlammen niet te dooven,
 En, broeders, wij vergaan!
 Dat spelt het D i e s i l l a ,
 Dat reeds door 't luchtruim rilt,
 Waar 't speeltuig der S i b y l l a ,
 Profetisch meê van trilt!
 En zal die ure komen,
 Ontzettend oogenblik!

- 1) Een zinspeling op een bekende anekdote. Kort vóór den val van Karel X, gaf Lodewijk Filips op het Palais Royal een prachtig feest ter eere van het Napelsche hof. Men was er zeer uitgelaten, terwijl intusschen de spanning tusschen Koning en Volk steeds toenemende was en de revolutie als onder den grond broedde. Vandaar, dat toen tegen het einde van het feest de gasten met steeds hartstochtelijker drift zich aan den dans overgaven, De Salvandy aan Lodewijk Filips het woord in het oor beet: 'Een echt Napelsch feest, mijn Vorst: men danst hier op een vulkaan.' Een sombere voorspelling, die spoedig daarop vervuld werd.

Wie onzer zonder schromen
Denkt aan dat uur vol schrik?
O! onze aanstaande broederen
In 't groote huisgezin!
Met bevende gemoederen
Verdiepen we ons er in:
Wat leed u zal doen beven,
Als de aard tot kolen wordt,
Als asch daarheen gedreven,
In 't ijdel uitgestort!
Maar dan ook, als deze aarde,
De ons dierbare planeet,
Die ons als kindren baarde,
En onze Moeder heet,
Vergaan zal en verteren,
Verdwijnen in 't heelal,
Wie die er 't oog naar keeren,
Er zich aan kreunen zal?
Mij dunkt, ik hoor ze spreken
Op de eene of de andre ster;
'Zie ginds dat vreemde teeken,
Daar in 't azuur, gansch ver!
Een wereld aan 't verzinken!....
Komt, broeders! 't feest gaat aan!
Hooft! de violen klinken!
Gedanst op den vulkaan!'

O dwaas, verstandloos woelen
Van 't schepsel van één uur!
Mensch, mocht gij 't Niet gevoelen
Eens zijns, zoo kort van duur!
Mocht gij den prijs waardeeren
Van 't uitstel, u bereid,

En u in tijds bekeeren,
 Van wuft-en ijdelheid!
 Mocht gij niet langer huppelen,
 Als 't slachtdier uit den stal
 Vóór 't mes, dat straks bij druppelen
 Zijn bloed vergieten zal!
 Mocht gij niet langer dansen,
 In speelschheid onvermoeid,
 Als mugjes in de glansen,
 Wier gloed hun wiek verschroeit!
 Mocht gij 't uzelfven zeggen:
 'Een stonde is heel de tijd,
 Dien ik mij toe zag leggen
 Voor 't werk, waar ik me aan wijd.
 'k Zie de uren henendrijven;
 Maar 'k zweer het met een eed:
 Één werk althans zal blijven
 Op de aard, waarlangs ik treed.
 't Vuur, dat ons dreigt, moog wassen,
 Om eerlang uit te slaan, -
 Maar eens, in 's werelds asschen,
 Zal ook mijn voetstap staan!'¹⁾

1) Zinspeling op het bekende woord in Longfellow's Psalm of life:

*Lives of great men all remind us,
 We can make our lives sublime,
 And departing leave behind us
 Footprints on the sands of time.*

Hemelvaartsdag te Zeist.

Daar opent zich de groote poort
Der morgenzon, die heerlijk gloort,
En uittrekt langs een pad van rozen.
De morgendauw aan boom en plant
Blinkt door haar glans als diamant,
En aarde en hemel blozen.

De leeuwrik vaart al zingende op;
De duif kirt uit een vollen krop;
In 't lommer slaan de nachtegalen;
De koekkoek roept zijn éénzang uit,
Als bas voor 't vogelengefluit
In al de looverzalen.

Mijn hart stemt in dien lofzang meê,
Terwijl ik door den bloemhof treê,
En zwelg in 't schoon en zoet der schepping.
Het zweeft gewiekt den leeuwrik na,
Tot waar de hemel me openga
Voor 's geestes vleuglenrepping.

Mijn God! wat is uw schepping schoon!
 Hoe spreidt ge uw heerlijkheid ten toon,
 Als in den spiegel van haar gaarde!
 Een wonder heimwee grijpt mij aan:
 'k Smacht op uw schoonheid 't oog te slaan,
 Zoo heerlijk reeds op aarde.

Maar, stil! wat galm treft daar mijn oor?
 Het zijn bazuinen, die ik hoor!
 Zij schetteren een psalm der eere.
 Schel klinkt hij over bosch en dal,
 En galmt als een triomfgeschal,
 Heenruischend voor den Heere.

En waarlijk, 't is een zegelied,
 Dat uit die tempelhorens vliet,
 Door Herrhut's kindren aangeheven,
 Wie God een tent hier heeft gebouwd,
 En tevens onder 't groene hout
 Een tempeltent gegeven.

Zij, naar de zede in hunnen kring,
 Zijn, toen deze ochtend dagen ging,
 Daar ginds dien tempel uitgetogen,
 Om, als Leviten van dit huis,
 Door Godverheffend psalmgeruisch
 De feestvreugd te verhoogen.

De feestvreugd!... Maar wat mag dan zijn
 't Doorluchtig Voorwerp van 't festijn,
 Verheerlijkt door die horengalmen?
 Vraagt gij 't aan mij? Vraag 't vrij 't heel de aard',
 Waar alom Christus' kerk vergaart,
 Hem wuivend met hun palmen.

Ja, de aard' strooi palmen voor den Heer,
 En kniel' de hemel voor hem neêr,
 Die op dees morgen voer ten hemel!
 Mengt, englen, uw bazuinenzang
 Met onzer feesttrompetten klank
 In 't lieflijkst toongewemel!

Roept, aarde en hemel, saam hem uit,
 Die de aard' den hemel opensluit,
 En, als hij opvaart, tot zijn Vader
 Heel 't menschedom mede in de armen draagt.
 Daar scheurt de wolk: Gods woning daagt:
 De aard' kwam den hemel nader.

Volschoone dag! Gij schenkt mij thans,
 Verheerlijkt door een dubblen glans,
 Op éénen stond twee hemelfeesten:
 Een hemel in den hof der aard',
 Een hemel ginds in d' eeuwgen gaard,
 Het land der zaalge geesten!

Zoo zingt dus, vooglen! zingt en psalmt!
 Bazuinen, zingt, die 't zwerk doorgalmt!
 Viert Schepper en Verlosser samen!
 En gij, mijn ziel, in 't stil akkoord
 Eens levens, dat aan God behoort,
 Spreek gij daartoe uw Amen!

De vluchtende fee.

‘Waar zweeft gij henen, lieve fee,
Uitdeelster van geluk en vrêe,
En duizend andre schoone gaven?
Gij, wonderdoende heilgodin,
Och, toef en wil uw menschenmin
In nieuwe zegeningen staven!’

Zoo rees mijn beê naar hooger lucht,
Waarlangs ik, als met arendsvlucht,
Een toovernimf daarheen zag zweven,
Die me als een visioen verscheen,
En met wie duizend lieflijkheên
Meê de aarde stonden te begeven.

Maar 't antwoord klonk: ‘O laat mij gaan!
Mij trekt uw aarde niet meer aan,
Die 'k niet bezocht sinds honderd jaren.
Toch minde ik eens dien kleinen beemd,
Maar 'k voel mij nu er ganschlijk vreemd:
De menschen zijn niet, die ze waren!

‘Ik kwam en bood het wenschlijkst goed:
 De vrouwen schoonheid, knapen moed,
 Aan de ouden wijsheid, zwakken krachten,
 Der jonkheid liefdes zaligheên;
 Maar niemand van die allen scheen
 Van een dier gaven heil te wachten.

‘Neen, waar ik kwam, 'k vernam gestaâg
 Van allen ééne, éézelfde vraag:
 ‘Hebt gij ook geld?’ kwam me ieder plagen.
 'k Vertrek dus: anders vroeg de roos
 Licht diamanten, of verkoos
 Het vlindertjen een gouden wagen.’

Maar uit de hoogte klonk een woord:
 ‘Ga daarom, lieve fee, niet voort!
 Wij, roosjes, zijn met dauw te vrede.
 ‘En wij, zoo klonk der vlindren taal,
 Wij dragen onze gouden praal
 Ter vlucht op onze wiekjes mede.’

Dat was een woord naar 't hart der fee;
 Zoo keerde in haar gemoed de vreê,
 Die 't vuur des toorns er gansch kon dooven.
 ‘Gij twee zijt de een'ge wijze liên,
 Die 'k ergens heb op aard gezien:
 Gegroet!’ - zoo riep ze, en vloog naar boven.

(Naar G. SAND.)

De stem der roeping.

Van Stemmen spreekt ze, uit hooger oord vernomen;
De Moedermaagd heeft haar ten strijd gespoord.
SCHAEPMAN, Jeanne d'Arc.

Gij, arme Maagd van Orleans!
Wat dwaasheid gaat u aan?
Wilt gij de macht des Engelschmans
In 's Gaulers rijk verslaan?
Gij, Jeanne, een boerendeern, een wicht,
Gij, machtloos, hulploos, zwak,
Weërstaan den vijand in 't gezicht,
Die 't zwaard uws volks verbrak?
Gij, kind, wilt kampen met den Reus,
Die elk te machtig scheen,
En, met uw Leliebloem tot leus,
Des Luipaards kracht vertreên?...
Om niet! om niet! om niet! om niet!
De kamp is te ongelijk.
De zege, die uw oog voorziet,
Behoort in 't fabelrijk!

Wat antwoord geeft op 't troostloos woord
Het kind van Domremy,
Waar zij haar roeping schelden hoort
Voor spel der fantasie?
Stelt zij een dam van tegenreên
Aan uwen woordenstroom,
Waarin haar krachtig: Ja! uw: Neen!
Zeeghaftig tegenkoom'?....

O neen! voor al uw wederspraak
Heeft zij een éénig woord,
Tot staving van haar last en taak:
Mijn Stemmen heb 'kgehoord!

Gij, arme Dichter, die het beeld
Van de arme Jeanne draagt,
En voor 't visioen, in 't brein geteeld,
Van ons 't geloove vraagt!
Ook gij, wat dwaasheid gaat u aan?
In uw verbijstering,
Ziet gij voor uwe blikken staan
Een ganschen geestenkring;
Zij spreken woorden in een taal,
Die geen van ons verstaat;
Zij oopen u een hemelzaal,
Die ons nooit opengaat;
Zij deelen u geheimen meê,
Die nooit ons oor verneemt;
Vertolken u 't gegolf der zee,
De stem van bosch en beemd;
Verklaren, wat de vogel zingt,
En wat de dauwdrop ruischt,
Wat lied in 't zuidenwindje klinkt,
Wat zang de woudstroom bruist....
O zevendubbele onzinnigheên,
In 't kranke brein gekweekt!
't Loopt in uw hersens wis dooreen;
Een geest der leug'nen spreekt.
Zoek een geneesheer voor uw kwaal;
Maar voor het minste kwel
Uw beetren met geen dwaas verhaal
Van zulk een droomenspel!

Welaan gij, Dichter! waar men dus
 U 'Meester-Droomer' scheldt,
 Uw Zangsters hemelzoeten kus
 Voor waan en leugen telt;
 Waar men de beelden, die ge maalt,
 Met schimmen stelt gelijk;
 De sproken, die uw lied verhaalt,
 Verbant naar 't spokenrijk;
 Waar men uw sferen-luchtmuziek,
 Gespeeld door de engelsnaar
 Van geesten, drijvende op hun wiek,
 Verklaart voor valsch misbaar;
 Waar men de wereld, die u daagt,
 Met Edens schoon bekleed,
 Waarheen de dichtervlucht u draagt,
 'Luchtspiegelingen' heet;
 Wat is het antwoord, dat ge geeft
 Aan wie aldus u hoont?....
 Geen antwoord, dat dien schimp weêrstreeft,
 Die u met doornen kroont!
 Gij mede, - o met wat zaalgen lach,
 Dien geen bespotting stoort! -
 Spreekt met ervarings vast gezag:
 Mij n S t e m m e n h e b ' k g e h o o r d !

Ja, Jeanne d'Arc! ja, Dichter! gij,
 Gij deelt het eigen lot;
 Der visioenen geestenrij,
 Die u verscheen, wekt spot.
 Men lacht de Maagd, den Zanger uit:
 De Dwazen, die ze zijn!
 Weg met haar vaan! Weg met zijn luit!
 't Is alles waan en schijn.

Maar waar gij die miskenning deelt,
Gij deelt ook 't eigen heil;
Een hooger wellust, die u streelt,
Een weelde boven peil.
Gij hebt uw Stemmen toch gehoord,
En, in die Stemmen God,
Die u beriep door 't dichterwoord
Tot 's Zieners taak en lot.
Nog meer. Hij wapende u de hand
Als met een cherubszwaard,
Waar ge alle vijanden meê bant
Uit uw gewijden gaard.
Gij, Jeanne, drijft den woesten Brit
Het rijk der lelies uit;
Met uwen boog beschiet ge uw wit,
En kroont den Koningsspriet.
Gij, Dichter, kampt den reuzenstrijd
Voor 't godlijk Ideaal,
En in de zielen, hem gewijd,
Behaalt ge uw zegepraal.
Wel kost het kamp, wel kost het bloed;
Misschien - het kan zoo zijn -
Aan 't einde u, Jeanne, eens houtmijts gloed!
U, Dante, eens Ballings pijn!
Maar laat dat wezen! Uit dat vuur,
Als 't fabeldier uit de asch,
Verrijst op nieuw, ter goeder uur,
De feniks, die eens was.
Die vogel, met uw buit als roof,
Vliegt door alle eeuwen voort,
En de aarde zegent uw geloof:
Mijn Stemmen heb 'k gehoord!

Bij den bouwval van de abdij van Rijnsburg.

Een bouwval en een woestenij,
Een puinhoop, waarop raaf en uilen
Bij nacht hun aaklig lijklied huilen,
Is nu, o Rijnsburg, uw abdij.
O ijdelheid der ijdelheden!
Wat werd er van uw grootsch verleden?
Wat werd er van uw heerlijk stift,
Om strijd verrijkt met gift op gift,
Waardoor het met een luister praalde,
Die vorstenhoven overstraalde?
Wat werd er van uw blanken stoet
Van nonnekens uit aadlijk bloed?
Wat van de rijke kerksieraden,
Waarmede uw outer was versierd?
Wat van de gouden feestgewaden,
Waarmeê uw hoogmis werd gevierd?
Ja, schoon ook met driedubble glansen
Van rijkdom, eer en ouderdom
De krone, die u mocht omkransen,
Als waar' ze eens Pausen driekroon, glom,
Waar is die kroon? waar glanst haar luister?

Zij ligt in 't stof, zij schuilt in 't duister.
De vijand kwam met zwaard en vuur,
Verbrak de kouw, verjoeg de duiven,
Verhieuw de poort, vertrad den muur,
En deed uw slot in asch verstuiven!
Nu stort uw heerlijkheid ineen,
't Is uit met roem en roemvol pralen,
En wie uw puinen rond mag dwalen,
Zal telkens, Rijnsburg, 't woord herhalen:
O ijdelheid der ijdelheên!

Geestenstemmen.

In uw kindsche jaren,
 Waar uw voet ook ging,
 Ruischten wind en baren,
 Of ze een roepstem waren,
 Die u noodde: ZING!

Zat ge als jongling neder,
 Mijmrend bij een stroom,
 De eigen stem klonk weder,
 Maar nu zacht en teeder,
 Zoetlijk fluistrend: DROOM!

Later als u 't leven
 In zijn ernst verscheen,
 Liefde u ging begeven,
 Hoop u stond te ontzweven,
 Riep die stemme: WEEN!

Eindelijk, sinds uw harte,
 Vroeger 's onspoeds wit,
 Erger lijden tarte
 In eens worstlaars smarte,
 Dringt die stem u: BID!

(TOURNIER.)

Twee vraagteekens.

Gelukkige dagen,
Door God mij beschikt,
Waarin mij de zonne
Des levens verkwikt!

Gelukkige dagen,
Waarin ik het licht
Der kennis zie stralen,
Volop, voor 't gezicht!

Gelukkige dagen,
Waarin men den grond
Der dingen mag kennen,
Dien de Oudheid niet vond;

Waarin men bij d' oorspong
Der wereld mag staan,
En op haar geboorte
De blikken mag slaan;

Waarin het ontleedmes,
In 's heelmeeesters hand,
Het weefsel des levens
Ontdekt in 't verband;

Waarin de natuur ons,
Zij 't scheemrend, een deel
Ontraadselt van 't wonder
Van 't groote Geheel;

Waarin men den sluier
Van 't aangezicht trekt,
Waarmede de Sfinx zich
Van 't leven bedekt!....

En toch, hoeveel neevlen
Ook weg zijn gegaan,
Ginds zie ik nog immer
Twee Vraagteekens staan;

Twee teekens, die vragen,
Wat antwoord ik gaf
Op 't raadsel huns daarzijns?
Een Wieg en een Graf:

Mijn Wieg, de eerste sponde,
Waar 'k lachend op staar,
Maar nu mij ontrustend
Door 't vraagwoord: Vanwaar?

Mijn Graf, laatste rustplaats
Van moeite en geween,
Maar nu mij verschrikkend
Door 't vraagstuk: Waarheen?

Vanwaar? en Waarheden? -
Geheimvolle Twee,
Gestaâg mij vervolgend,
In vreugd en in wee!

Vanwaar? en Waarheden? -
Al 't licht, me opgegaan
Daar buiten, wat baat het,
Als 'k voor u blijf staan?

Vanwaar? - Geest, wie zijt gij,
Die 't leven mij gaaft?
Waarheen? - Dood, waar kom ik,
Als gij mij begraaft?

Vanwaar? en Waarheden? -
Rijst nu uit het graf,
Gij, schimmen der wijzen,
Die God eens ons gaf!

Athene en Memfis,
Parijs en Berlijn,
Vereent nu uw stralen,
En leent mij hun schijn!

Noemt, noemt mij de Liefde,
Wier maaxsel ik ben!
Onthult mij mijn Toekomst,
Opdat ik haar kenn'.

Ik gun het geheim u
Van lucht, aarde en zee,
Zoo gij maar me ontsluit
't Geheim van die Twee!....

Ach, vruchtlooze vragen!
De dag is gedaagd,
De nacht is gebleven,
Waar ge uitkomst uit vraagt.

De Wijzen, zij zoeken
En twisten te zaam;
Maar geen hunner noemt u
D' onnoembaren Naam.

De Sfinx blijft steeds spraakloos,
En nooit scheen zoo dicht
De sluier, haar wezen
Bedekkend voor 't licht.

Mijn tijd is de Hiob
Op d' aschhoop der smart
Van lichaam en ziele,
Vertwijflend in 't hart.

De kring van zijn vrienden
Biedt licht en schaft raad....
Ellendige troosters!
Zij meerdren nog 't kwaad,

Totdat van den hemel
De Almachtige spreekt,
Wiens woord van het raadsel
Het zegel verbreekt.

Gelukkige Hiob,
Wiens blinddoek dus viel,
God lof! uwe ervaring
Werd die van mijn ziel.

Waar tergend mij daagde
Mijn Vraagteeken-paar,
En 'k immer bleef tasten:
Waarheen? en Vanwaar?

Daar is mij verschenen
Mijn God in zijn Woord,
Welks licht in mijn binnenst
Ontdekkende gloort.

Niet dat ik nu alles
Doorgrond of versta,
Maar 'k zie, en 't onzichtbre,
Dat bleef, komt hierna.

Een licht schijnt op 't Wiegje,
Waar 't kindjen in rust,
En 'k zegen den Vader,
Die welkom mij kust.

Een licht straalt op 't rustbed
Van 't Graf, dat mij wacht,
En 'k roem den Getrouwe,
Die wekt uit den nacht.

Mijn Vraagteekens werden
Tot teeknen van dank,
Voor 's heerlijken Antwoords
Volzaligen klank!

God! dank voor den lichtstraal,
Die me oplossing bood!
Vanwaar? - Uit Gods armen!
Waarheen? - Naar Gods schoot!

De meidoren.

(Op een bruiloft.)

't Is Mei. Daar builen bloeit de Doren,
 Waarmeê die maand zich siert.
 Lief beeld, dat ieder moet bekoren,
 Van 't bruidsfeest, hier gevierd!

Windt zich daar ginds de roode bloesem
 Door 't groen des meibooms heen, -
 Hier sluit zich 't Bruidje aan Bruîgoms boezem,
 En ook die twee zijn één.

Reukoffren ginds de meiboom-twijgen,
 Hier doet het jeugdig Paar
 Zijn dank als reukwerk opwaarts stijgen
 Van 's harten feestaltaar.

Zoo nu de doren tusschen 't loover
 Ons maar geen vreeze gaf!....
 Geen nood! Laat dit aan 't Bruidspaar over;
 De liefde breekt dien af.

In de Afrikaansche woestijn.

Hoe lief is me een rit door de stille woestijn,
Waar 'k rustig alleen met mij zelve kan zijn;
Als zorgen des levens mij wegen op 't hart,
Mij 't Heden verveelt, en 't Verleden mij smart;
Als 't oog wordt bevochtigd door tranen van spijt,
Gewekt door de erinnering aan vroegeren tijd;
Als daden en dingen, vergaan voor altoos,
Mijn ziele verschijnen als geesten des doods;
Visioenen van glorie, gezichten van macht
Voorbijgaan, als 't spel van een droom in den nacht;
Als 'k banden van liefde nog eens zie verscheurd;
Als 't hart weêr zijn dierbare dooden betreurt;
Als 'k gloei voor mijn land van den heiligsten gloed,
Welks naam reeds mijn geestdrift in vlam schieten doet;
't Tehuis van mijn kindsheid, de spelen der jeugd
Herrijzen voor 't oog met hun schuldlooze vreugd;
Tooneelen weêr dagen, toen 'k huppelde en sprong,
Mij 't leven nog nieuw was en 't harte nog jong,
Toen 'k meende aan de poort van een Eden te staan,
Ach, sedert verloren, verzondigd, vergaan!
Ik, droevige balling, hoe dool ik nu heen!
Geen mensch, die mijn vreugd deelt, mijn lijden niet één.

Mijn geestdrift geknakt, al het goed, dat ik dacht
 Op aard te verrichten, bereikt noch volbracht....
 Zoo laat dan me ook vlieden waar 'k, ver van 't gewoel,
 Aan de eenzaamheid klage de pijn, die ik voel.

Hoe lief is me een rit door de stille woestijn,
 Waar 'k rustig alleen met mij zelve kan zijn.
 Daar hoor ik geen wentling van 't rustlooze rad
 Des moeizamen levens, dat moê maakt en mat.
 Daar deert mij geen lafheid, geen laagheid, geen spot,
 Geen vrees voor den mensch, zonder vreeze voor God;
 Geen rottend bederf in het leven van 't volk;
 Geen traan en geen rouwkleed, der droefheid ten tolk.
 Daar drijft mij de waanzin der menschen in 't rond
 Niet zelf haast tot waanzin, dien 'k nauwlijks weêrstand,
 Terwijl ik, vol geestdrift voor 't schoonst Ideaal,
 Wanhopig in d' afgrond der Werkelijkheid daal.
 Wis! waar men het hart door zulk leed voelt bezwaard,
 Is 't zoet, de woestijn te doorkruisen te paard,
 Te vliegen op 't ros met eens adelaars vlucht,
 Te jagen als 't weêrlicht, dat vlamt door de lucht,
 Door 't vuurroer beschermd, als door de eenige wet
 Van 't land, waar nooit Rechter den voet heeft gezet.

Hoe lief is me een rit door de stille woestijn,
 Waar 'k rustig alleen met mij zelve kan zijn.
 Voort, voort, naar de wildernis heen, waar misschien
 Geen mensch nog 't gelaat van een blanke mocht zien;
 Waar trotsch de Bassouto zich waant in zijn rijk,
 De Kaffer geen meester gedooft in zijn wijk;
 Een land, waar de schrik woont, de honger, de dood,
 En dat dus de menigt' der menschen ontvlood;
 Een land, waar de slange haar giftadem blaast,

En schaadloos het onweêr langs rotsbodems raast;
 Waar gras noch gebloemte immer wortelen vond;
 De doren slechts tiert, die den wandlaar verwondt;
 De wilde meloen de eenige spijs is en drank
 Des zwervers, van dorst en van broodgebrek krank;
 Waar nergens door gloeiende zanden een beek
 Haar water doet murmlen, of ruischende kreek;
 Geen waterplas blinkt, geen geboomte u verkwikt,
 Wanneer ge naar schaduw voor 't zonnevuur blikte,
 Maar de aard vol van woestheid, de hemel vol vuur
 Slechts 't schrikbeeld vertoonen der barsche natuur,
 Maar 't doodelijk zwijgen, dat nooit wordt gestoord,
 Nog d' indruk verdiept van dat akelig oord!

En hier, waar de rukwinden ruischen omhoog,
 De hemelen blinken vol starren voor 't oog,
 Waar 'k eenzaam mij neêrzet op d' eenzamen steen,
 Als toen God Elia op Horeb verscheen,
 Daar hoor ik een stem, die mijn ziel brengt tot rust,
 Gelijk wen een vader zijn kindeke sust,
 Een stem, die mij troost, hoe bedroefd ik ook zij:
 'De mensch is wel verre, maar God is nabij!'

(RINGLE.)

Aan de musschen.

Zijt gij daar weêr, en laat op nieuw uw tjilpen hooren,
 Gij, muschkens, hupplende in het rond?
 Gij vrienden van het huis, waartoe ge blijft behooren,
 Onscheidbaar van het dak, waar ge eenmaal herberg vondt!
 O lieflijk beeld der trouw! gij zijt niet als uw broederen,
 ‘Trekvooglen’ heetend naar hun aard,
 Zij, in der vooglen kring zelfzuchtige gemoederen,
 Wier vlucht ons met de zon, die hen verwarmde, ontvaart.
 Ja, als het lente wordt, dan keeren ze bij vluchten
 Van uit het koestrende klimaat,
 En met den zuidenwind gekeerd uit warmer luchten,
 Begroeten 't eerste groen, dat hier te knoppen staat;
 Dan zingen zij der lente een lied der welkomst tegen,
 Vervullen 't zwerk met hun geschal,
 En danken, met den mensch, den Schepper voor den zegen
 Der nieuwontluikende aard met zoeten hemelval.
 Dan roeit de leeuwerik al schettrend op zijn pennen;
 Dan fluit de meerle in 't loof omhoog;
 Dan orgelen om 't schoonst de zwaluwen, bij 't rennen
 Elkandren achteraan, langs 's hemels blauwen boog;
 Dan hoort gij met gekir den wilden doffer groeten
 De blanke duif, die hem behaagt,

En 't vinkje met zijn zang komt teeder 't gaaike ontmoeten,
 Waarmeê hij 't nestje bouwt, dat haast hun jongen draagt;
 Dan lepelt de ooievaar op 't dak, waarop hij daalde,
 Den groet des Nijls aan Spaarne of IJ,
 En 's avonds, als door 't bosch het zonnepurper straalde,
 Hoort! hoort! des nachtegaals verrukbre melodij!
 Dank, zangers, voor uw lied! 't Is feestmuziek der lente,
 Waarmeê zij op haar wolkenkoets
 Haar koningsintreê doet door de open deur der tente,
 Met levend groen getooid ten blijk des welkomgroets.
 O! welkom zijt ook gij, en welkom uwe zangen,
 Waarvan 't gemis ons bitter viel,
 Gij, levende orgels, tusschen 't loover opgehangen,
 Gewiekte luiten, in uw lied ons tolk der ziel.
 Maar toch, al kwaamt ge in 't eind, lang zijt ge weggebleven;
 Lang liet ge in onzen winterrouw
 Ons stil en zonder stem of lied in onze dreven,
 En schoolt in 't warme zuid voor onze winterkoû.

En daarom, boven u, eer, dank aan onze musschen,
 Die niet als gij zijn heengegaan,
 Maar, toen gij huis en hof hier ledig liet, intusschen
 De plaats, door u ontruimd, volhardden te beslaan.
 Ja, lieve vogelkens, gij zijt de vreugd van 't Noorden,
 Met lange winters wreed geplaagd!
 Gij troost ons in ons leed, als in deze ijzige oorden
 't Geboomt' voor bloesems sneeuw, en rijm voor meien draagt.
 Nog meer! Of 't hart u drong u met ons te vergaderen,
 't Is of, zoodra de winter kwam,
 Gij poogt van naderbij de woningen te naderen,
 Die uw gezelligheid u selv' ter woning nam.
 Zoo tracht dan ook de mensch die liefde en trouw te loonen,
 En, als de sneeuw uw graanschuur sluit,

Strooit hij zijn kruimlen broods, om daarmee u te troonen:

Op 't blanke tafelkleed spreidt hij uw maaltijd uit.

Gij dankt hem met getjilp, geen nachtegalenzangen:

Die heeft natuur u niet bedeed;

Zij, die u met geen pronk van veedren heeft omhangen,

Schonk u slechts 'tboersch geneur, dat door geen toonval streelt.

Maar wij, wij hooren in dat neuren 't dankbaar harte;

Want zulk een harte schonk u God:

Daarin beschaamt gij ons, ons, die zoo ras in smarte

Gereed zijn tot gemor en opstand tegen 't lot.

Gij niet alzoo! Ook als de stormwind uit de twijgen

Uw groene woning wierp ter neêr,

Als sneeuw en rijm en rijp, die ijskoud nederzijgen,

Hun kilheid dalen doen ook op uw grauwe veêr,

Als ge in een Noordersteppe, een poolland zaagt verkeeren

Heel 't land rondom, dat u omgeeft, -

Men hoort u even luid uw blijden deun kwinkleeren,

En 't zwerk vervullen met uw stem, die rilt noch beeft.

Gij huppelt op de sneeuw, of 't gras waar', heen en weder.

En zoekt ge er voêr, natuur ten spijt,

Gij duikt in 't koude bad uw warme kopje neder, -

Laplanders in het rijk der vooglen als gij zijt!

Vernoezaamheid is 't deel, u door uw God geschonken,

En, wen uw deun mij de ooren streel',

't Is of mij op uw wijs daarin heeft toegeklonken

Het lied van Lodesteyn, dat zong: 'G e n o e g i s e ê l'.¹⁾

1) Toespeling op de bekende regels uit de *Uitspanningen* van J. van Lodesteyn:

Genoeg is eêl, of 't breed of smal is;
 Genoeg, dat kan mij effen voên;
 Genoeg mij in de plaats van 't Al is;
 't Is mij maar om den kost te doen.

Gij zijt geen filosoof, gij mengt u in geen twisten,
 Waar de arme mensch zich 't hoofd meê bruit,
 Maar praktisch zijt gij toch het puik der optimisten:
 ‘Al wat bestaat, is goed!’ roept ge in uw tjlpen uit.
 Gij neemt het zoo 't gevalt: is 't zomer, zingt ge in 't loover;
 Thans geeft ge een wintersch zangconcert,
 Eenvoudig, maar goedkoop: nooit is u 't loon te poover;
 Ja, met een leêge maag zingt ge uit het volle hart.
 En zoo men, als mijn gade en ik, een loofhut bouwde,
 Wier groene wand bij nacht u dekt,
 Geen mensch, wien 'k niet een deel der zoetheid gunnen zoude
 Van 't morgenlied, waarmeê ge, uit dank, ons 's ochtends wekt.
 Dan klinkt Psalm-Honderdvier, gezet op vooglennoten,
 Zoo schoon als ooit een harp ze zong;
 Hij komt als hemelsche muziek me in 't hart gevloten,
 En lokt een weêrgalm van uw liedren van mijn tong.
 Zoo zijt gij, kleine musch, mijn Opperzangkunstmeester,
 Schoon filomele uw kunst bespot,
 En leeraar te gelijk, van uit uw groenen heester,
 Van 's levens hoogste kunst: Tevredenheid in God.
 O, mocht 'k dan, muschkens, ook in u mijn meesters eeren:
 De groote Luther deed het wél,
 Te groot niet, om geloof van 't vogelke te leeren,
 Den doctor (als hij sprak), die les gaf voor zijn cel.
 Welnu, geeft me ook uw les, gevleugelde doctoren;
 Ik, oude nar, kom in uw school.
 Och, mocht maar 't oude hart uw nieuwe leering hooren,
 En vinden rust in God op de aard, waar 'k pelgrim dool!

Een berenjacht in Rusland.

(Bij een plaat.)

In Rusland? Nu, dat 's ver! En zoo daar beren brullen,
 Gejaagd door honden, barsch en guur,
 Geen nood, dat ze ons verschrikken zullen;
 Wij zitten warm en wél bij 't vuur.

Toch was er eens een eeuw, dat ook bij ons de Ridderen
 De beren jaagden, vol van moed,
 En zelfs de boomen deden sidderen
 Van 't hondgebas en 't hoorngetoet.

Maar dat is lang geleên. Geen onzer heeft te beven
 Voor 't wederkomen van dien tijd.
 Niets is ons van dien schrik gebleven,
 Dan - onze kalme Berenbijt.

Daar zitten wij in rust ter neêr aan de Amstelzoomen,
 Bij Goudsche pijp en Pecco-thee,
 En, zien we er zacht de golfjes stroomen,
 Vergeten we al dat vroeger wee.

Och, kwam nu maar de tijd, dat ook de menschenberen -
 'k Wou dat de Rus er smaak in vond -
 Ons vredepijpie rooken leeren!....
 Maar - wanneer daagt die morgenstond?

1878.

De bloemenvaas.

Soms vindt het kind een zaadkiem in de gaarde,
Waaruit het eens een schoone bloem verwacht:
't Plant ze in een vat van porselein in de aarde,
Een vaas, bemaald met de eêlste beeldenpracht.

Straks gaat het heen. Het kiempjen, onder 't groeien
Zet tot een plant zich uit, die bloemen kweekt;
Maar, zie! terwijl omhoog haar stengels bloeien,
Het vat wordt voor de wort'len te eng - en breekt.

Het jongske keert. Hij ziet, hoe op de stukken
Van de arme vaas de bloem te tieren staat;
Zijn hand wil aan het vat de plant ontrukken,
Maar bloedt, als ze in haar doorn de vingren slaat.

Zóó is de liefde ook in mijn hart ontsproten!
'k Gaf (dacht ik) slechts een lentebloempje plaats,
Maar 't werd een aloë met forsche loten,
En toen - zij brak, mijn kostelijke vaas!

(TH. GAUTIER.)

Grafbloemen op twee Vlaamsche graven.

I.

Bij den dood van Tony¹⁾.

Wat droeve rouwtoon
 Rijst van uit Lier?
 Door 't Zuiden galmt hij,
 En klinkt tot hier.

Kan 't mogelijk wezen?
 Daalt daar in 't graf
 Der Muzen liev'ling,
 Gij, Tony, af?

Ach, wie kon vellen
 Zoo frisch een jeugd?
 Zoo rein een glorie?
 Zoo rijk een vreugd?

Maar vraagt naar jonkheid
 Of roem de Dood?
 Den held in 't wapen
 Treft liefst zijn lood!....

1) Mr. Anton Bergman † te Lier, 21 Januari 1874.

Een krijgsheld viel hier
In wapendos,
Met blanken degen
En vederbos.

Een driekroon lauwrēn
Groende om zijn kruin,
Uit Themis', Clīoo's,
En Phebus' tuin.

Fortuin met rozen
Omgaf zijn kelk;
De echt schonk hem mirten;
Lief had hem elk.

Hoe loeg de Toekomst
Hem blozend toe!
Hij greep ze in de armen
Zoo blij te moê!....

Maar neen, ze ontglipt hem,
En voor haar kust
De Dood zijn lippen,
Die 't leven bluscht.

Daar ligt de jongman
Op de ebben baar;
Met immortellen
Versiert men haar.

En als de dauwdrop,
Wen de ochtend bloost,
Weent daarop parels
Zijn gade en kroost.

En als een moeder
Om haren zoon,
Rouwt gij, o België,
Om hem, uw kroon.

Wél moogt gij treuren!
Uw 'Hildebrand'
Ontviel in Tony
Uw volk en land.

O breng nu marmer,
Als sneeuw zoo blank,
En boots een standbeeld,
Zijn kunst ten dank!

Plaats op zijn tombe
Dit beeld des mans,
Waarom steeds groene
Een frissche krans.

Maar neen! Heeft Byron
Niet eens gemeend:
- 'Ze is koud, de hulde,
Die 't marmer leent?' -

En dan die koude
Bij 't warme hart,
Vol jeugd en geestdrift,
Van dezen Bard?

Een andre beeltnis,
Neen! eischt zijn graf!
Wie zal ze ons bootsen?
Wie staat ze ons af?

Wie? Wie? - O Tony,
Gij zelf alleen,
Gij kondt hem beïtlen,
Uw eeresteen.

Gij slechts kondt vormen
't Gelijkend beeld,
Dat op uw grafzerk
Ons u herteelt.

Maar niet uit marmer,
Neen uit het vuur,
Dat in u gloeide,
Gift der natuur.

Zoo schiept ge een beeltnis,
Half fantasie,
Ten halve waarheid,
Maar gansch genie.

Gij zelf, gij leefdet
In 't beeld, en zij,
Die 't zagen, juichten:
Zie! dat is hij!

En dies ruim' 't marmer
Op 't graf zijn plaats
Voor uw gestalte,
O Ernest Staas!

En volk en koning,
Die 't beeld zien staan,
Omloovren 't pronkstuk
Met lauwerblaân.

De gouden kroone,
Der kunst beloofd,
Blinkt in zijn Ernest
Om Tony's hoofd,¹⁾

En allen juichen,
Om 't zeerst verrast:
'Ziedaar nu 't standbeeld,
Dat Tony past!'

Want marmer gruizelt;
Maar 't dichtwerk blijft,
Welks blaân de Muze
Voor de eeuwen schrijft!

1) Het werk Ernest Staas, Advokaat, Schetsen en beelden, door Tony, werd na den dood des schrijvers met den grooten eereprijs bekroond.

II. Bij den dood van Rosalia Loveling¹⁾.

Op nieuw gebroken
 Een teedre luit,
 Die zangen kweelde
 Vol zoet geluid!

Een nachtegaaltje
 Verstomd in 't groen,
 Bekoorlijk Nevele,
 Van uw plantsoen!

Maar hoe ze er wegschool,
 Verliefd op rust,
 Aan 't hart der schepping,
 Haars harten lust,

Als zij haar gorgel
 Maar pas ontsloot,
 En haar zoet-treurig
 Een lied ontvlood,

O wat verrukking
 Voor oor bij oor
 Van 't aan haar liedren
 Geboeid gehoor!

1) Rosalia Loveling † te Nevele nabij Gent, 4 Mei 1875.

En 't mocht zoo wezen!
 Want in haar toon
 Sprak liefde en weemoed
 Harmonisch schoon.

De Scheppings-stemmen, -
 't Geruisch van 't woud, -
 Het murmlend beekje, -
 Der vooglen kout, -

De dauw van d'ochtend
 Die zwijgend viel, -
 't Kreeg in haar tonen
 Een taal, een ziel.

En door de akkoorden
 Der Schepping kreet
 't Zacht heimwee-klagen
 Van 't menschlijk leed.

Een kindergrafje, -
 Eens weesjens wee, -
 De zucht des pelgrims
 Aan 't strand der zee, -

De krans, verwelkend
 Op 't hoofd der bruid, -
 't Werd alles zangstem
 Door haar geuit.

O droeve weemoed
 In 't zoet gekweel!
 Bezongt ge u zelve,
 Gij, Filomeel?

Bezongt gij 't noodlot
Van 't vogelkijn,
Dat haast van stemme
Beroofd zou zijn?

Dat thans nog zingend
Op 's p e e r l a a r s tak,
Dien tak zou volgen,
Als hij straks brak,

Om na te laten,
Op d'ouden tronk,
De tweeling-zangster,
Die naast haar zong?

Of, teedre Zangzwaan,
Hieft ge aan het lied,
Waarmeê dien vogel
Eens de aâm ontschiet?....

Hoe 't zij, dier zangen
Zoo droeve galm
Dient thans u zelve
Ten uitvaart-psalm.

Als wij dien hooren
Op uwe terp,
Is 't als betreurde u
Uw eigen harp.

En dies, geen lijkzang!
Alleen een traan
Voor haar, die zingend
Is heengegaan.

Die zang blijft klinken,
Langs bosch en wei,
In Zuid en Noorden,
Aan Rijn en Lei.

En zingt ons harte
Nog vaak dien na,
't Gedenkt en 't dankt u,
Rosalia!

Morgendauw.

Hoe brandt de zon aan 't zwerk! Zijn stralen, enkel vuur,
Verzengen 't gras tot hooi en plant bij plant tot stoppelen,
En ach, reeds sinds zóólang, zóólang verbiedt Natuur
Haar wolk, de dorstende aard' met regen te bedroppelen.

En toch, zie ginds dat bloempje! O 't is slechts klein en teêr,
Ja zóó, dat de eerste pijl der zon, naar schijn, 't doet zwichten.
Nochtans, 't buigt niet, als 't gras en 't loof, zijn hoofdje neêr,
Maar laat de zon goedsmoeds in 't hart van 't kelkje lichten.

Wat mag 't geheim zijn van dien weêrstand? van den moed,
Waarmeê die kleine bloem den zongod durft braveeren?
Vraag 't aan den Morgenstond! Eer 't licht komt met zijn gloed,
Bergt de ochtenddauw in 't kelkje een drop, om 't vuur te keeren.

Daardoor in 't binnenste besproeid, genet, gelaafd,
Blijft, spijt de zon, het bloempje uit dezen beker drinken,
Gelijk een kemel, die de zandwoestijn doordraaft,
Door 't water in zijn borst gedrenkt, niet neêr zal zinken.

O zegen over 't wolkje aan 's Heeren hemel, dat
In d' eersten dageraad dat lieflijk wonder werkte,
En, eer de zon ontstak, verheugend bloem en blad,
Bij voorraad tegen 't vuur het kleine bloempje sterkte.

Lief wolkje, beeld zijt gij der moederlijke hand,
Die in de ziel haars kinds 't geloof als dauw deed dalen.
Dat, als hij groeien zou, haar teeder liefdepand,
Bij strijd met 't ongelooft, zou wapnen voor zijn stralen!

De duiven.

Op gindsche terp, waar graf bij graf zich toonen,
Breidt weidsch een palm zijn bladerpluimen uit,
Waarin bij nacht de duifjes komen wonen,
Als in een groenend nest, dat haar omsluit.

Maar 's morgens zie ik ze allen henenvluchten,
Gelijk de paarlen van een snoer, dat breekt,
En, zwevend heen en weêr langs 't blauw der luchten,
Nêerfladdren op een dak, dat opwaarts steekt.

Mijn ziel is aan dien boom gelijk. Daar dalen
Elk' avondstond de zoetste droomen neêr.
Maar, vluchtende bij de eerste morgenstralen,
Zie ik ze heel den langen dag niet weêr!

(TH. GAUTIER).

Het paard van Ségur.¹⁾

I.

Hoe somber is de aanblik van d' akker, welks graan
 De zeisen des oorlogs ter neder komt slaan!
 Hoe zwemmen de halmen er rond in het bloed,
 Vergoten door 't zwaard, dat meêdoogenloos woedt!
 Heel de oogst gaat te loor, maar een oogst ook weêr rijst
 Van palm en laurier, die den oorlogsmoed prijst.

En nevens het eerloof, den krijgsgod gewijd,
 Dat tiert op het veld van een bloedigen strijd,
 Ook lelies en rozen van liefde en van trouw
 Ontkiemen, besproeid door den purperen dauw.
 De vriend bedt den vriend, die er viel, in zijn arm;
 De gâ kust den held in zijn stervenskoû warm.

Maar niet slechts de vriendschap of de echt brengt er troost;
 Zie ginds 't R o o d e k r u i s , dat al wapperend bloost!
 Zijn vendel spreekt van nog grootmoediger min:
 De Deernis, geheiligd door Christlijken zin,
 Naar 't voorbeeld van 't Lam, op het kruishont geslacht,
 In de offertrouw tuigt van een godlijke macht.

1) Historisch.

Maar hoe nu? Troost enkel de mensch daar den mensch?
 En rijst voor de liefde in het m e n s c h - z i j n een grens?
 Neen! neen! Ook het edele dier, dat den held
 (Als H i o b reeds zong) naar het slagveld verzelt,
 En met hem gevaren en krijgsgeluk deelt,
 Heeft vaak 's meesters hart door zijn liefde gestreeld.

O rijz' dan, bij 't blinken van 't eeregesteent',
 Dat Broederhulp, helden op 't slagveld verleend,
 Verheerlijkt voor 't nakroost in teeken en woord,
 Ook 't krijgsros een eerblijk, als d' eedle behoort,
 En leev' dus, onsterflijk als Thorwaldsens leeuw,
 Het paard van S é g u r in het dagboek der eeuw!

II.

‘Voort! altijd voort!’ - Met bliksemvaart
 Voert u, S é g u r , uw moedig paard
 Langs 't slagveld, door een kogelregen
 Staâg nieuwe krijgstriomfen tegen!
 Ha! Hoeveel jaren achtereen
 Droeg hij u reeds door 't krijgsvuur heen,
 Van uit Parijs, langs honderd velden,
 Die Frankrijks zegepralen meldden;
 En immer, immer even trouw
 Den meester, die hem kiezen woû,
 En immer, immer even moedig,
 In elken slag, hoe heet of bloedig!

Neen! d'Arabier der zandwoestijn
 Kan zelfs zijn ros niet dierbrer zijn;
 Dat ros, naar d' aard dier strijdbre rassen
 Gansch met zijn ruiter saamgewassen,
 Of mensch en dier niet meer een paar,
 Maar 't m e n s c h p a a r d van de fabel waar'?

Zoo streeft ook thans het puik der helden,
 O U k r a ! langs uw barre velden,
 Waarop de Noordsche winter troont,
 Die in zijn ijspaleis er woont.
 't Geldt nu den Rus! Ook hij moet dalen,
 En 't licht, dat zelfs de pool ziet stralen,
 Zien schuilgaan voor de gouden ster,
 Die A u s t e r l i t z hem toont van ver!
 De stem des Keizers riep zijn benden, -
 Neen, riep zijn volken heen naar de enden
 Van 't werelddeel, wier hulde alleen
 Aan zijn triomf te ontbreken scheen.
 En bij de duizenden van dapperen,
 Die de aadlaarsvaan er lieten wapperen,
 P h i l i p p e S é g u r , gij 's Keizers vriend,
 Werd weër een krans door u verdiend!

'Voort, voort, mijn ros! den vijand tegen!
 De hoogte, die ginds rijst, bestegen!
 Ondanks 't kanon, dat uit zijn mond
 Zijn bliksemflitsen zendt in 't rond,
 Voort! voort!' - en 't ros, door niets te teugelen,
 Vliegt op zijn beurt met bliksemvleugelen,
 Totdat op eens.... één knal, één wond....
 Ai, zie! de klepper kust den grond!

S é g u r ! Wat smart, uw hart doorgloeiend,
 Alsof de purpre bloedstroom, vloeiend,
 Niet aan de borst uws paards ontvlood,
 Maar uit uw boezem voorwaarts schoot!
 Gij treurt, als bij een vriend de broeder....
 Neen, meer! als bij haar kind de moeder:
 En is 't niet naar der liefde wet?
 Hoe vaak heeft u uw paard gered!
 Het deelde uw vreugde als waar' 't de zijne;
 Het droeg uw leed als eigen pijn;
 Zijn borst uw schild, zijn bliksemvaart
 Uw redding vaak, zijn moed uw zwaard!

Toch, wat u 't kost, hem te verliezen,
 Gij moogt niet toeven.... gij moet kiezen!
 Gij neemt dus van zijn rug het zaâl,
 Het rijkleed en 't pistool, welks staal
 De holster bergt, en, scheidensreede,
 Draagt ge in uw hart uw lieveling mede.
 Zoo nadert gij het wachtvuur, dat
 U tegenstraalt, verkleumd en mat.
 Gij zet u bij de beukenstammen,
 Die u hun koestring tegenvlammen;
 Maar 't baat niet!.... gij blijft koud en kil,
 Of 't lichaam niet ontdooien wil;
 Gij deelt de doodskoû, ginds geleden
 Door 't voorwerp van uw teederheden!

Maar wat is dit? Een ademtucht,
 Zwoel als ooit adem wezen mocht,
 Suist als eens menschen aâm, maar zachter,
 U langs de koude wang van achter.

't Is of onmerkbaar, heimlijk, stil,
 Een onbekende u kussen wil.....
 Gij keert u om... mijn God! kan 't wezen?
 't Gewonde paard staat daar, herrezen!
 Het heeft, door 't heimwee voortgezweept,
 Zich naar het wachtvuur heengesleept,
 Door 't duister, over 't slagveld henen,
 Al hinkende op doorschoten beenen.
 Nu blijde, als hij zijn meester vindt,
 Gelijk zijn moeder 't dolend kind,
 Dat vliegt aan 't hart der minnende ouder,
 Legt hij zijn hoofd op 's meesters schouder,
 En slaakt daarbij zoo droef een zucht,
 Alsof daarin hem 't hart ontvlucht.

Nu kan S é g u r zich niet weerhoûen;
 De held voelt zich de wang bedauwen,
 En op de wond zijns vriends vloeit zacht
 Een traandrup neder in den nacht.
 Straks wendt hij zich om 't paard te streelen
 En 't liefdeblijken toe te deelen,
 Dat kreunend van zijn heer ze ontvangt,
 Die weenend om zijn schouder hangt.

Nog eens een zucht, een kus gelijkend,
 En dan, door 't bloedverlies bezwijkend,
 Daar wankt het ros, valt, rekt zijn leên,
 En - de uiterste adem suizelt heen!
 En of met 't leven, hem ontvloden,
 Zich meê zijn meester voelde dooden,
 Op 't paard gevallen, aâmt hij nauw, -
 Twee beelden, monument der trouw!

III.

Ja, glorie verheerlijke ook 't edele dier,
 In dierengestalte op zijn menschendeugd fier:
 Het beeld aan de T h e e m s , dat voor B y r o n verrijst,
 Vertoont ook den hond, dien het H a r o l d s -lied prijst,
 En brengt men, S i r W a l t e r , u hulde op uw terp,
 Men eert ook uw M a j a , gevierd door uw harp.

Maar 't huisdier niet slechts, beeld vóór allen der trouw,
 Waarin 't schier ons, menschen, voorbijstreven zou,
 Ook 't paard, 's meesters vriend in zijn voorspoed en pijn,
 Bleek dikwijls den mensch als een naaste te zijn,
 En vergt op den steen, dien ge op 't slagveld ziet staan,
 Die meester en dienaar bijeen noemt, een traan.

Ja! de oorlog is vreeslijk, en gawe 't de Heer,
 Men smeedde na dezen geen krijgswapens meer.
 O Lamech! zonk 't staal weêr voor goed weg in de aard,
 Waaraan gij 't ontrukte, 't versmedend ten zwaard,
 En droogde voor goed de rivier eens van bloed,
 Die lijken als leliën wiegt op zijn vloed!

Maar ook, 't worde erkend: als een licht in den nacht
 Toont mede, op het slagveld, de liefde haar macht.
 Als 't glimwormpje, blinkend in 't vochtig moeras,
 Spreidt Menschenmin stralen op d' aakligen plas,
 En menschen en dieren, verzaamd in één lot,
 Weêrspieglen, als schepslen, de liefde van God.

O goddelijk uitzicht! hoe zal 't eens ons zijn,
Als de ure verschijnt van het hemelsch festijn?
Als geen van Gods schepslen naar wapens meer vraagt,
Als 't hagelblank ros slechts een V r e d e v o r s t draagt,
Terwijl we in zijn hand, op de sneeuw witte vaan
In lettren van goud het woord: V r e d e zien staan!

De ster der oosterwijzen in 1877.

De kerstnacht kwam. Der oudren hand
Ontsteekt op 't feest, aan allen kant,
In 't groen des kerstbooms tal van lichtjes.
Het zijn de starretjes der aard,
Waarom als Englenkrans zich schaart
Een groep van kinder-aangezichtjes.

Maar ook, sla ik den blik omhoog,
Ik zie er aan den hemelboog
Een melkweg van gestarnten pralen.
't Is of de hemel meê zich siert,
En dus den hoogtijd mede viert,
Waar hij zijn feestlicht op laat stralen.

Zoo richt ik ook mijn oog van ver,
In 't ruim naar gindsche schoone ster!
Licht was ze eens star der Oosterwijzen,
Die in hun dubblen nacht verscheen,
En ze uit deed gaan naar Bethlem heen,
Waar de eeuwge Morgenster ging rijzen.

Zijt gij die star?... Dan, welkom, gij!
 Ja, dubbel welkom, eerst voor mij,
 En welkom voorts voor al de mijnen!
 Straks welkom voor geheel 't geslacht
 Der menschen in hun zielennacht,
 Waarin ge uw troostend licht laat schijnen!

O ga nu lieve star, en schijn
 Alom, waar kranke lijdens zijn,
 Waar treurenden bij 't lampje zuchten,
 Welks lichtstraal in hun tranen breekt,
 Waar armen, van gebrek verbleekt,
 Nieuw broodsgebrek op morgen duchten.

Maar, star des heils, vóór alles ga,
 Ga, waar de zee van Marmora
 Te vloeien schijnt met purpren golven;
 Waar ge in het Balkansche gebergte,
 Dat met zijn kruin de heemlen tergt,
 Bloedroode graven ziet gedolven.

Verkondig daar, waar Kaïn dus
 Weêr Abel slacht, aan Turk en Rus
 Den vredesgalm van 't lied der Engelen:
 Op aarde Vrede! - en laat dien zang,
 Met der geslachten jammerklank
 Zich tot één bee ten Hemel mengen!

Wees dus op nieuw ons star van vreê!
 Word geen komeet van vloek en wee,
 Door ons Gods oordeel te verkonden,
 Ons, kruisbelijders bovenal,
 Ter straf dat, spijt hun kerstgeschal,
 Ons de Engelen weêr op 't slachveld vonden!

Laat door uw invloed 'Halve-maan'
En 't 'Grieksche kruis' hun roode vaan
Verwislen voor den witten standerd,
Waarom de olijf eens vredes groent,
Die vijanden te zaam verzoent
En 't zwaard in sikkelen verandert!

Word zoo, daar ge ons bestraalt van ver,
Van avondster tot morgenster,
Wier daging d'uchtend komt beloven,
Die einde maakt aan elken nacht,
Waarin het zuchtend schepsel smacht
Naar d' eeuwgen vreê, die daagt van Boven!

Het genie.

Een legende.

De Apostel Petrus wilde eenmaal
Naar de aard, naar Rome gaan,
En droeg zijn broeder Thomas op
aan 's hemels deur te staan.
'Gij neemt,' zoo sprak hij, 'uit mijn hand
de sleutels van zijn poort,
En sluit er uit of laat er in,
Zoo als 't naar recht behoort.'
De apostel Thomas was gereed,
Maar vroeg één ding alleen:
'Eer 'k u vervang, ga met me een wijl
Vooraf naar Rome heen.
Wijs mij aldaar de menschen aan,
Die 'k aan mijn deur zal zien,
En wie 'k den toegang gunnen mag,
Als ze aan de poort zich biên.'
En Petrus toont zich straks bereid:
Hij gaat zijn broeder voor.
De twee apostlen wandlen saam
De stad der sleutlen door.

Daar treft hun oog een arme man,
 Oud, krank, in 't bedelkleed,
 Zieltogende op een handvol stroo
 En tot den dood gereed.
 ‘Wanneer hij komt, zend hem niet heen:
 Hij had een eedlen zin:
 Hij offerde zich zelven op.
 Meldt hij zich, laat hem in.’

Straks zien ze een rijke, in trotsch arduin
 Op 't koninklijkst gehuisd:
 Een man, wiens naam de glorie siert,
 Wien's dichters lofzang ruischt.
 Hij won door diepe wetenschap
 Zich eer en macht en schat:
 ‘Hem moet ge weigren, als hij komt:
 Hij heeft zijn deel gehad.’

Aan 't eind, op een der heuvelen
 Van Rome daagt hun 't beeld
 Eens mans, wien, als een boô des doods,
 Om 't hoofd een lichtvlam speelt.
 ‘Wat heerlijk hoofd!’ roept Thomas uit:
 ‘Het is alsof de glans
 Der zon er 't avondrood op wierp
 Bij 't dalen aan den trans!
 Wat schoon gelaat! wat helder oog!
 Wat vlammeende arends-blik!
 Als deze me aan de poort verschijnt
 En aanklopt, wat zal ik?
 Laat ik hem dan ten hemel in,
 Of doe 'k hem buitenstaan?’ -
 ‘Noch 't een, noch 't ander’ - luidt de last -
 ‘Laat hem in vrede gaan.

Gelijk hij de aarde nooit bezat,
Trekt hem de hemel niet.
Zich zelv' genoeg, smaakt hij een heil,
Als aard noch hemel biedt.
De macht eens scheppers werd zijn deel,
Zijn rijk de poëzie:
Hij is een koningszoon op aard:
Zij noemt hem h e t G e n i e . ?

Aldus de uitheemsche Bard in 't lied,
Eens op zijn luit gespeeld,
Dat hier mijn zang, in Hollands taal,
Den Brit heeft nagekweeld.
Herken in 't fabelkleed der sprook
Een gulden les, wier kracht
De roem verdubbelt van 't Genie,
Dat ons die leering bracht.
't Is Bulwer zelf, die vraagt: 'O gij,
Die me ooit bewonderd hebt,
Benijd den Bard niet wat hij schiep;
Benijd hem, dat hij scheidt!'

(Naar BULWER.)

Het putje van Heilo.

David kreeg lust, en zeide: Wie zal mij water te drinken geven uit
Bethlehems bornput, die onder de poort is?
Samuel XXIII, 15.

‘Wie geeft me uit den bornput te drinken,
Die opwelt in Bethlehems poort?’
Zoo klonk eens de klaagstem van David,
En werd door zijn Helden gehoord.

Een trits trok van 't slagveld ter poorte
Van Bethlehem heen, door den nacht,
En heeft aan den koning het water
Uit Bethlehems bornput gebracht.

Maar David, hij schroomde te drinken:
Was 't niet als de prijs van hun bloed?
Ook had hij door d' aanblik des waters
Zijn lust reeds ten halve geboet.

O David! die roepstem uws harten,
Hoe wél heeft mijn hart haar verstaan!
Hoe geeft het de weemoedsklacht weder,
Zoo roerend uw lippen ontgaan!

- 'Wie geeft me uit den bornput te drinken,
 Die vloeit naast de kerk van Heilo?' -
 Vraagt gij, wien ge aldus hier hoort spreken?
 De stem van mijn heimwee roept zóó.

Ja, bornput van Heilo, verschijn mij!
 Vergoed me uw gemis met uw beeld!
 Ook u in verbeelding te aanschouwen!...
 O hoe reeds dat denkbeeld mij streelt!

Is 't wonder? Die needrige bornput,
 Hij was mij toch eens als een bron,
 Wier water mijn hof in uw Eden,
 O Heilo! bewateren kon.

Als de iepen, die 't putjen omkransten,
 Tierde om hem mijn bloeiende jeugd;
 Ik smaakte er mijn eerstelingsjaren,
 Mijn bloesem van herderenvreugd.

Het putje ziet uit op mijn woning,
 Mijn loofhut, mijn bloemenpriëel,
 Weêrklinkend van liedren en psalmen,
 Van harp- en van citergespeel.

Het putje ziet op naar de boomen,
 Die tierden in 't hofje, zoo klein,
 Schoon 't aan den tuinier, die het kweekte,
 Wel bijkans een buitenplaats scheen.

Het putje hoort dag en nacht ruischen
 Het loover van 't Nijenburgsch bosch,
 Waar duizenden vogeltjes zingen,
 En schaduwen spelen op 't mos.

Het putje, als het blik langs de vlakke,
 Aanschouwt in de verte de kruin
 Der blinkerds van 't Egmonder zeestrand,
 En 't licht van de baak op het duin.

Het putje is een sieraad van 't dorpje,
 Aantrekkelijk door schoon zonder praal,
 Waar vrede en waar eenvoud in wonen -
 Arkadië aan 't Kenmersch kanaal!

Het putje grenst dicht aan het kerkje,
 Waar de aarde aan de hemelen grenst,
 En waar ik zoo vaak mocht verkonden
 Den vreê, waar elk harte naar wenscht.

Het putje ligt vlak bij het kerkhof,
 Het groenende rustbed der doôn,
 Die onder de bloeiende zoden
 Al de onrust der aard zijn ontvloên.

Zoo stond daar dat putje reeds eeuwen,
 Sinds 't eerstmaal ontsprong op de beê
 Van Willebrord, Kennemers zendling,
 Gods heilbode aan Nederlands reê.

Het stond daar, en zag er geslachten,
 Het één na het ander, vergaan;
 Zij werden, en kwamen, en gingen -
 Maar 't putje van Heilo bleef staan.

Zij minden en lieten zich minnen,
 En scholen in 't lommer bijeen,
 En 't liefdevuur blaakte hun zinnen -
 Maar 't putje bleef koud als een steen.

Zij juichten, en treurden en weenden,
 En maakte soms droevig misbaar:
 De tranen bewolkten hun oogen -
 Maar 't water van 't putje bleef klaar.

Zoo wandelde ook ik er in 't ronde,
 En lachte er of weende er, naar 't viel,
 En 't putje was stille getuige
 Der vreugde en der smart van mijn ziel.

Het putje, in mijn Heilosche leven,
 Was middelpunt van zijn tafreel,
 Als ginds, aan mijn wand, in dat landschap,
 Dat Heilo hergeeft door 't penseel.

Dies, deed op uw beê, Willebrordus,
 God eenmaal dien bornput ontstaan,
 Ik maak van zijn steenen een outer
 Voor offers, die hemelwaarts gaan.

En is men te rade geworden,
 O put van Heilo, aan 't verval,
 U dreigend, een eind te doen komen,
 Waarbij men u opsieren zal, -¹⁾

Mijn hart heeft u lief zonder sieraad,
 En wat van u wordt of niet wordt,
 Mijn hand hecht een krans aan uw slinger,
 Die nimmer, neen, nimmer verdort!

- 1) Er heeft zich een Commissie van Vaderlandsche mannen gevormd, om het toenemend verval en de verwaarloozing van den beroemden Willebrordus-put te Heilo tegen te gaan, en hem een eenigszins waardiger voorkomen te geven.

Kunst en leven.

(Aan den heer en mevrouw J. Bosboom-Toussaint, bij de uitreiking van het Nationaal Huldeblijk, naar aanleiding van hun Zilveren Echtfeest, op 7 April 1876.)

't Is schoon, al dichtend, in romantische verhalen,
 Den worstelkamp van liefde en min
 Met godsdienst, plicht of lot, begeestrend, af te malen,
 Als Ottelyne's Zangerin;
 Maar schooner is 't Genie, als 't uit die sferen daalde
 In 't nestje van de Huwelijkstrouw,
 En zelv' der Liefde, in daân, zelfoffrend cijns betaalde, -
 Geen Dichteres, maar enkel Vrouw!

't Is schoon, als Schilder, beeld bij beeld op 't doek te scheppen,
 Zoodat uit verf een kerk verrijst,
 Waarin 't u is of gij de Sabbatsklok hoort kleppen,
 Daar 't Souterlied den Eeuw'ge prijst;
 Maar schooner is 't, in 't huis, den God diens tempels te eeren,
 In werk en rust, in woord en daad,
 En dus als in een kerk elk plekje te verkeeren,
 Waar 't Alziend oog ons gadeslaat.

Doch 't allerschoonste is nog, ja, zegepraal van 't Schoone,
 Als Waarheid zich met Dichting paart;
 Als 't Ideaal der kunst, bij 't jagen naar de krone,
 In 't leven lieflijk wordt herbaard.
 Dan rijst een harmonie, die stervlingen en Engelen,
 O Kunstnaar, oor en hart verrukt;
 Dan mag een eikenkrans zich door het eerloof strengelen,
 Dat op uw hoofd de Glorie drukt.

Zóó, B o s b o o m , zóó, T o u s s a i n t , mag u de feestkrans sieren
 Van uw door God gezegende' echt.
 Dáár was die eenheids-band, die door de kunstlaurieren
 De mirtebloem der liefde vlecht.
 Bewondring gloeide bij de dichtblaân en paneelen,
 Bemaald met 'Hagepreek' of 'Kerk';
 Maar wie u nader kwam, mocht meê de ervaring deelen:
 Hun leven is hun schoonste werk!

En daarom, edel Paar! den God uws levens de eere!
 Hij hoorde den Da Costa-psalm
 En 't biddend woord, waarmeê een Oosterzee den Heere
 Uw echt wijdde in zijn tempelgalm.
 En nu! - Gods heil blijve op uw beider hoofden dalen,
 En dekt ze eens de avondwolk des doods,
 Dan zegg', wie Liefdes zon ze al zinkend ziet bestralen:
 't Genie bezwijk', de gloor des Roems houde op te pralen,
 De Liefde, onsterflijk, blijft altoos!

Het geluk.

Mijn vrienden hebben recht. Ik zou ondankbaar zijn,
 Wanneer ik klagen wilde. Een heilrijk lot is 't mijn.
 'k Tel dertig jaar; 'k ben vrij; ik heb een kring van vrinden;
 'k Mag bij een sterk gestel mij frisch en groen bevinden;
 De lettren scheppen mij verpoozing, keer op keer,
 En - 't is daarbij van daag juist overheerlijk weêr!

Toen 'k ongelukkig was, deed krankte en rouw mij kwijnen;
 'k Verborg me in diepst van 't bosch, in 't dichtst der loofgordijnen;
 Daar zat ik neêr en schreide, en 't deed mij goed, als ik
 Mijn tranen 't stroomkristal zag rimplen voor mijn blik.
 Maar nu! 'k gevoel mij thans gelukkig, vroolijk, blijde;
 Men heeft mij lief, gelijk ook ik me aan vriendschap wijde;
 De beek doe nu gerust zijn golfjes langs mij gaan,
 Ik zal hun spiegels niet bevleken met mijn traan.

Toen 'k ongelukkig was, was ik der wereld moede.
 Ik leefde in droomen, die 'k met liefde en geestdrift voedde;
 Mijn fantasie zweefde in een wereld naar mijn hart;
 Ik smaakte er 't zaligst heil en even zaalge smart.
 Nu heb ik sedert lang die dwaasheên laten varen;
 Ga 'k nu op 't land, het is om kruiden op te gâren,
 En slaat gij me in 't priêel verdiept in mijmring gâ,...
 Och, 't is dat 'k in mijn boek een woord niet recht versta.

Toen 'k ongelukkig was, was liefhebben mijn leven;
Nu faalt de tijd: ik schrijf een werk, dat 'k uit wil geven....
O gij die zangen kweelt, bemoedigend in druk,
Die 't zielsleed stillen, of 't met tragisch zoet doormengen, -
Nadat ge aan treurenden uw troost in smart mocht brengen,
Troost mij dan - over mijn geluk!

(J.J. AMPÈRE.)

Aan een populier.

Wat zingen toch uw blâren,
Gij, hooge populier,
Die 'k ruischen hoor als snaren,
Getokkeld door zefier?
Och, gaf natuur mij ooren,
Waardoor ik mocht verstaan
Het lied, dat gij doet hooren, -
Wat stem zou langs mij gaan?

Zou ze als een danklied rijzen,
Bij d' ondergang der zon,
En dus den Schepper prijzen
Als Licht- en levensbron?
Of zou ze als klaagzang klinken,
Omdat ge weêr een dag
Ter westerkim zaagt zinken,
Die nooit meer keeren mag?

Zou ons uw stem verhalen,
Wat ge uit het hoog gebied,
Waarin ge uw kruin laat pralen,
Aanschouwd hebt als geschied?
O liefelijk boschage!
Wanneer gij klappen woudt,
Licht spraakt gij van vrijage
In d' omtrek van uw hout.
Maar zeker zoudt ge ook spreken
Van menig tranenvloed,
Waarvan soms de oogen leken,
Die weenen aan uw voet!
Gij meldde ons al de akkoorden,
Die 't windje u overbrengt,
Waarin ge uw eigen woorden
Op eigen zangtoon mengt.

Waar ge over gindsche huizen
Een blik slaat op de zee,
Hoe deedt ge uw Welkom ruischen
Den schepen op de reê!
Zaagt ge uit naar gindschen toren,
Waarop een kerkkruis blinkt,
Hoe streelden u de koren,
Waarmeê men 't *Ite* zingt!
Of laat ge uw blikken dwalen
Door gindsche vensterruit,
Hoe droef als, onder 't dalen,
Ze een zwarte doodkist stuit!
Haast zoudt ge dauw gaan schreien,
Zoo, naast die lijkkapel,

Ge uw oog niet mocht vermeien
In kindren bij hun spel.
Gij hoordet bange zuchten,
Maar ook den blijdsten lach:
U brachten de eigen luchten
Gejubel en geklag:
In uwe takken kweelden
De vooglen blijde en zoet,
Maar kaaklend ook krakeelden
De jongen, pas gebroed.
Een mengling van geluiden
Is u voorbijgegaan....
O spreek! mag daarop duiden
De zangstem uwer blaân?

Waar is hij, die 't zal zeggen?
Een Andersen misschien
Vermocht ons 't uit te leggen;
Maar wie vervangt ons dien?
Toch lust ook mij soms 't luisteren
Naar 't muzikaal geruisch,
Waarmeê uw bladen fluisteren
Bij 't minste windgesuis.
Vooral als ge aan uw broeder
Naast u, uw evenbeeld,
Als zoon van de eigen moeder
Uw stemming mededeelt.
Licht zult ge uw lot dan prijzen,
Dat ge u een popel kent,
Die hoog van de aard mag rijzen,
En 't hoofd ten hemel wendt.
Veranderden soms menschen
In boomen, eik of pijn,

Geen' boom viel 't in te wenschen
 Maar liever mensch te zijn.
 Wel schudden u de winden,
 Maar 't haalt niet bij 't geweld,
 Dat harten ondervinden,
 Door 's onspoeds storm geveld.
 Wel plassen, bij de orkanen,
 Soms regenvlaag op vlaag,
 Maar 't komt niet bij de tranen
 Eens menschen bij zijn plaag.
 Wel ratelt soms de donder
 U om den schedel heen,
 Maar angstiger zinkt onder
 Gods schrik een ziel ineen.
 Wel daalt somtijds van boven
 De sneeuw verkillend af,
 Maar killer, wie voelt dooven
 Zijns harten vuur door 't graf.
 Dus, wierd de keus gegeven,
 Gij, popel, ruildet niet
 Met eenig menschenleven
 't Deel, dat uw lot u biedt.
 En waar ge uw stem gaat paren
 Met 's broeders stem - o 'k hoor
 In 't ruischen uwer blâren
 - Dunkt me - als eens danklieds koor!

Ik spreek daartoe mijn Amen.
 Gij zijt te vreên? ik meê.
 Wij danken dus te zamen
 Elk voor zijn wêl of wee.
 Wel heft ge u fier ten hoogen
 Naar 't hemelsche verblijf,

Maar ik, naar de aard gebogen,
Voel, dat 'k uw meerdere blijf.
Och, mocht ik nu maar leeren
Van 't voorbeeld, dat ge ons geeft,
Als gij de wetten eeren,
Waarnaar gij tiert en leeft.
Wat staat ge trouw te prijken,
Als schildwacht op uw post,
En zonder ooit te wijken,
Tot gij wordt afgelost!
Gij dient ons tot bescherming
Door 't deksel uwer blaân, -
Ofschoon 't ons ter verwarming
Maar luttel bij kan staan.
Hoe vroeg ook de ochtend rijze,
Nog vroeger reeds ruischt gij,
En zingt dus op uw wijze
Uw morgenmelodij.
Als 't zonnetje der lente
Uw knoppen openkust,
Gij geeft uw groene rente
In blad bij blad met lust.
Dan schudt gij zegevierend
Gelijk een held uw pluim,
Heldhaftig er meê zwierend
Door 't blauwe hemelruim.
Dan opent, vol gastvrijheid,
Ge uw takken voor het nest,
Dat de ekster bouwt in blijheid,
Door liefdes drang geprest.
Dan spreidt gij om zijn jongen
Uw loofgordijnen rond,
Tot, aan zijn wiegje ontsprongen,

Ook 't kroost zijn nestje vond.
Zoo staat ge, tot de stormen
U plondren, en uw blaân
Weêr selv' het voedsel vormen,
Waardoor ge blijft bestaan.
Dus spreekt ge door uw voorbeeld
Tot mij, mijn populier,
Ja, mogelijk wel veroordeelt
Ge luid uw meester hier.
D a c a p o ! Met uw blâren
Zing vrij me uw windharp-lied,
Terwijl ge ook voor mijn snaren
Mij hier een zangstof biedt.

Een ster.**(Aan mijn gade.)**

Lieve! ziet ge in 't West die star?
Zij verving de zonnekar.
Venus noemen haar de wijzen.
Later zal ze in 't Oosten rijzen;
Dan, als boê der zon geroemd,
Wordt ze Lucifer genoemd.

Lieve! zie uw beeld er in!
Eens schonk me u de Mingodin:
Uit haar rozen werden stralen;
Nu Lichtbrengster, zie 'k u pralen,
En dit prijs ik: 't Lest nog 't best:
't Helderst schijnt gij in mijn West!

Aniël.

Zie Aniël. Zij koelt haar blanke voeten
 In 't beekje, daar de zon haar blaakt.
 Daar komt een zwaan ze met haar klacht ontmoeten:
 'Foei u, die 't water troebel maakt!'

Maar Aniël spreekt met een traan in de oogen:
 'Wat vreest ge? O wees gerust, vriendin!
 Straks wordt de beek weêr klaar en onbewogen,
 En spiegelt zich 't azuur er in.

'Maar toen onlangs, in 't lommer van gindsche elzen,
 De jeugdige Erinn, vol van gloed,
 Met vlamvend oog, als wou hij mij omhelzen,
 Mijn schuchtre blikken heeft ontmoet, -

'O! hadt gij toen dien jongling toegesproken:
 - "Ontrust de jonkvrouw niet zoozeer!" -
 't Bewogen hart, waar liefde in werd ontstoken,
 Weêrkaatst den hemel nimmermeer.'

(PÉCOUTAL.)

Op Nebo.**Een harptoon op den gedenkdag van mijn ambtsjubel, 12 Mei 1876.**

Op Nebo's kruin, van Nebo's top
Zie 'k op de vlakke neder,
En, poost wat lang mijn blik er op,
'k Zie heel mijn reisweg weder.

O onvergeetlijk zoete stond,
Te heerlijk schier voor de aarde,
Toen ik op Heilo's heilgen grond
Den herderstaf aanvaardde.

Ik mocht hem volle veertig jaar,
Als Mozes eenmaal, dragen;
Toch werd hij nooit mijn hand te zwaar
In zooveel duizend dagen.

Hij bloesemde als Aärons staf,
Waaraan amandlen blozen,
En als hij wel eens moeite gaf,
't Was dan 'een kruis met rozen.'

Hij leidde naar een groene wei
Gods witgewolde kudde,
Die, hupplend in de zon van Mei,
De zilvren bellen schudde.

Hij bracht wel menig dolend lam,
Dat bijna was verloren,
Maar door zijn leiding wederkwam,
Weêr op de rechte sporen.

Hij droogde breede stroomen uit
Voor 't zwervend volk des Heeren,
Of deed in droogte de aderspruit
Des waters wederkeeren.

Hij riep van Boven hemelbrood
Om hongrenden te spijzen,
En hielp in lijfs- en zielenood
Van jeugdigen en grijzen.

Hij werkte heeling door Gods kracht,
Schoon in mijn handen bevend,
En maakte, in 's Heeren wondre macht,
Zelfs doode zielen levend.

Zoo won hij mij een vollen oogst
Van liefde uit honderd harten,
Welks vrucht en zoet het schoonst en 't hoogst
Genot der aard kan tarten.

En daarom ook, zoo menig hand,
Door 't minnend hart gedreven,
Heeft met gebloemt', door haar geplant,
Dien herderstaf omgeven.

Een krans van mirten kroonde omhoog
 Zijn top met zachte kleuren,
 Terwijl al slingrend hem omtoog
 Een wingerd, rijk aan geuren:

Dat, Huwlijksliefde! was uw werk,
 Waarmeê mijn God mij zegende,
 En 't uwe, o Vriendschap, trouw als sterk,
 Die me op mijn weg bejegende!

En nu op Nebo!... Zie, daar staat
 Des Heeren knecht verlegen,
 En vragend, gansch als buiten raad:
 'Vanwaar mij al die zegen?

Dien heb ik niet verdiend, o Heer!
 'k Kon niets dan hem verbeuren.
 Meer dan uw zegen buigt mij neêr
 De schuld, die mij doet treuren!

En bij dat woord - o zie! de staf,
 Eerst opgericht tot heden,
 Hij daalt al lager, lager af
 Tot voor uw voet beneden:

Een boezemzucht.... een stille beê....
 Zij dringen in uw ooren,
 Gelijk ge, o God, in gunst straks meê
 Des herders dank wilt hooren:

'Ja, loof den Heer, mijn ziel! loof hem,
 Den Leidsman uwer wegen,
 Op Nebo's kruin, met hart en stem,
 Voor veertig jaar van zegen;

Voor zijn geleî, van 't Schelfzee-strand
 Naar Pisga's hooge kruinen,
 Die uitziet op 't Beloofde Land,
 En daalt naar Kanâns tuinen!'

Naar Kanân? - 'Nog niet!... spreekt de Heer,
 't Werk is nog niet voltogen.
 Na rust op Nebo, daal gij wêer
 Ter werkplaats uit den hoogen!' -

'Hier ben ik, Heer! Ik ben uw knecht.
 Uw tijden zijn mijn tijden.
 Ik wacht, aan uwe hand gehecht,
 Mijn kroondag van verblijden.

Alleen maar, laat bij 't eind de kracht
 Uw knecht niet ganschlijk falen,
 En laat zijn zon, zij 't niet in pracht,
 Toch klaar en wolkloos dalen.

Sta steeds de Huwlijkstrouw hem bij,
 En blijv' bij al zijn schreden
 Een Hur en Aron steeds zijn zij',
 Als steun zijns arms, bekleeden.

Dan weidt hij, zwak in eigen kracht,
 Maar in uw kracht steeds moediger,
 Uw kudde in d' avondzonnegloed,
 In vreugd steeds overvloediger.

En wenkt de laatste spits hem toe,
 Hij keert naar Nebo weder,
 En legt zijn staf er blij te moê
 Op uwe knieën neder!'

De pereboom.

'k Sta peinzend voor mijn vensterruit,
En zie naar 't groen daar buiten uit.
Hoe bloeit de lente er voor mijn blik!
Daarbij, ach, welk een herfst ben ik!

Mijn lente is heen. Mijn zomer ging.
Mijn najaar kwam. Straks sluit den ring
Des winters koude en nacht. Bloei vrij,
Gij aard, maar wacht geen bloei van mij!

Maar 'k sla mijn oog op nieuw naar 't groen;
Wat vreemd contrast in 't jong plantsoen!
Te midden van dien kleurenstroom,
Hoe sneeuwwit bloeit die pereboom!

Die boom is oud, en overgroeid
Met mos, dat op zijn takken bloeit,
Die, dun, en schaarsch en met een boog
Hun armen steken naar omhoog.

En toch die armen, stijf en stram,
Ei, zie eens, nu de lente kwam,
Wat bloemenregen ze overstrooit
En 't lichte groen met zilver tooit!

En vraag nu d' eighaar van den gaard,
Wat gouden vrucht dat zilver baart?
Licht stelt hij nog vóór de andren 't ooft,
Dat hem die oude boom belooft!

En dies, mijns levens oude boom,
Reeds buigend over 's levens stroom,
Vindt gij hier soms uw beeld weêrom?
Zoo bloei maar, bloei in d' ouderdom!

Avond.**1.**

Daar is de avond. De zon bluscht in 't zeenat zijn licht,
Dat de bloemekens schier op haar steel deed verwelken.
Zoo ook buigen zij 't hoofd, moê naar de aarde gericht,
En ze geuren goênacht, en ze sluiten haar kelken.

2.

Daar is de avond. De dagvorst blaast d' aftocht en zwicht,
En de schemering komt tot vertrouwlijkheid nopen.
't Wordt al stiller daarbuiten, de deuren gaan dicht,
Maar het bloempje der liefde in de harten gaat open.

(F. BREMER.)

Nieuw-Amsterdam.

Doorluchtig Amsterdam! Oud-Amsterdam der Vaderen!

Wat schoone dagen zaagt gij naderen,
Toen van uw schoone Stad een weêrgâ rijzen kwam
Aan de overzij' der zee, in 't jong 'Nieuw-Amsterdam!'

'Nieuw-Amsterdam' - was 't toen: 't is sinds 'New-York' geworden.

Ook steeg zij zelv' tot hooger orden.
De Dochter ziet van uit de hoogte op Moeder af:
'Klein-Amsterdam' waar' licht de naam, dien zij haar gaf.

Toch blijft het u iets groots, mijn Stad, dat gij uw leven

Aan zulk een Dochter hebt gegeven:
En meer nog als, bij 't kroost daar ginds aan de overzij',
Ge een ander kroost hebt, u omringend van nabij.

Bezit ge zulk een kroost? Maar hoe kan ik 't nog vragen?

Of ik niet meê had op zien dagen
Het nieuw Nieuw-Amsterdam, verrijzend voor ons oog,
Waarmeê uw oude vest zich omgordde en omtog.

O liefelijk gezicht! Na tientallen van jaren,
 Dat wij steeds de oude knechten waren,
 Verouderend met den tijd en als vele ouden mat,
 'Een Stad' - dus klonk 't verwijt, - 'die geen courage had,'¹⁾

Daar komt op eens, New-York! of 't waar' uit uwe dreven
 Om 't hoofd der oude Moeder zweven
 Een adem van die jeugd, waarmeê de Dochter bloeit:
 Zie, hoe uit d' ouden tronk een nieuwe spruite groeit!

Een nieuwe stad verrijst om de oude, als soms voorhenen.
 Een gordelring van hout en steenen
 Oms i n g e l t en oms c h a n s t den muur, die immer zwelt,
 Den bodem, die hem draagt, veroovrend op het veld.

Daar rijzen woningen bij woningen naar boven.
 Ik weet, de kunst zal haar niet loven, -
 Ach, wat verjonge of keer', de reine kunstzin niet,
 Dien ge in Oud-Amsterdam's bouwvondren schittren ziet!

Toch blijft die nieuwe bouw reeds zelf een levensteeken:
 De vroeger doodsrust is geweken;
 De ontwaakte geestdrift werd de Prins, vol levenslust,
 Die onze Slaapster in het mastbosch wakker kust.

En of zij wakker werd!... 't Voldoet nog niet haar wenschen,
 Met immer uitgezette grenzen
 Te wassen als een vloed, die voorwaarts, voorwaarts streeft,
 Niet rustend, eer zij 't strand gansch overzwommen heeft, -

Neen, kind des Oceaans, verlangt zij naar haar vader;
 Zij wenscht zich hem nabij, en nader,
 En nader telkens meer, tot dat ze in 't eind, verrukt,
 Hem op den schoot springt en vol liefde in de armen drukt.

1) Potgieter.

Wat scheidt haar nog van hem? Een dam van luttel aarde?
 't Waar schand', zoo die haar zorgen baarde!
 Zeebouwster van 't begin en landveroovrares,
 Gaf ze in die kunst, toch niet om niet, aan vreemden les!

Neen! Op! de spâ gevat! De zandschop aangegrepen!
 En zij 't ook langzaam, als bij strepen,
 Den dam doorboord, doorboord, doorboord ten zeekanaal,
 Totdat, door haar gehuwd, 't IJ aan de Noordzee paal'!

Het opzet lukt, en nu?... 'Wilhelmus van Nassauwen!'
 Braakt nu uw donders, o kartouwen!
 En, Driekleurvlag, waai uit, en, Koning Willem, doop
 Met uwen zegengroet de Haven onzer hoop!

Ja, zij die Haven u, mijn Stad, een bron van zegen,
 Die voorspoed breng' van allerwegen!
 Pactolus in het Noord, die met goudkorlen vloeit,
 En Amsterdam een zweem, New-York! schenk' van uw bloei!

Word' de Amsterdamsche beurs weêr, als in Vondels dagen,
 Een grond, die gulden vrucht mag dragen,
 Met boom bij boom beplant, wiens vruchten puikrobijn,
 Smaragd, saffier en goud en andre schatten zijn.¹⁾

En gij, o Vondel, die dat heil hebt afgebeden
 Voor Amsterdam, u Stad der steden,
 Zie gij, in 't Vondelspark herrezen als uit 't graf,
 Met stralende oogen mede op die herrijzing af!

1) Toespeling op Vondels lied op de Amsterdamsche beurs, waar hij onder anderen zingt:

De schellen van uw appels zijn
 Van gout, de korlen klaar robijn,
 Het loof safier en esmerouden.

O 't is ons goed, u daar zoo schittrend te zien pralen,
 Beschenen door der zonne stralen,
 Omwalmd door bloem bij bloem met zoete wolken geurs,
 En badende in een stroom des balsemrijksten fleurs!

Ook dát, Nieuw-Amsterdam! is uw volschoone stichting,
 Betaling meê van schuldverplichting,
 Waar gij het Eden van uw Vondel, om uw steê
 Eens rijkzende, verdronkt in Melkers groene zee;¹⁾

Maar thans!... Ons Amsterdam, dat achtste wereldwonder,
 Heeft nu niet slechts een bosch van onder,
 Een bosch van masten, waar de stad op werd gebouwd,
 't Heeft ook omhoog een bosch van levend, groenend hout.

O liefelijk genot, daar in dat bosch te toeven,
 En 't schoon van Gods natuur te proeven,
 En dan te mijmeren, hoe Vondel zingen zou,
 Zag hij dees nieuwen dag gegloord uit d' uchtenddauw.

Helaas! hij is niet meer. Zijn gouden snaren sprongen;
 Zijn hemelsch lied is uitgezongen.
 En waar zijn koningsluit eens de IJstad prees, piept nu
 Mijn boersche rietfluit, haar ter eer, ontstemd en ruw.

Toch is 't mij goed en zoet, die ruischpijp te bespelen,
 En, Amsterdam, u 't lied te kweelen,
 Dat op een zwakken toon uw jonge kracht verheft,
 En 't hart zoo niet door vlucht, door taal des harten treft!

1) Men denke aan zoovele buitenplaatsen in den omtrek, eens door Vondel bezocht en bezongen, die nu platte grasweiden zijn.

Want, Amsterdam, ook ik heb u mijn hart gegeven.
 Ja, al ontsprong hier niet mij 't leven,
 Al stond mijn wieg hier niet, en voedde uw IJ-landouw
 Het kleine bietje eens niet met zijn violendauw, -¹⁾

Ik heb u lief! Ik zag langs IJ- en Amstelzoomen
 Een deel mijns levens henenstroomen
 In d' oceaen des tijds, met lieflijk stroomgeruisch:
 Kwam ik hier vreemdling aan, ik bleef het niet: 'k kwam thuis.

En daarom, als een kind zijn huis, ik blijf u zegenen,
 En met mijn heilgroet u bejegenen;
 En sterf ik hier, met d' aâm die heenvlucht, slaakt mijn stem,
 Stad van mijn liefde, een beê voor uw Jeruzalem!

1) Toespeling op Vondels herinnering aan Keulen:

Daer heb ick eerst om honigh uitgevlogen,
 Omtrent den blonden Rhijn,
 Beplant met Rhijnsen wijn,
 En als een bie violendau gesogen.

Bij de uitvaart eener jeugdige dichteres.

Ik zag een groenen heuvel rijzen,
Een opgerichte kerkhof-terp.
Wiens rustplaats zij wel aan mag wijzen?
Dat toont u die gebroken harp,
Wier losgerukte gouden snaar
U zegt: 'Een Dichteres rust daar.'

O droef gemis! Wat zoete noten,
Vol zangrig- en welluidendheid,
Zijn vaak dat snarentuig ontvloten,
Nu met een rouwfloers overspreid!
Kan 't zijn? klinkt nooit die harpe weêr,
Den Schepper, die haar schonk, ter eer?....

Ja, zie! Een Engel Gods daalt neder.
Hij neemt de ontsnaarde harp van 't graf;
Hij draagt haar straks ten hemel weder,
De Zangster na, die ons begaf,
En geeft ze, op nieuw besnaard, aan haar,
Die psalmzingt met der zaalgen schaar.

En nu, wat hemelsch schoone akkoorden
Stort nu die harp, als nooit weleer!
't Is of we op aard de psalmen hoorden,
Die ze op doet stijgen tot den Heer!....
Ja, ruischt, gij psalmen van omhoog,
En wischt ons, droeven, de oogen droog!

1870.

Het vallend blad.

Van uw boomtak losgereten,
Vallend blad, waar vliegt gij heen? -
Vraagt ge 't mij? Hoe zou ik 't weten?
't Onweêr rukte d' eik van een,
Die mij steunde en droeg voorheen.

Sinds voor mij geen rust te vinden!
Bood me al 't mos in 't woud een spreij,
Straks verjoegen mij de winden
Uit het bosch ter open weij,
Van de hoogte af ter valleij.

Dies, naar mij de orkanen drijven,
Zwerf ik rond, nu daar, dan hier.
'k Blijf, waar alle dingen blijven,
't Glanzend blad van den laurier,
't Rozenblad van d' eglantier.

(ARNAULT.)

De webbe des levens.

(Bij een Zilveren-bruiloftsgeschenk, bestaande in een kunstig bewerkt Kanapé-kussen.)

'k Heb u gezien, mijn Gade, daar uw vingeren
 In 't kunstig werk, ons Bruidspaar togedacht,
 De bonte draden vlochten onder 't slingeren,
 Die thans uw kussen sieren met hun pracht:
 'k Heb u gezien, hoe de arbeid eerst uw ijver
 Teleurstelde en beschaamde, naar het scheen;
 Want gij, zoo kunstrijk anders en zoo nijver,
 Wat bracht ge op 't doek uit al uw werk bijeen?
 Een warklomp, wild, met ongelijke draden,
 Een zijwormhuis van bont satijn of wol,
 Waarin geen oog de bloemenpracht zou raden,
 Die in die vormelooze knoppen zwol.
 Maar zie! Daar greep uw hand 't gekruiste wapen,
 Welks snede de opgetaste draân verdeelt,
 En straks, als door een wonderwerk herschappen,
 Ontluiken rozen, op het doek geteeld,
 Ja, rozen, die het peluwveld borduren,
 Alsof 't een perk van versche rozen waar',
 Waarop het oog niet moede wordt te turen,
 Totdat men meent: het leven zelf is daar!

Dat kunstgewrocht, ik zag 't, en dacht aan 't leven,
 Welks beeld ik in dien spiegel wedervond;
 En 'k dacht aan hen, wier feestdisch wij omgeven,
 Aan 't zilvren Paar, op 's huwlijks jubelstond.

En tuigt gij 't zelf', feestvierende Echtelingen,
 Spreekt! was niet vaak uw leven, voor uw oog,
 Een kluwen van verdriet en zegeningen,
 Waarvan het doel zich aan uw blik onttoog?
 Hoe kruisten er de wegen vaak elkander,
 Als op de web de krinkelende wol!
 Hoe slingerden de draden, de een door d' ander,
 Ten bonten knoop en van verwarring vol!
 Maar ziet! ook die verwarring zal verdwijnen.
 Reeds heft de hand van d' eeuwgen Kunstenaar
 Het klievend staal, en 't pronkstuk gaat verschijnen:
 Zijn godlijk plan staat voor uwe oogen daar!
 Gewis, mijn vrienden, als gij op uw paden
 Van hier naar ginds terugblijkt, moet alreê
 Zich, hier en daar, 't aanbidlijk doel verraden
 Van de u beschikte levensvreugde of wee.
 Reeds moet ge - al is 't nog niet doorzien - vermoeden,
 Wat halmen 't zaad der tranen houdt verhuld,
 Wat zaligheên de pijn der smart vergoeden,
 En hoeveel liefde een lijdensbeker vult.
 En is 't nog slechts ten deele wat wij weten,
 O wat zal 't zijn, wanneer des Heeren hand
 Uw levensdraad voor goed heeft doorgereten,
 En de eeuwigheid zijn werk toont in 't verband?
 O wat zal 't zijn, wanneer uw oog Daarboven
 Zich 't groot geheim des levens ziet ontvouwd,
 En rozen vindt uit Sarons bloemenhoven,
 Waar 't hier slechts kale stenglen had aanschouwd?

O wat zal 't zijn, wanneer gij zult ervaren,
Dat heel uw aanzijn, van de wieg naar 't graf,
Een Liefde ontdekt, die niets kan evenaren,
Dan de eigen Liefde, die u 't aanzijn gaf?
O wat zal 't zijn, als dan de dankbre zielen
Voor 't Alziend oog zich buigen, dat steeds waakt,
En juublen, vol erkentnis, onder 't knielen:
'Heb dank, Heer! Gij hebt alles wél gemaakt!'

Dat zij uw deel! En voorts, dat heel uw leven,
Zooveel 't mag zijn, een leven zij van rust!
Ja, rust er op een peluw, u gegeven
Door Hem, die zorgen stilt en angsten sust.
En komt de slaap, waar niemand uit kan wekken,
Dan doe 't geloof in 't Lam, dat voor ons stierf,
U 't bloedend hart van Hem ter peluw strekken,
Die door zijn strijd u de eeuwge rust verwierf!

Het heidekruid in den bloemhof.

Kan 't zijn, mijn lieve heidebloem,
Vind ik alhier u weder?
In 't bloemperk, bij der hoven roem,
Omwuifd van eik en ceder?

Ginds zag ik u, in 't wild, op 't veld
Als onkruid needrig groeien:
Hier, in een park ten toon gesteld,
Zie 'k u vol luister bloeien!

't Is of ik de arme Cendrillon,
Die 'k eerst in de asch ontmoette,
Op 't bal, in 's prinsen cotillon
Aan 's vorsten hand begroette!

Van waar komt, kleine, u toch die eer?
 Wel moogt ge er schier van blozen!
 Een heibloem, rijzend tot de sfeer
 Van leliën en rozen!

Maar 'k zie 't. Nog zijt gij de Erica,
 Maar niet meer 't kind der heide;
 'k Sla in een andren tooi u gâ,
 Dien u de kunst bereidde.

Des kweekers hand veredelde u,
 Kroonde u met rijker bloemen,
 En doet voor 't simple paarsch u nu
 Op keur van verven roemen.

Dat is het werk der Tuinbouwkunst,
 Die dus u pleegde en sierde,
 En door wier zorg verhoogd in gunst,
 Gij zulk een zege vierde!

Lief bloempje, dank voor 't vriendlijk beeld,
 Dat gij mij roept voor de oogen!
 Hoe wordt daardoor mijn hart gestreeld,
 En zacht tot dank bewogen!

Zoo ook hervormt de Liefde een mensch,
 Die kwijnde in 't slijk der steden,
 Door haar verplant aan Hollands grens,
 In Drenthes landbouw-Eden.*)

*) Men denke aan de landbouwkolonie der Maatschappij van Weldadigheid.

Daar wint hij die, vertrapt in 't stof,
Ginds licht en lucht moest derven,
Een eigen plek in eigen hof,
Die vlijt hem mag verwerven.

Daar dankt hij God voor zon en dauw,
En bloeit den hemel tegen;
En wie hem ziet roemt 's kweekers trouw,
En spreekt daarover zegen!

Twee oorlogsberichten.

I.

Het slagveld.

'k Zag van 't gebergte neder,
En merkte een akkergrond,
Waar golvend heen en weder
Het graan te rijpen stond.

Toen kwam van alle zijden
Een heir van maaiers aan;
Ik zag hen 't koren snijden,
De bloemen met het graan.

De een stond zijn zeis te scherpen,
Die de ander zwaaide in 't rond;
Ik hoorde 't wapen snerpen;
Straks kuste de oogst den grond.

De halmen, hoog verheven,
Zij vielen met een zucht;
De zeissen, onder 't zweven,
Flood aaklig door de lucht.

En wat ik dus zag vallen,
Het waren... wat meent gij?
Ach, menschedels allen!
Want broos als riet zijn wij.

Bij honderden te zamen
Werd de akker afgemaaid:
Waarheen de maaiers kwamen,
Lag 't veld met doôn bezaaid.

O jammerlijk aanschouwen!
O slagveld, droef en naar!
O aaklige landouwen!
De Dood slechts heerschte daar!

De lauwe lucht der lijken
Wolkte opwaarts naar de zon,
Wier gloed zij deed bezwijken,
Die niet dan weenen kon.

Ik daalde lager neder
Om kondschap op te doen,
Maar nimmer hoor ik weder
Een stem, zoo naar als toen.

De taal van hope en vreezen,
Van lastring en gebeên,
Den stervenden ontrezén,
Smolt tot één koor ineen.

En onder al dat stenen,
Onzichtbaar, somber, stom,
Schreed steeds de Dood daarhenen,
En ging verwoestende om.

Zie d' een in 't hart getroffen;
Zie d' ander op den grond
Dof kermend nederploffen,
Van achteren verwond.

Zie! hier lost zonder glorie
De dood een schildwacht af;
Daar jubelt de Viktorie
Bij 's veldheers baar en graf.

Hier hoort ge een grijze smeeken:
Één uur nog - en 'k ga voort! -
Ginds ziet gij oogen breken,
Wie de echtkroon tegengloort.

Dees sterft alleen, verlaten,
Die midden in den drom;
Maar wat kan 't schaân of baten?
Zij komen samen om.

En turend verre en heinde,
Sprak ik: wat wreed gezicht!
Ik zoek, maar vind geen einde,
Waarheen ik de oogen richt.

Onmeetlijk, donker, zwijgend
Strekt zich dit doodskamp uit,
Bloedkleurig, rookend, hijgend,
Tot waar mijn oogblik stuit.

En 't oord, zoo rijk aan euvelen,
Die doodlijke akkergrond,
Dat kamp, waar we allen sneuvelen,
Het is - het Wereldrond!

II. Het kogelgefluit.

Hoor! hoor! een kogel fluit!
 Hoor! hoor! weêr fluit een ander!
 Snel volgen zij elkander,
 En - alles wordt hun buit.

Hoor, weêr een kogelknal!
 Steeds kogels te aller tijde!
 Vóór, achter, en ter zijde,
 En doodlijk overal!

't Is of we in 't strijdperk staan.
 Wie mag de vijand wezen? -
 Zie hem uit de aard' verrezen!
 Daar is hij! zie hem aan!

Die Schutter, door wiens schot
 Er vallen te aller stonde,
 Zweeft boven ons in 't ronde:
 Ons wacht hetzelfde lot.

Als ons zijn blik ontmoet,
 Wij moeten 't leven derven;
 En hij, hij kan niet sterven:
 Hij voedt zich met ons bloed.

Die veldslag duurt alreê
 Van dat de zon, bij 't dagen,
 Haar gouden zonnewagen
 Deed stijgen uit de zee.

Hij duurt, van dat natuur
Ons 't scheppingslied deed hooren,
Zoet als muziek voor de ooren,
Kort als een zucht in duur!

Hij duurt, van dat de nood
Ons dwong om hier te lijden,
Te leven om te strijden,
Te worden voor den dood!

(J. OLIVIER.)

De open deur.

Daar doolt zij heen, 't verloren kind,
Het dochterke dat viel,
Ach, voor de gouden strikken blind,
Gespannen voor haar ziel!

Zij viel gelijk het vogelkijn,
Dat in den lijsterboog,
Verlokt door 's bezie's rooden schijn,
Al stervend hangt omhoog.

Ach, welk een droefheid! welk een smart
Voor 't schuldloos-schuldig wicht;
Maar erger nog voor 't moederhart,
Dat ginds te bloeden ligt.

Helaas! uit al zijn aadren bloedt
Dat hart, of 't doodbloên zou,
En, nu 't zijn lievling derven moet,
Maar liever sterven woû.

En kan het anders? 't Eenig kind,
 Dat de arme weduw rest,
 Haar bloed, en meer dan 't bloed bemind,
 Haar goed, haar 't lest en 't best, -

Haar wreed ontstolen! Had nog God
 Het uit haar arm gerukt, -
 Had voor 't vroegtijdig stervenslot
 't Onnoozel schaap gebukt, -

't Waar' erg geweest, en dan, ook dan,
 Het ware in rouw betreurd;
 Maar nu gestolen, levend van
 De moederborst gescheurd!

Gestorven niet, gestorven toch,
 Gestorven duizendmaal!....
 O moederoog, hoe ziet ge nog
 Des levens zonnestraal?

Gij die, waar gij uw lievling dierft,
 Geveld door zulk een dood,
 Zelv' duizendmalen met haar stierft,
 Haar lot- haar deelgenoot!

Intusschen zweeft het arme wicht,
 Dat niet meer keeren dorst,
 Langs 't zondepad, dat voor haar ligt,
 Met slijk en bloed bemorst.

Zij gaat niet weêr naar moeder heen....
 Och of zij 't had gedaan!
 Maar - zal zij 't wagen? - Neen, o neen!
 Zij mag, zij durft niet gaan.

Zij ijlt dus langs de helling voort,
Die telkens steiler glooit,
En tot steeds sneller voortgang spoort,
Of 't waar' met rijm bestrooid.

Zoo zinkt zij tot des afgronds zoom,
Tot in vertwijflings schoot:
Zie ginds! daar wenkt de koele stroom -
Daar lokt de rust - de dood!....

Maar neen! nog niet. Als teeder wicht,
- Kwam 't uurtje voor den slaap -
Nooit sloot het kind haar oogen dicht,
Of moeder kuste 't schaap.

En nu - voor dezen laatsten nacht?....
Niet, dat ze een kus vraagt! - neen!
Zij durft ook nu, hoe 't hart haar smacht,
Naar moeder selv' niet heen:

Maar toch, een allerlaatste blik
Op 't huis, dat beide omving,
Ten afscheid voor den stervenssnik....
Nog ééns maar!... en zij ging.

Zij ging het zoo bekende pad
Naar de eenzame achterbuurt,
Totdat ze voor het huisje trad,
Met angstig oog begluurd.

Is moeder daar? is moeder daar? -
Geen schepsel, die 't haar zegt,
't Is stil, en niemand antwoordt haar,
Die 't oor te luistren legt.

Zij luistert aan de deur,... maar hoe?
Die deur staat op een reet;
Hoe vreemd daarbij is 't haar te moê!
Ze tuurt door de open spleet

Nog meer! zie ginds! daar brandt een licht,
Een kaarslichtje in den nacht;
't Blinkt als een ster voor haar gezicht,
Uit 's hemels sterrenwacht.

En 't is een ster, wier zachte gloor
Zoo zacht haar ziel doordringt,
Als trof een lieve stem haar oor,
Die als een roepstem klinkt, -

Ja, klinkt, als waar 't haar moeders stem,
Die, als ze spelen liep
Zoo vaak als kind, met kracht en klem:
'Kom hier, Maria!' riep....

Maria komt! - In aller ijl,
Als 't licht langs de ijzren lijn,
Als uit een boog de vlugge pijl,
Vliegt zij ter kamerkijn.

Daar klinkt het: 'Moeder!' uit haar mond,
En straks - hoor! 't zacht geruisch
Van engelenliedren galmt in 't rond -
't Verloren kind kwam thuis!

Maar nu, is de eerste drift gestild
Bij 't wederkeerend lam,
Een vraag, die door haar ziele trilt,
Waagt zij, die wederkwam:

‘Één vraag nog, moeder! zeg mij nu:
Die open deur, dat licht.....
Mijn wederkomst, wie spelde ze u?
Gaf iemand u bericht?’ -

‘Neen’, sprak ze, ‘t licht blonk altijd door,
De deur gaapte eiken nacht.....
Mijn kind, 'k heb jaren ná en voor
U aan mijn hart gewacht!’

Bij het beeld van Da Costa.**Op den eersten jaardag van zijn dood zijner Weduwe toegezongen.**

Ik zie uw beeld, op 't jaarfeest van uw sterven,
En 't is me als zag 'k op nieuw u weêr,
En schoon we u, Vriend, steeds weenend derven,
Die tranen zijn niet bitter meer.

Want, uit den hemel, op uw dierbre trekken
Zien wij een straal van heerlijkheid,
Die ons de vreugde als geeft te ontdekken,
Waarin uw ziele zich vermeidt.

Die hemelstraal daalt in de ziele neder
Der droeve weeûw, van 't rouwend kroost,
En 't hart wenscht u op de aard niet weder,
Dat God zoo wonderbaar vertroost.

Die hemelstraal daalt in uws Broeders oogen,
Die droef hier op uw beeltnis staart....
Gij blijft zijn voorbeeld uit den hoogen,
Gelijk ge op aard' zijn leeraar waart.

Die hemelstraal valt op het grafgesteente,
Dat in Gods huis uw beendren dekt,
En wijst op 't uur, als uw gebeente
Haast door Gods engel wordt gewekt.

O dierbre straal! blijf voor onze oogen blinken,
Totdat het laatste wolfgordijn,
Dat hem en ons nog scheidt, zal zinken,
En we eeuwig weêr te zamen zijn!

28 April 1861.

De beste gave.**(In het album eener jonkvrouw.)**

Wierook schenkt der wolk zijn geuren,
Die hij met zijn geur bevrucht;
't Bloemeke, uit haar kelk vol kleuren,
Balsemt met haar geur de lucht;
Op zijn witten pluimenwagen,
Langs den zilvren stroom gedragen,
Sneeuwt de zwaan zijn dons op 't nat.
Mijn geschenk kan 't hunne tarten!
Want ik leg een deel mijns harten
Op 't u toegereikte blad!

(A. BASTIDE.)

Mijn lente.

De lente heeft de lente lief,
 De jonkheid speelt in 't groen;
 Haar hart ontsluit zich in den Mei,
 Gelijk de knoppen doen.
 Het is een eenig schoon gezicht:
 Die dubbele lente op aard:
 Hier menschenbloesems, rood en wit,
 En daar die groene gaard!
 Ook ik heb eens die dubbele vreugd
 Genoten tot den boom,
 Gedronken uit de kelk der jeugd
 Des levens vollen stroom.
 Ja, 'k meende zelfs: 'nooit daagt mij weêr
 Het voorjaar in dien glans,
 En keert ze ook vijftig, zestig maal,
 'k Min nooit de lente als thans!'

Maar 'k wist, voorwaar! niet wat ik deed,
 Toen 'k zoo stoutmoedig sprak,
 En over later lentevreugd
 Den staf vermetel brak.

Wat wist ik, jonge dwaas, er van,
 Die 't leven pas begon,
 Pas met bewustheid groeten mocht
 Mijn eerste lentezon?
 O jongling, loop niet dus vooruit!
 Verbeid in stilte uw tijd,
 En eer ge Mei met Meimaand weegt,
 Wacht tot ge aan 't einde zijt!

Ja, lieve Mei, ja, zoet getij!
 'k Heb steeds u liefgehad;
 'k Heb jongling ook den grond gekust,
 Waarlangs ge in schoonheid tradt;
 'k Heb ook u aan de borst gedrukt,
 Gelijk een man zijn bruid;
 'k Riep ook, gelijk de nachtegaal,
 Uw lof in liedren uit.
 'k Heb ook uws levens vollen stroom,
 Die boom en plant doorbruist,
 Me in de aadren tintelend gevoeld,
 Van uwen aâm doorruischt.
 'k Heb ook gemeend, 'k heb ook geroemd:
 'Hoe vaak uw Meizon schijn',
 Nooit voor mijn oog, nooit voor mijn hart
 Nooit kunt gij schooner zijn!

En nu? - o ja! een andre drift
 Is 't, die mijn bloezem blaakt,
 Een andre gloed, die 't oude hart
 Weêr jong, weêr vroolijk maakt.
 Gewis! de jonge Bruidegom,
 Die aan zijn gloênde borst
 De gade van zijn jonkheid prest,
 Met heeten liefdedorst,

Ik weet, hij kent, hij smaakt een heil,
 Waarvoor de taal ontbreekt,
 En dat geen hart - heb dank, o God! -
 In klanken uit en spreekt.
 Maar toch, als aan Gods hemel 't licht
 Van 't gouden Bruidsfeest rijst,
 Dat 's Heeren gunst voor half een eeuw
 Van huwelijksliefde prijst, -
 Een liefde, als 't licht der gouden lamp
 In oliedrop bij drop,
 Met nieuwen toevoer steeds gevoed,
 Steeds vlammend hooger op, -
 Een liefde, voor wier vlam de traan
 Ten oliedroppel werd,
 Daar 't windje wijder ze uit deed slaan,
 Of dieper dreef in 't hart, -
 Een liefde die, als 't licht der baak,
 Dat rijst naar de avond daalt,
 Bij 't naadren van des levens nacht
 Steeds heller, heller straalt, -
 Neen, zulk een liefde - dank, mijn ziel,
 Hem, die ze u smaken liet! -
 Van zulk een liefde, jonge man,
 Neen, droomde uw bruidsdag niet!

O lieflijk beeld der lentemin,
 Die 't oude hart doorgloeit,
 Wien reeds zoo menig, menigmaal
 De Meimaand heeft gebloeid!
 O neen! 'k spring niet meer met de jeugd
 Op 't gras in 't lentetij;
 Ik zing niet langer in den rei
 Van 't: 'In den mei zoo blij;'

Ik vlecht geen krans van madelief,
 Viool en boterbloem,
 Noch zet die op mijn liefjes hoofd,
 Als aller Maagden roem;
 'k Drink mij niet dronken aan der kelk
 Uws Meiwijns, zoete Rijn;
 Ik zwelg in geen volop van vreugd,
 Als toen ik jong mocht zijn; -
 Toch, zoete Mei, ik heb u lief
 Met eindloos teërder gloed,
 Een gloed, dien 'k innig, heilig, rein,
 Als vuur op 't outer voed.
 Geen kranke, die op 't bed der smart
 Zijn heeling tegensmacht,
 Gevoelt de drift, waarmeê 'k uw komst,
 Den winter door, verwacht.
 En is het vreemd als de arme, die
 Van koude rilt en beeft,
 Met dubblen gloed de vlam begroet,
 Waarbij zijn bloed herleeft?
 En komt ge in 't eind - wat mag dat zijn?
 O hemel! is 't geen droom?
 Het is als voelde ik in mijn borst
 Eens levens nieuwen stroom.
 Het is, het is, als werd ik jong,
 Zooals ik eenmaal was,
 Als schoot het vuur der blijde jeugd
 Weêr op in vlam uit de asch.
 De zoetste droomen van weleer
 Herrijzen voor mijn oog;
 Ik zie de lieve beelden weêr,
 Die 't leven sinds me onttoog.
 Ja, is 't niet vreemd? 't Is of dien groep

Een gouden glans omstraalt,
 Waarbij het vroeger rozenrood
 Der blijde jeugd niet haalt;
 't Is of ik nooit een lente zag,
 Zoo zoet, zoo rijk, zoo schoon:
 Nooit was die bladerkrans zóó groen!
 Zóó rood die bloemenkroon!
 Ja, lieve bloem, 'k herken u wél,
 Nu 'k u in 't perk bespeur,
 Toch is 't, als zag ik u voor 't eerst,
 En rook voor 't eerst uw geur;
 't Is of weleer, in 't bloeiend kleed
 Eens vroegren lentetijds,
 Gij mij een keurbloem waart van de aard,
 En nu - van 't paradijs.

O, wat zegt mij die zoete droom?
 Zou hij profetisch zijn?
 Kan 't zijn, dat in dit lente's beeld
 Mijn toekomst mij verschijn'? -
 Omstraalt daarom een dubbele gloor
 Nu aarde en hemeltrans,
 Saam morgenrood en avondrood,
 Versmolten tot één glans?
 Smaak ik nu in één zelfden Mei
 De Meimaand van mijn jeugd,
 De Meimaand, die ik nu geniet,
 En 's eeuwgen Meimaands vreugd?
 In d' avond geuren bloemen 't meest...
 Nu de avondschatuw zijgt
 Mijns levens, rijst in kracht de geur,
 Die 't Meigebloemte ontstijgt?....

Ik weet het niet, Hij weet het, Hij,
Die mij dees weelde schenkt,
Maar 'k weet, dat ik hem dank voor 't heil,
Waar hij mijn ziel meê drenkt.
Ik neem zijn gave als weldaad aan,
En, daalt haast de avondschijn,
'k Vraag: 'Wat, is dit een aardsche Mei,
Zal 's hemels Mei wel zijn?...'

Andersen's droom.

Op Rolvinghed verrijst een sponde:
Daar naakt eens kranken jongste stonde;
Daar strekt de dood haar koude hand
Naar Andersen op 't ledekant.

De kranke droomt. O! in die droomen,
Wie zegt, wat beelden tot hem komen?
Och of, verkwikt door sluimrings dauw,
De kranke zelf 't ons zeggen wou!

Maar hoor! hij spreekt: 'Ik droomde: 't leven,
Nu zwak, had mij voor goed begeven:
'k Was dood; maar zie! uit al mijn leên
Ontsporen bloemen om mij heen!'

O zoete droom! profetisch tevens!
Belofte eens onvergangbren levens,
Vervuld in volle werkelijkheid
In 't lot, den Dichter toegeleid!

Hij stierf, maar de immergroene zode,
Die de asch dekt van den grooten Doode,
Geurt van 't gebloemte, dat haar tooit:
Des dichters 'Sproken' sterven nooit!

De hond van den Louvre.

Sta, wandlaar! hier het hoofd ontbloot!
 Hier sluimren onder de aard zooveel gevallen braven:
 Een bloem voor Louvre's held, die meê hier ligt begraven,
 En voor zijn vriend een stukske brood!

Weêr klonk 't musketgedonder;
 Mijn held mengt zich er onder;
 Zijn hond trekt meê.
 't Lood slaat hun beide een wonde;
 't Dier staat bij 's meesters sponde
 In 't stervenswee.

Hij wil hem doen ontwaken:
 Dies streelt 's mans witte kaken
 Zijn bruine kop.
 Een traan, dien de oogen plengen,
 Waarmeê zich bloed gaat mengen,
 Vloeit stil er op.

Daar naakt de doodenwagen;
 't Lijk wordt er op gedragen;
 Men vormt den stoet.
 Men toont 's honds trouwe te eeren;
 Wie zou zijn vórgaan weren,
 Als eigen bloed?

Zoo nadert men de groeve:
 Ach, zie! hoe hinkt de droeve
 Naar d' open kuil!
 Geen schot van krijgsviktorie!....
 Te velen wierp de glorie
 In d' eigen muil.

Sinds blijft de hond steeds waken
 Bij 't graf; niets doet hem staken
 De wacht, die nooit verdriet.
 Gij streelt hem; onbewogen
 Verwijten u zijn oogen:
 Hij is het niet!

Als de ochtendzon de droppen
 Doet blinken aan de knoppen,
 Zie! 't licht keert weêr;
 Zal ook de meester keeren?....
 Ach, wanneer zal hij 't leeren?
 Die keert nooit meer.

't Wordt laat; de dagbeurt wisselt;
 Door 't windje om 't grafkruis ritselt
 De lijkkrans zacht:
 Nu sterft zijn hoop: zijn klagen
 Schijnt 's meesters groet te vragen,
 Diens goeden nacht!

De sneeuw heeft met haar vlokken
 Als dekkleed overtrokken
 Der graven spond';
 Daarbij, als schuts voor 't weder,
 Strekt zich als wachter neder
 De trouwe hond.

Hij poogt met stadig treuren
Den lijksteen op te beuren,.....
 Ach, 't wil niet gaan!
Straks slapende, in zijn droomen
Ziet hij zijn meester komen,
 En blaft hem aan.

Of soms zijn 't oorlogs-beelden,
Die hem zijn droomen teelden:
 Ha! 't vuur wordt heet!
De lijken worden heuvelen!....
Hij ziet zijn heer weêr sneuvelen,
 En slaakt een kreet.

Zoo blijft hij immer wachten,
Bij dagen en bij nachten,
 Vol rouw, vol strijd.
Hoe heet hij? Wie zal 't zeggen?
Hij, die 't ons uit kon leggen,
 Zwijgt voor altijd.

Sta, wandlaar! hier het hoofd ontbloot!
Hier sluimren onder de aard zooveel gevallen braven:
Een bloem voor Louvre's held, die meê hier ligt begraven,
 En voor zijn vriend een stukske brood!

(C. DE LA VIGNE)

Muze boven muze.

Afscheidsgroet bij de sluiting van de winter-werkzaamheden der Hollandsche Maatschappij van Fraaie Kunsten en Wetenschappen te Amsterdam.

Welaan nu, mijn Zangster, grijp aan nu de luit,
 En laat haar uw zwanenzang zingen!
 Weêr luidt haast de Lente den wintertijd uit;
 Weêr bloeien haast mei en seringen;
 Haast tijlpen weêr buiten de vooglen zoo zoet,
 Als nimmer de zangtoon der menschenstem doet!

En dies, waar straks Flora en Ceres om strijd
 Ons in hare lusthoven nooden,
 Komt weêr voor Apol en de Muzen de tijd,
 Waarin zij hun gaard zien ontvloden,
 En Dichters en Reednaars de kunstrijke lier
 Aan 't wilgenhout hangen, op 't strand der rivier!

Maar vóór we onze Vrienden dankzeggend ontslaan,
 Worde eerst hun een kransje gevlochten.
 Dien krans bieden wij als erkentnisblijk aan
 Hun, die onzen Bloemhof bezochten,

En 't wedspel der geesten, in 't renperk der kunst,
Vergolden met blijk van waardeering en gunst.

Want ach! zoo er immer een tijd is geweest,
 Waarin bij de Negen Godinnen,
Ten kampstrijd vereend op 't Olympische feest,
 Geen Zuster 't van de andre mocht winnen,
Maar elk, op haar tijd, in den hupplenden krans,
Haar beurt voor 't p a s - s e u l kreeg, naar orde in den dans, -

Die dagen, eilaci! zijn lange voorbij:
 Enterpe troont nu op de tinne;
Zij prijkt met haar lier aan het hoofd van de rij;
 Haar kroont men als 'Groothertoginne;'¹⁾
Of, zoo ze ooit die kroon met een Zuster nog deelt,
't Is slechts, waar Terpsichore's dansmuziek kweelt.

O Parkzaal, Paleiszaal en Schouwburg! waar we u
 Maar even den strijkstok zien heffen, -
Die staf in uw hand schijnt een tooverstaf nu:
 Wee 't hoofd, dat zijn zwaai komt te treffen!
Dien vaart straks een zing- en een springwoede in 't bloed,
Of hij een Sint Vitus-dans huppelen moet.

Waar zult ge in die tuimling, Calliope, heen,
 Die zangers noch dansers in koren,
Gelijk uw twee Zusters, ten rei kunt doen treên,
 Die slechts met uw taalmuziek de ooren,
Gevoelig voor geestrijk en geestelijk schoon,
Zacht streelt door eens Guldenmonds zielvollen toon?

1) Toespeling op de bekende opera van Offenbach: *La grande duchesse de Gérolstein*.

De plaats, door zoovelen u, Arme, bewaard,
 Gij moet haar met Aschpoetster deelen,
 Die, wen haar twee zustren, ten reidans gepaard,
 Op 't hofbal elks oogen gaan streelen,
 Haar dient als een kamermaagd de ijdlle Meestres,
 Gekwikt en geflikt als een schouwburg-prinses.

Och, 't is weêr de aêloude historie van 't pleit,
 Dat Paris, de Herder, zou slechten.
 Waar Venus verlokkend haar striknetten spreidt,
 Die harten en zinnen omvlechten,
 Minerva! daar is al uw wijsheid om sonst:
 Dioon krijgt den appel door 's kunstrechtters gonst.

Maar dáárom te meer, in dees needrige zaal,
 Waar luchtters noch bloemkransen pralen,
 Geen speeltuigen klinken van hout of metaal,
 Geen luchtige Dansnimfen stralen,
 Geen Taglioni hupt en geen Patti kwinkleert,
 Met goud overregend, met kronen vereerd, -

Maar dáárom te meer, in dees stillere sfeer,
 Waar we ons slechts als sprekers doen hooren,
 Een schare te ontmoeten, en weder, en weêr,
 Ons oopnend haar zielen en ooreu
 Voor 't solo-spel van onze simpele snaar, -
 Foei ons, zoo ons hart er niet dankbaar voor waar'!

En dus, weest gedankt voor uw komst, uw bezoek,
 Uw handgeklap... neen, voor uw harten,
 Gij vrouwen, zoo geestig, gij mannen zoo kloek,
 Die klanken van geestdrift of smarte,
 Als klokhamers treffende uit 's Redenaars mond,
 In klokkenzang weêrgeeft ap d' eigenen stond.

O laat nu de hope ons: die weêrklank ruischt voort;
Geen oogst blijft ontzegd aan ons zaaien.
Als over ons wintergraan 't hondstar-vuur gloort.
Wij zullen 't eens juichende maaien.
Geen kieme van Waarheid of Wijsheid ooit viel
Geheel zonder vrucht in zoo menige ziel!

Wie weet, als eens de oogstdag der Kunsten verschijnt,
Euterpe en Terpsichore dagen
Met d' oogst van haar veld, of haar glorie niet kwijnt,
Wanneer ze u uw schoven zien dragen,
Calliope! gij die door 't machtige woord
Geen ooren, geen oogen, maar zielen bekoort!

Bij den dood van mijn vriend E.J. Potgieter.

Voor den Dichter van Florence,
Voor den Proza-kunstenaar,
Waardig, dat hem 't hoofd omkranse
Hoofft's en Huijgens' kroon te gaâr, -
Voor den warmen Vaderlander,
Met het zuiverst Hollandsch bloed,
Blakend voor d'oranjestander
En der vaadren vrijheidshoed, -
Voor den Mensch, zoo fier als edel,
Maar 't gemoed vol menschenmin:
Hoofd van staal de kloeke schedel,
Hart van goud de reine zin, -
Voor den Vriend sinds veertig jaren,
Dien 'k nog stervend heb gegroet, -
Klinkt de trilling mijner snaren,
Nu 'k zijn dood beweenen moet.
Moog' hem 't Land zijn krone noemen,
Krans' hem 't Volk om woord en lied -
Ik, voor kransen, kronen, bloemen,
Spreek slechts zacht: "k vergeet u niet!"

Het zendingschip.

O Geest des drooms! kon u mijn woord bezweren,
Ik riep u van den hoogen af naar de aard;
'k Gebood u weêr het droombeeld te doen keeren,
Waarmeê gij 's nachts een Paulus hebt vervaard;
'k Liet weêr een Heidensch man de Christnen leeren,
Wat taak hun God in 't Heidenland bewaart;
'k Liet hem op nieuw zijn bangen noodkreet gillen,
Zijn: 'Kom en help!' door hun gewetens trillen!

Maar immers zijt gij reeds aan hen verschenen,
En telkens weêr staat ge in hun sluimring daar?
Zij hooren nacht aan nacht uw Smeekling weenen,
En zien hun rust gestoord door zijn misbaar.
Toch weigren zij aan hem gehoor te leenen,
Gevoelloos voor des broeders doodsgevaar.
Nog meer! In steê van d'armen hulp te zenden,
O Christenheid! brengt gij hem nieuwe ellenden.

Gij, trotsche Jager in uw groene kleederen,
Uw naakte broeder was reeds vaak uw wild;
Roofvogel, tooidet gij u met zijn vederen,
Terwijl zijn goud, o vrek, uw gouddorst stilt;

Despoot, dorst gij ten voetwisch hem vernederen,
 In wien ge een' slaaf, geen broeder groeten wilt;
 Gij bracht hem bij zijn afgoôn nieuwe Beelden,
 En bij zijn kwaad uw eigen vloekbre weelden.

Wat hebt gij vaak, o Blanke, uw witte handen
 Aan uwen zwarten broeder zwart gemaakt!
 Waar ge onder uwen zweep zijn rug liet branden,
 Hoe hebt gij met dat vuur u zelv' geblaakt!
 Sloegt gij den slaaf om 't breken van zijn banden,
 Die slag heeft ergst uw eigen ziel geraakt!
 O Christenheid, die 's Heidens heil moest zoeken,
 Gij leerdet hem uw Evangelie vloeken!

Maar, dank zij God! In veler harten fluistert
 Weêr 't hemelwoord, dat Paulus drong in 't oor.
 De keten breekt, die zooveel handen kluistert;
 Gods licht breekt in den nacht der Heidnen door.
 De veldheer roept ten strijd; zijn krijgshoofd luistert;
 Zijn kruisvaan zweeft het zedingsleger vóór.
 Het schip, dat voer van Troas, kapt zijn touwen,
 En de Englen juichen, als zij 't zee zien bouwen.

Hoe gij 't ook noemt: 't zij 't heimwee naar den Heiland,
 Waar ieder hart in 't binnenste van smacht, -
 't Zij 't hunkren van het schaapke naar het weiland,
 Waar 't aan den stroom des heils de rust verwacht, -
 't Zij de afkeer van hun goôn van land en eiland,
 Wier offermes zelfs 't kroost hun heeft geslacht, -
 O ziet alleen, hoe allen naar u turen,
 En laat u door dien blik tot ijver vuren!

Hoort, hoe het klinkt van uit de Morgenlanden:
 'Voert ons het licht terug, de Morgenster!'

Hoort, hoe het galmt uit 's Middags heete zanden:
 ‘Brenge ons de Bron der lafenis van ver!’
 Hoort, hoe het schreit van 's Noorden gletscherstranden:
 ‘Daag, Levenszon, ons op uw gouden kar!’
 Hoort de eilanden, in 't Avondrood verborgen:
 ‘Wanneer verschijnt ons 't licht van d'eeuwgen Morgen?’

O ziet hem aan, die op zijn slavenketen
 Zijn tranen plengt, ja, 't hoofd tot water weent;
 Ziet hem, die, in een dierenhol gezeten,
 Van 't dier zijn wilde en vuile driften leent;
 Ziet hem, die met zijn dolle waanzinkreten,
 Bezeten, als een woestling huilt en steent;
 Ziet 't kinderhandje, uitstekende uit de vloedden,
 En ginds de weêuw, waarom de vlammen woeden;

Ziet hem, die in het licht der Halve-mane
 Al bibbrend kleumt en sterft aan 's harten kou;
 Ziet hem, die tuurt naar 't licht der Starrenbane,
 Of hem dat bleeke schijnsel koestren zou;
 Ziet hem, die wat hij van zijn Dwaallicht wane,
 Verdooft op 't pad, dat helt naar 's afgronds schaâuw;
 Maar wie noemt ze op, de tallelooze groepen,
 Die om den onbekenden Redder roepen?

Doch van Omhoog ziet op die jamm'ren neder
 Een godlijk Oog, dat medelijden straalt,
 En van Omhoog klinkt troostvol 't heilwoord weder
 Des Zending's, uit 's Eeuwgen schoot gedaald,
 En 't oud bevel galmt immer even teeder:
 ‘Mijn volk! Naar 't schip! Het zeil in top gehaald!’
 En ziet, hoe reeds de kiel den stroom doet rimpelen,
 Die Jezus' kruis ten toon draagt op haar wimpelen!

O heilig schip! wat zegenrijke sporen
 Trekt thans uw boeg langs meen'gen watervloed!
 Zien we om een bark soms 't vuur elektrisch gloren,
 Rondom uw steven blinkt een hemelgloed!
 Gij trekt niet uit om aardsche goudtrezoren;
 Neen, armen zoekt ge, omkomende in hun bloed:
 Gij brengt van uit een Gods-Levant de schatten,
 Wier rijkdom aard noch wereld kan bevatten.

Gij zijt een oorlogsschip, met vuur geladen,
 En toch meteen een lieve vredeboot.
 'Den Satan krijg!' verkondigen uw daden,
 'Maar zondaars Vrede en redding uit den nood!'
 Een levensboom brengt ge aan met heelingsbladen,
 Maar velst het hout, bezwangerd met den dood.
 Afgroonden, waar nooit zon scheen, doet ge stralen;
 Woestijnen worden paradijshof-dalen!

Vaarwel dan, sloopke, uw moederland ontvluchtend
 Voor 't kind, dat ginds naar u zijn armen strekt!
 Gij hebt den kreet gehoord, in 't windje zuchtend,
 Welks heimweeroep u naar den vreemde trekt:
 Gij ijlt er heen, orkaan noch stormwind duchtend, -
 Een reddingsboot, wier moed het noodweêr wekt:
 Eer zal u zelv' de donkere afgrond bedden,
 Eer gij 't ontziet den drenkeling te redden!

Gij, die ook eens die zee u zaagt omringen
 In zinkensnood, maar nu gebracht aan land!
 Laat uw gebeên als englen 't schip omkringen;
 Uw smeeking blaze in 't zwellend zeil van 't strand;
 Komt, offert mede een handvol zilverlingen,
 Oogst zielen voor wat korlen glinstrend zand,
 En laat niet eer de handen nederzinken,
 Eer de avondzon u 't sein der rust laat blinken!

Wie heeft het eerst den grooten kamp begonnen?
 Hij, in wiens hand Gods wereldschepter rust,
 Die, d' ether langs, de starren leidt en zonnen,
 En 't uur bepaalt, dat eens uw zonne bluscht,
 Die millioenen harten heeft verwonnen,
 En millioenen 't voorhoofd heeft gekust,
 En millioenen zielen met nieuw leven
 Doorademd heeft, dat kwijnen kan noch sneven!

Ziet op! Omhoog, in blinkende gewaden,
 Met palmen in de vlekkelooze hand,
 Gelijk een maagd, getooid met bruidsieraden,
 Viert Sion feest in Goëls hemelland;
 Waar 't bloed des Lams hun kleedren wit woû baden,
 Omgordt hun' priesterrok een koningsband,
 En, koningen en priesteren te zamen,
 Versmelten zij hun stem in 't juichend Amen!

O Vader! dat uw Naam geheiligd worde,
 En kome uw Rijk, o God van majesteit!
 Volvoer uw wil naar d'eeuwgen raad en orde!
 Vervul heel de aard met uwe heerlijkheid!
 Dat Adams kroost ten Christenkrijg zich gorde,
 Totdat zijn Hoofd ten eindtriumf 't geleidt,
 En gij, o God, met vaderlijk erbarmen,
 Heel 't menschedom als uw kindren moogt omarmen!

(J.P. LANGE.)

De zonnestraal.

Ik zit in mijn eenzame kamer,
 Herstellende kranke, ter neêr!
 Het duurt nu reeds zoovele weken...
 Hoe lange, hoe lang nog, o Heer?

Men heeft mij gezegd: 'Hoop op beter!
 Gij hebt nu wél 't langste gezucht:
 U faalt slechts de laatste geneesheer:
 De frissche en versterkende lucht!'

Nu zit ik hier weêr voor mijn venster,
 Maar hoe ik ook tuur in 't verschiet,
 Het luchtje, dat mij moet genezen,
 Dat lieflijke luchtje komt niet.

Ik heb van een plantje gelezen,
 Met bloemen als klokjes in schijn,
 Sneeuw wit, maar met kleurige randen,
 Die helrood als klaprozen zijn, -¹⁾

- 1) 'De hovenier toonde mij een teeder plantje, dat fraaie witte klokjes droeg (o x a l i s b i c o l o r), wier bloempjes met een randje van donkerrood omringd waren. - Doe met dit bloempje wat ge wilt - sprak hij - breng het in volle lucht, in den sterksten warmtegraad, het opent zich niet dan voor zonneschijn.'
 Blikken in het ro[n]d, naar binnen en naar boven, door Elise.

Maar vindt gij die klokjes gesloten, -
 Zoo zegt men - steeds blijven ze dicht:
 Geen warmte der trekkas kan ze oopenen,
 Geen schijnsel van 't helderste licht, -

Één toov'naar slechts leeft er, wiens invloed
 Dit plantje nooit afweren kon;
 't Ontsluit zich alleen voor een straaltje,
 Hoe zwak ook, maar straaltje der zon!...

Uw lot is het mijne, lief bloempje!
 De lucht roept naar buiten mij heen:
 Het windeke zingt: laat me u kussen!
 't Viooltje roept: 'k bloei voor uw schreên!

Maar 'k wacht op een straaltje der zonne,
 Dat d' adem van 't windje verwarmt,
 En over de borst van den lijder
 Zich kozend en koeltrend ontfermt.

Tot hoe lang nog zal ik u wachten?
 Ik smacht naar een vonk van uw schijn;
 Lief zonnetje, kom en bestraal mij:
 Geen bloempje zal dankbaarder zijn!

Geen klokje.... mijn hart zal zich oopenen,
 En verven mijn wang met zijn kleur,
 En, als uit een bloemenkelk, rijzen
 Mijns dankoffers hemelsche geur!

Herdoopt.

(In Natura Artis Magistra te Amsterdam.)

- 'k Ga wandelen in d' A p e n t u i n !' -
 Zoo sprak, een veertig jaar geleden,
 Hier elk, wien 't opkwam in de kruin,
 Op dat terrein zich te vertreden.
 'In d' Apentuin!' Geen grootsche naam!' -
 't Moog zijn! zóó doopte hem de faam.

Maar sinds die tuin steeds mooier werd,
 En nu der stad een roem apart is,
 Waar zij haar zustersteên in tart,
 Werd hij herdoopt: N a t u r a A r t i s
 M a g i s t r a . En zijn glorie steeg,
 Toen hij zóó weidsch een titel kreeg.

Toch, meen ik, moet, na Darwin's vond,
 Zijn luister nog vrij hooger klimmen.
 De Diergaarde is nu heilge grond:
 Is niet de mensch het kroost der simmen?
 Dus komt ge in Artis, sla een kruis,
 En kus den grond van - 't V a d e r h u i s !

De Amerikaansche jubilee-zangers te Amsterdam.¹⁾

Welkom ook aan de Amstelzoomen,
 Slaven, ginds uw boei ontkomen,
 Maar die nu naar Hooger streeft,
 Waar ge uw zangen veil voor geef

'k Hoorde uw zangerige kelen
 Lustig 't lied der vrijheid kweelen,
 Maar mijn geest ving meê 't geluid
 Van Longfellow's zoete luit:

LIED VAN LONGFELLOW.

Hij zong Davids harpgezangen,
 De arme slaaf, te wreed gevangen,
 Zong in vunzen kerkerwalm
 Sions zege- en vrijheidspalm.

- 1) Bij gelegenheid van het bezoek der zoogenaamde Jubilee-Zangers, vrijgemaakte slaven uit Noord-Amerika, ook te Amsterdam, met het doel om door de opbrengst der door hen te geven concerten de zaak van het onderwijs der geëmancipeerden in hun vaderland te bevorderen, lag wel niets eer voor de hand dan de herinnering aan Longfellow's lied, dat in deze verschijning feitelijk het meest gewenschte antwoord verkreeg.

In het uur, als 't nachtwind-ruischen
 Lieflijk ons komt tegensuizen,
 Zong hij met een stem, zoo klaar,
 Of 't een krijgsbazuine waar',

't Jubellied van Isrels scharen,
 Toen de wreede Egyptenaren,
 Zelv' verdrinkend - wee voor wee! -
 Zonken in den schoot der zee;

En de stem dier zoete noten
 Kwam mijn boezem ingevloten,
 En mijn hart hergaf den klank,
 Zingend, van dien vrijheidszang:

'Paulus, Silas, in hun kerker,
 Zongen lof hun' Heilbewerker:
 't Lied klom opwaarts, en Gods hand
 Opende den kerkerwand, -

Maar, waar zijn hier de Englenmonden,
 Die Gods heil den slaaf verkonden?
 En wat aardschok werpt, o Heer,
 Hier de kerkermuren neêr?'

En een stem weêrklonk me in de ooren:
 'God woù 't lied des slaafs verhooren:
 Dichter, hoor d e e s melodij:
 DE GEBONDENEN ZIJN VRIJ!'

Nagalm.**(In het Vondelspark.¹⁾**

't Is avond, en de Meizon daalt,
 Die met haar purpergloed bestraalt,
 In 't Vondelspark, het beeld van Vondel.
 Hoe heerlijk gloort het in dien glans,
 Als blonk om 's Dichters hoofd en krans
 Als aureool die stralenbondel!

Ik denk er bij aan 't Memnons beeld,
 Dat, zooals de legende kweelt,
 Wanneer Auroor zijn marmer bloosde,
 Geluid gaf in een schoonen klank,
 Die rees als toon van liefde en dank
 Voor 't licht, welks straal het kuste en koosde.

- 1) Ter verduidelijking voor niet-Amsterdammers diene het navolgende:
 Het Vondels-beeld is opgericht in het Vondelspark. De dichter is zittende voorgesteld met een krans op het hoofd en met een schrijfpenn in de hand, als op het punt om eene hem toekomende inspiratie op te teekenen. Op de vier hoeken van het voetstuk prijken vier Geniën, die op zinnebeeldige wijze het Treurspel, het Lierdicht, de Gewijde Poëzij en het Hekeldicht voorstellen, in welke dichtvormen Vondel vooral meester was. Op de achterzijde van het voetstuk leest men de woorden: Scripsit aeternitati. Hij schreef voor de eeuwigheid.

Ook nu, ook in dees avondgloor,
 Het is mij of mijn zielen-oor
 De schoonste melodiën streelden,
 Van 't viertal Muzen uitgegaan,
 Die hier aan Vondels voeten staan.
 Om ons zijn zangen af te beelden.

O liefelijke melodie!
 't Is of ik Vondels poëzie
 Weër ruischen hoor met hemelgalmen.
 't Is of ik 's Dichters gouden lier
 Met onnavolgbren toonval hier
 Nog eens een Vondelslied hoor psalmen.

En is het wonder? Zie rondom!
 't Is hier een scheppings-heiligdom:
 't Hart stijgt Omhoog op bloemgeurwolken.
 Dies, L i e r d i c h t - M u z e , grijp uw luit,
 En lok een hymne 't speeltuig uit,
 Om 's harten geestdrift te vertolken!

En zoo ge vraagt: vanwaar dat schoon?
 Wie is hij, die, ten scheppingstroon,
 In 't grondloos licht is hoogh gezeten?...
 Zing, S i o n i t e , zing zijn lof!
 Gods Almacht schiep ook dezen hof:
 Zing, en doe ons zijn glorie weten!

Maar, in de schaduw van dat groen,
 Van waar, in 't vredige plantsoen,
 Soms zuchten, die me in de ooren dringen?
 Ach, in dien klaagtoon weent de smart
 Van 't eeuwig treurspel van ons hart:
 Wil, M e l p o m e n e , uw treurlied zingen!

En bij dien traan hoor 'k ook een lach:
 't Gedartel mengt zich in 't geklag:
 Ook Dwaasheid sluipt hier rond en Zonde.
 Op, zangeres van 't H e k e l d i c h t ,
 Grijp aan uw roskam bij 't gezicht,
 En sla ze uw geesel wond op wonde!

O Dichtkunst! eeuwig bloeit uw Mei!
 Gij, als der Ouden treurspel-Rei,
 Geeft, immer antwoord op de stemmen
 Van vreugde en smart op 't aardisch tooneel:
 V o o r d e e e u w i g h e i d klonk 't luitgespeel
 Van wie uw lauwren 't hoofd omklemmen.

Heb dank, o Vondel, Vorst van 't lied,
 Wien 'k mede als Koning hulde bied,
 Voor dezen Nagalm uwer zangen,
 Die mij verbeeldings toovrend spel,
 In deze Vondelsche kapel,
 Door 't zielsgehoor gaf op te vangen!

U zelven derven we, en zoo hier
 Uw beeld herleefde, ach! niet uw lier;
 Geen' zang meer schrijft uw gouden veder.
 Maar ook zijn naklank is ons zoet,
 En wie dien hoort, legt aan uw voet
 Vol dank zijn groenen eerkrans neder!

Traan en lach.**(Bij het huwelijk van een dochter na den dood van een zoon.)**

Den storm te zien die, losgebroken,
 Den bloemhof plondert, woest en wreed, -
 De roos te zien, in bloei ontloken,
 Maar die de orkaan verwelken deed,
 Juist toen ze 's kweekers hoogmoed werd, -
 Valt bitter hard.

Maar 't roosjen aan den groenen stengel,
 Dat zacht zijn bladertjes ontvouwt,
 Te zien, waar 't door zijn kleurgemengel
 Een jongen wandlaar staande houdt,
 Die 't plukt om hem tot vreugd te zijn, -
 Dat doet geen pijn.

Wél moet de hof nu 't bloempje derven,
 Waarin 't tot dusver heeft gebloed:
 Maar des te meer wordt door haar verven
 De vriend, wiens borst ze siert, geboeid,
 En als ze er 's kweekers oog verheugt, -
 Ook dát schenkt vreugd.

Droogt, oudren, dan den dauw der oogen,
 Bij 't afscheid drupplende op uw Roos.
 Zij wordt u niet voor goed onttogen:
 Daar ginds, nabij u, bloeit ze altoos,
 En hier?... De geur, dien ze achterliet,
 Wijkt immers niet?

Stervenstroost.

De Heiland is mijn leven,
 En 't sterven mij gewin;
 'k Heb hem mijn hand gegeven,
 Hij leidt mij juichende in.

Met vreugd vaar ik naar boven,
 Waar Christus mij verbeidt,
 Om eeuwig hem te loven
 In 's hemels heerlijkheid.

Nu heb ik overwonnen
 Kruis, lijden, angst en nood;
 Mijn heilstaat is begonnen,
 Verschuldigd aan zijn dood.

Ik voel mijn kracht verbreken,
 Mijn adem zwaarlijk gaan;
 Maar kan ik nauw meer spreken,
 Hoor, Heer, mijn staamlen aan!

Zal haast mijn uurtje dagen,
 Naar uwen raad en wil,
 Kom in uw arm mij dragen:
 'k Ontslap dan zacht en stil.

'k Zal ginds de erbarming roemen,
 Die ge aan uw kind beweest;
 'k Zal U mijn Redder noemen,
 U Vader, Zoon en Geest!

(GRAF.)

Bede.**(Bij Scheffers Christus Consolator en Remunerator.)**

Zalig de stervling, die u heeft gevonden,
Groote Bevrijder van zorgen en zonden,
Redder uit nooden en dooden en wonden,
Christus Consolator!

Maar tweemaal zalig de mensch, die na 't leven,
Waarin hij, Heiland, u na zocht te streven,
't Vreugdeloon erft, door uw Rechtspraak te geven,
O Remunerator!

Trooster! Vergelder! daal neer uit den hoogen!
Geef dat een hand, die uw Geest heeft bewogen,
Staâg door haar kunst u herroep' voor onze oogen,
Hominum Salvator!

Te Zeist.**Bij een Herrnhuttersche begrafenis.**

Hoort gij gindsche horens klinken,
 Schettrende over bosch en veld,
 Daar de zon ter kim gaat zinken?
 Wien die Serenade geldt?....
 Maar wat zeg ik? Neen, die galmen
 Zijn geen feestmuziek, 't zijn psalmen,
 Waar men mede grafwaarts leidt
 D' aan den kring ontvallen broeder,
 Voor wien de algemeene Moeder,
 De Aarde ginds het rustbed spreidt.

- 'Sombere aanblik op dees stonde,
 Zoo vol licht en lieflijkheid!' -
 Maar wie aldus spreken konde,
 Ziet die uitspraak hier weêrleid.
 Van geen rouw, geen droefheid wagen
 Zij, die 't lijk ten grave dragen
 Bij de klanken dier muziek!
 't Witte kleed, om 't huis gehangen,
 Dat den doode houdt omvangen,
 Blinkt, een bruidsgewaad gelijk!

- 'Lief aanschouwen, zoo ten grave
 Als ten feestdich heen te gaan! -'
 Herrnhut! 't is de schoone gave,
 Uwen kindren toegestaan!
 Uwe Vaders, uwe Vromen
 Leerden niet slechts ze af, te schromen
 Voor den schrik van dood en graf,
 Maar zij leerden ze ook, 't in 't teeken
 Van hun uitvaart uit te spreken,
 Wat hun Hope in 't harte gaf.

Ja, gij voedt het volst vertrouwen,
 Vrome B r o e d e r s , in uw hart,
 Of uw oogen 't reeds aanschouwen,
 Of 't uw handen tastbaar werd:
 'Zij, die in den Heere sterven,
 Sterven niet; neen! zij beërven
 't Eeuwig leven; 't wacht hen daar,
 Waar hun feestdich staat te toeven....'
 Kleedt uw doode in 't wit, gij droeven!
 Blaas hem 't feestlied, zwarte schaar!

Moge ook 't uitzicht donker wezen,
 Waar de dood zich mede omkleedt,
 't Is een schijn, wie zou hem vreezen?
 Niemand, die zich Christen heet!
 Zoo gij treurend bij het graf staat, -
 Niet den doode, dien gij afstaat,
 Neen, uzelfen geldt die traan.
 Niet Herrnhuttersch is die zede,
 Ze is slechts Christlijk en voegt mede
 Allen, die met Christus gaan.

Dus gij, Christen, scheidt ge uit 't leven,
Verg uw vrienden niet, dat zij
Juist een witte kist u geven,
Met een witte doodskleedij:
Zorg alleen, dat gij kunt zeggen;
'Wie me in 't zwart moog' nederleggen,
Zwarte kist, met zwart omhuld,
Broeders, hij, dien ge uit zult dragen,
Viert als feestlijksten der dagen,
Dien gij "rouw dag" heeten zult!

Bij de Jakobsbron nabij Sichar.

Zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water, dat ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein, springende tot in het eeuwige leven.

JEZUS.

O Jakobsbron, wier waterspranken,
 Na viermaal duizend jaar, nog nu
 D' Aartsvader zegenend doen danken,
 Die 't eerst zijn kudde drenkte uit u!
 Wel mochten Samaria's zonen
 En dochtren u hun hulde toonen,
 Die eeuwen lang hun laafbron waart!
 Toch zoudt ge eens schittrender nog pralen:
 Een aureool zou u omstralen
 Als heilge-plaats der Bedevaart!

O Jakobsbron! die hooger eere -
 Gij dankt haar aan den Jakobszoon,
 Dien Jakob reeds aanbad als Heere,
 In 't diep verschieft, op Juda's troon!

Waar hij, bij uw fontein, de wateren
Der eeuwge Heilrivier deedt klateren
 Voor 't hart, dat naar nieuw leven smacht.
Daar, op dien heilgen bodem, knielen,
Met Sichars dochter, alle zielen
 Voor Hem, die haar dat water bracht!

Gun, Heiland, dat ik met mijn kruike
 Tot u als 's levens Welbron koom',
En op de knieën nederduike
 Ter waterschepping uit dien stroom.
'k Voel op mijn hoofd de zonne branden,
Mijn voetzool schroeien heete zanden,
 Mijn hart is dor, mijn tonge dorst!
Laat me uit die Bron een teuge gaderen,
Die slechts mijn lippen heeft te naderen,
En 't lavend vocht drenkt al mijn aderen,
 Ja, wordt een laafbron in mijn borst!

De Duitsche en de Fransche knaap in 1870 en 1871.

I.

Het tafelgebed van den Duitschen knaap.

Dat was mij eerst een jubeldag!
Volstreden was de groote slag;
De Pruis had Mac-Mahon geslagen;
Napoleon moest ketens dragen.
De post vloog als een lichtstraal rond,
En deed alom die blijmaar kond.
Het was een blijdschap uitermaten;
Met vlaggen prijkten alle straten;
Soldaten riepen luid Hurrah;
't Kanonvuur schoot Victoria;
'Een vaste burcht!' psalmzong het orgel,
En groot en klein, uit vollen gorgel,
Zong 't lied, dat elk wel lief mocht zijn:
't Lied van 'De heirwacht aan den Rijn.'

Zoo ook daar ginds die kleine jongen;
Hij had op 't dapperst meêgezongen.
Een bordpapieren helm op 't oor,
Een kleine snaphaan in de handen,
Marcheert hij wakker mede in 't koor,
Terwijl hem geestdrift 't hart doet branden.

Hij trok reeds op van 's morgens vroeg,
 En 't feest duurt nooit hem lang genoeg.
 Hij heeft daarbij zoo erg een drukte,
 Of zonder hem de zaak nooit lukte,
 Ja, maakt een leven en misbaar
 Alsof hij zelf de Rijnwacht waar.
 Zoo heeft hij 't etensuur vergeten,
 En komt te laat aan 't middag-eten.

Het hoofd in gloed, de koonen rood,
 De kleedren los, de boezem bloot,
 Verschijnt hij eindelijk, daar de gasten
 Reeds eindigden met toe te tasten,
 Valt aan en, hongerig voor zes,
 Tijgt hij aan 't werk met vork en mes.
 Maar vader brengt een woordje in 't midden:
 'Frits! Mag dat? Eten zonder bidden?'
 Fluks rijst Frits op. Hij sluit zijn oog
 En zendt zijn dischgebed omhoog,
 Maar nog steeds met zijn lied in de ooren,
 Luidt dus de bêe, die hij laat hooren:
 'Gij, lieve God, kunt rustig zijn:
 Trouw waakt de heirwacht aan den Rijn.'

(GEROK.)

II.**Het heldenfeit van den Franschen knaap.**

Zie! op een barricade, in 't midden van de straten,
 Waarop de strijd hier 't reinst, ginds 't onreinst bloed moest laten,
 Valt ook een knaapje, twaalf jaar oud, in 's vijands hand.
 - Zijt gij van de andren? -
 - Ja, ik streed aan d' andren kant. -
 - 't Is wel (spreekt de officier) gij zult den kogel krijgen.
 Wacht maar uw beurt! -
 Het kind bewaart heldhaftig 't zwijgen,
 En ziet, hoe al zijn volk dood neêrziigt langs den muur.
 Hij spreekt tot d' officier:
 - Heer, gunt ge mij een uur,
 Dan breng 'k dit uurwerk aan mijn moeder. -
 - Wilt ge vluchten? -
 - O neen, ik kom terug. - (Ze schijnen 't lood te duchten,
 Die kleine bloodaards!) Zeg, waar woont ge? -
 In 't huisje op 't plein
 Daar ginds. Kom, zeg nu ja, en 'k keer straks, kapitein! -
 Loop, jongen! -
 't Kind ijlt heen! Wat strik, dien 't lot hem spreidde!....
 Zoo lachen om 't geval ook hoofd- en krijgsman beide,
 En in dien lach - hoor! mengt zich menig stervenscreet.
 Maar - welhaast houdt men op met lachen, want daar treedt,

Zie! 't knaapjen aan en plaatst goedsmoeds, zoo kalm als waardig.

Zich voor den muur, en spreekt:

Hier ben ik; ik ben vaardig.

De bleeke dood had schaamte, en 't krijgshoofd schonk genâ.

Kind! 'k weet niet in 't gewoel, waarin 'k hier duizlend sta,
 Waarin zich helden en bandieten komen mengen,

Wat toch u drong, uw eed dien offerprijs te brengen.

Maar 'k zeg: Uw kinderziel is een verheven ziel!

Twee stappen deedt ge, sinds uw vrijheid u ontviel,

D' een naar uw moeder, naar den dood den ander - 'k groete

U dus een held. Aan 't kind hoort de onschuld, ons de boete

Voor 't kwaad, dat andren doen, en hij niet keeren kan.

Maar 't kind is edel, en 't is dapper, ja, een man,

Die, waar hij kans loopt jeugd, spel, leven te verliezen,

Daarvoor den muur, waarbij zijn broeder viel, kan kiezen.

De glorie kust uw hoofd, o jongske, klein en teêr;

En al de helden uit der Grieksche krijgren heer,

En al de dapperen van 't zegehaftig Romen

Ziet gij, met lauwrên in de handen, tot u komen.

U kransende met der Leonidassen kroon

En 't groen der Scipio's, en groetende u: mijn zoon!

Ja, waart ge een Griek geweest, men hadde uw naam geschreven

Op 't ijzren schild, waarop uw beeld stond ingedreven,

En gij waart een van hen, hoe jong ge ook waart, naar wien

De maagden bij de bron bewondrend zouden zien,

Terwijl ze, als zij haar kruik naar onder laten dalen,

Diep peinzende, haar urn vergeten op te halen!

(VICTOR HUGO.)

Zucht naar de lente.**(Bij een geschenk van bloemen in den winter.)**

Weest welkom, lieve boden
Van uit een warmer lucht!
Hoe komt u toegevloten
Mijns harten liefdezucht!

Och, 'k stond zoo lang te turen,
De hoornen ruiten door:
'Zal 't nu nog lang zoo duren?
Blinkt nog geen lentegloor?'

Geen lentezon ging stralen;
Maar nu!.... Een rozenperk
Schijnt uit de lucht te dalen:
Dát, bloemen, is uw werk.

Ik hoorde eens Napels noemen:
'Stuk hemel op deze aard!'
't Is zoo of in dees bloemen
Me een stukske lente omwaart.

't Is of een groenend eiland
Ronddobberde op de zee,
En in haar hof en weiland
De waatren bloeien deê.

Ik denk aan 't zielsbeklemmen
Van Noach, na den dag,
Die de aard' zag overzwemmen -
Al water wat hij zag!

Maar o! wie schetst de ontroering,
Wie in zijn hart de vlam
Van zalige vervoering,
Toen 't duifje wederkwam!

Dat duifje, o! zie het dragen
Den versche' olijventak,
Dien 't uit den stroom zag dagen,
En van de twijgen brak.

Een gansch verjeugdigde aarde,
Gerezen uit de zee,
Een nieuwe bloemengarde
Brengt hem dit takje meê.

Voor Noach is de ellende
Des zondvloeds nu voorbij;
't Is of reeds de ark zich wendde....
En land! land! land! roept hij.

Zoo ik, bij 't handvol bloemen,
Dat uit geen kouden plas
Hier huivrend op komt doemen,
Maar - uit een warme kas.

Wel zijn 't slechts enkle bladeren;
Toch is 't, of 'k in hun schoon
De Lente-zelv' zie naderen,
Afdalend van haar troon.

Lag de aard' daar voor mijn oogen,
Alsof een barre vloed
Haar gansch had overtogen,
Waar voor zij onderdoet,

Hoezee! daar naakt de duive
Die mij d'olijftak schenkt,
En in haar blanke huive
Me een englenboodschap brengt!

Nu zie 'k de sneeuw ontdooien;
Rijm, rijp en hagel smelt;
Waar de ijsbloem 't glas kwam tooien,
Bloeit nu de bloem van 't veld;

'k Zie aan de twijgen knoppen,
Die 't vogeltje openfluit,
Met purper aan de toppen,
Wier groen het roosje omsluit.

Ja, 'k zie de vooglen komen,
En juich in hun gezang,
Niet in zoo lang vernomen,
Als hoorde ik 't eerst hun klank.

Ik hoor de zwaluw zingen
In 't groen der jonge blaân,
En tusschen de seringen
Het nachtegaaltje slaan;

Ik hoor den leeuwrik fluiten
In 't nestje, dat hem torst...
't Wordt Lente, zoo niet buiten,
Toch binnen, in mijn borst!

Is 't wonder, dat mijn boezem
Zich evenzoo ontsluit,
En bij den lentebloesem
Mijn zang een liedje fluit?

Werkelijkheid en ideaal.

Ziet gij die plant? - Zij breidt in de aarde,
 Die haar omvangt, haar wortlen uit:
 Daar is de schoot, die haar omsluit,
 De borst, waaruit zij voeding gaârde.
 Zoo groeit zij op, krijgt steel en kroon.
 En toot aan 't eind de ranke stengel
 Zich met der bloemen kleurgemengel,
 Verrukkend door haar geur en schoon.
 Die bloemkroon, toppunt van haar groei,
 Is mede 't glanspunt van haar bloei.

Zoo bij Natuur. Maar alzoo tevens
 In 't rijk, waarin de Kunst gebiedt.
 't Gewas, dat gij er tieren ziet,
 Wortle ook in werkelijkheid des levens.
 Maar zal ze aan hooger eisch voldoen,
 De plant veredele onder 't groeien,
 En aan haar spitse doe ze bloeien
 De bloem, die purpert uit haar groen.
 Die is haar doel, haar kroon, haar praal...
 Uw zege, o kunst! is 't Ideaal!

De gedaanteverandering van den aap.

Vriend Sim, een kermis-aap, vindt op een zekren dag
 Een spiegel, waarin hij zich zelve kan bekijken.
 Maar de uitkomst schijnt hem slecht te lijken:
 ‘Wel, foei! Wat platte neus! En dan - wat domme lach!
 Hoe leelijk moet ik elk niet schijnen!
 O God Jupijn, spreekt hij, heb deernis met mijn lot!
 Ben 'k nu als Sim een ieders spot,
 Laat toch dien apenmuil en grins voor goed verdwijnen!’
 Jupijn toont goedig medelij':
 ‘Het zij zoo! kijk nu eens in 't glas: wel, wat zegt gij?’
 Sim kijkt: wat ziet hij? De aap is papegaai geworden.
 ‘Wel, dat kan gaan, spreekt hij, ja, 'k steeg tot hooger orden:
 Die vedertooi, die gaaf van praten, 't dunkt mij goed.
 Maar, wat is dit? In plaats van d' ouden apensnoet
 Zoo'n kromme, harde bek? dat wil mij niet behagen:
 ‘Jupijn! nog eens aan 't werk!’ Zeus had een milde bui,
 En in 't herscheppen gansch niet lui,
 Laat hij den papegaai nu pauwenveëren dragen.
 Welnu! dat staat mijnheer wel aan:
 In zulk een prachtlivrei te pralen!
 Maar straks - hij laat zijn bliken dalen.....

Wat 's dat? Moet zulk een pronk op zulke pooten gaan? -
 Gansch onbeschaamd durft hij het wagen
 Een andere figuur nog eens van Zeus te vragen.
 Eerst werd de god recht boos, maar toen was 't: 'Heb uw zin!
 Alleen 'k wil, voor besluit, u van uw drietal staten -
 Aap, papegaai en pauw - in d'eindvorm, meer of min
 Een blijvende herinn'ring laten.
 Bezie u selv' maar wél: gij vindt ze er allen in.
 En hiermeê uit, voor goed! Neem de uitspraak naar de letter!'

En toen, daar ging de pauw! Een nieuwe vorm verscheen:
 Hoe kwam de nieuwling voor? Hij werd een *p e t i t - m a î t r e*,
 En sedert, zegt men, zijn die alle vier nu één.

(LE BAILLY.)

Tusschen korf en web.

'k Zit in den hof, en zie,
 Wat schouwspel zich me er biê.
 'k Verlies mij in den drom
 Der schepselen rondom,
 Waarvan zich elk om strijd
 Aan werk en roeping wijdt.
 'k Verdiep mij daarbij, stil,
 In 't hemelsbreed verschil,
 Dat 'k in den gang bemerk
 Van ieders eigen werk.
 Als witte en zwarte draad,
 Kruist hier ook 't goed het kwaad,
 En opent mij een school
 Van leering, waar 'k in dool...
 En steeds voort vliegt de bij, die haar honingzeem puurt,
 En steeds stil zit de spin, die naar slachtoffers tuurt.

Ja, zie 'k ter rechterzij'
 'k Vind heel een korven-rij.
 Daar zwermt een bijenvlucht
 Al momm'lend door de lucht.
 Haar honing zamelt elk
 Uit bloemenkelk bij kelk,

En bergt daarna haar buit
 In 't was der vijfhoekruit,
 Wier spinde, in 't koud seizoen,
 Het groot gezin moet voên.
 Hoe boeit mijn' blik die zwerm!
 Ja, 't hart maakt hij mij warm,
 Die spiegel van der vrouw
 Huismoederlijke trouw!...
 En steeds voort vliegt de bij, die haar honingzeem puurt,
 En steeds stil zit de spin, die naar slachtoffers tuurt.

Maar volgt dien zwerm mijn oog,
 Wat treft mijn' blik omhoog?
 Daar slingert aan een tak
 Een weefsel, ijl en zwak,
 Toch sterk door veêrkracht, net
 En kunstig opgezet,
 Zóó dat der bijen bouw
 't Er nauw van winnen zou.
 En vraagt ge nu: van waar?
 De bouwmeestres is daar:
 Dat heeft die spin gedaan!
 Gij ziet met afschuw ze aan:
 Een strik is 't wat daar hangt!
 Wee 't mugje, dat zij vangt!...
 En steeds voort vliegt de bij, die haar honingzeem puurt,
 En steeds stil zit de spin, die naar slachtoffers tuurt.

De honing-rijkdom zwol,
 De korf wordt zwaar en vol;
 Voor heel der bijen schaar
 Ligt daar de voorraad klaar.

Maar ook de wakkre spin
 Oogst rijken krijgsbuit in.
 Zie, welk een muggental
 Zij opgaarde in haar val!
 't Insekt vloog in den strik,
 Verborgen voor zijn blik;
 Straks wond hem om zijn leên
 De spin een lijkkleed heen,
 Waarin zij 't later vindt,
 En gulzig het verslindt...
 En steeds voort vliegt de bij, die haar honingzeem puurt,
 En steeds stil zit de spin, die naar slachtoffers tuurt.

En tusschen korf en web,
 Waar ik mijn rustplaats heb,
 Zit ik ter neêr en peis,
 Ter zij' ziend reis op reis:
 Een spiegel hier en daar!
 Wat zegt mij de een en de aâr?
 Een dubbel werk drijft hier
 In 't zonlicht mensch en dier,
 Waar elk van hen zijn aard
 En geest in openbaart.
 Ook ik, ik werk gestaâg;
 Maar nu rijst hier de vraag:
 'Mijn ziele, wât werkt gij:
 Het werk van spin of bij?...'
 En steeds voort vliegt de bij, die haar honingzeem puurt,
 En steeds stil zit de spin, die naar slachtoffers tuurt.

Wat antwoord? Als de bie,
 Die 'k honing gaadren zie,

Puur 'k ook uit bloemen 't zoet,
 Dat mij en andren voedt?
 Is, bij mijns arbeids keus,
 't *Sic vos non vobis* leus?
 Of leeft in mij de zin
 Der zelfzucht van de spin,
 Die slechts háar winst bejaagt,
 En naar geen ander vraagt?
 Drijft, door die drift gespoord,
 Mij 't *Ego mihi* voort?
 Of ook zweeft - daaglijksch wee! -
 Mijn ziele er tusschen twee?.....
 En steeds voort vliegt de bij, die haar honingzeem puurt,
 En steeds stil zit de spin, die naar slachtoffers tuurt.

Bij dees gedachtengang,
 Waarbij 'k in twijfling hang,
 Wordt, spijt den zonnegloed,
 't Mij donker in 't gemoed.....
 Zon! zend me een lichtstraal toe,
 Dat 'k wete, wat ik doe,
 En doe, waartoe 'k erken
 Dat ik geroepen ben.
 Dan scheur ik elke web,
 Die 'k ooit gesponnen heb;
 Dan gaâr ik honing op
 Uit bloemen, drop bij drop,
 En spreidt haast de aard me een spond',
 Licht vliegt een bietje er rond!....
 En steeds voort vliegt de bij, die haar honingzeem puurt,
 En steeds stil zit de spin, die naar slachtoffers tuurt.

Nabij.

Wat noodsein toont gindsch schip? Komt, fluks er heengeseld,
 Opdat het zijnen nood den reddingboots-liên meld',
 Die zich ter hulp er heen begaven!
 'Wat deert u? -' luidt hun vraag. En uit de droge borst
 Klinkt hol en heesch het woord: 'Wij sterven schier van dorst:
 Geef water, water, dat we ons laven!'

'Geef water!' - Blinde, die ge zijt! Gij waant nog steeds
 In volle zee te zijn. Dat werd de bron uws leeds;
 Dat noopte ons u ter hulp te reppen....
 En de Amazonen-stroom is 't, waar uw kiel in roeit!
 Door 't heerlijkst water wordt ge aan allen kant omvloed:
 Beproeft! Gij hebt het slechts voor 't scheppen!

O spiegel, menigmaal, van wat ook ons geschiedt!
 - 'God - murmureeren wij, - schonk 't aardsch geluk ons niet;
 Slechts leed, slechts smart, door niets te stillen! -'
 En naast ons springt een bron van vrede en vreugd, wier nat
 De mildste lafenis voor elken dorst bevat, -
 Zoo wij alleen maar scheppen willen!

Twee dichter-portretten.

I.

Frederik Rückert.

Niet enkle boom, maar bosch met duizend twijgen,
Waarin een heer van vooglen zingt in 't groen,
Terwijl des nachts, wanneer hun zangen zwijgen,
Een elfenrei rondhuppelt door 't plantsoen,

Zien wij dit Liedrenwoud ten hemel stijgen;
Een woud, dat storm noch winter dorren doen,
En, daar ze eerbiedig voor zijn grootheid nijgen,
Brengt jong en oud hulde aan zijn looffestoen.

Niet ieder blad, wis! is een wonderbloesem;
Maar nooit deed dus een Bard den Duitschen boezem
De toovermacht van liefde en leed verstaan.
Zijn geest bergt heel een wereld van gedachten,
En leert, zelfs in het woord van den Brahmaan,
Bij 't westersch licht ons de oosterwijsheid achten.

II. Emanuel Geibel.

In 't donker uur, waarin der Tweedracht galmen
Rondkrijtschten, heel 't verdeelde Duitschland door,
Kwaamt gij, o Bard, met uwer liedren koor,
Dat om ons als een lentegeur deed walmen!

Zoo wont gij onze harten door ons oor:
De mannen trokken slagwaarts met uw psalmen;
De vrouwen zongt ge uw lied bezielend voor;
En beide droeg uw wiek naar 't oord der palmen.

De liefde en vreugd der Jongren aan uw voet,
Der eêlste kunst een wachter, die haar hoedt,
Voorzaagt gij in den storm den oogst met blijheid.
En zie, al wat ge zingend hebt verwacht,
Heeft 's Hemels gunst ons land en volk gebracht:
Het Duitsche rijk, zijn Keizer en de Vrijheid!

(HEYSE.)

Tweederlei licht.

Zie! stil en zwijgend aan den trans
Spreidt maan en starrenheer hun glans.

Maar omlaag! ook des kunstenaars macht
Heeft daar starren en zonnen geschapen,
Die, nog schuilend in donkeren nacht,
In hun graven van bordpapier slapen;
Maar één vonk uit des vuurwerkers hand,
En het kunststuk barst los en ontbrandt.....

Maar stil en zwijgend aan den trans
Spreidt maan en starrenheer hun glans.

't Spel gaat aan. Hoor, daar dondert een knal!
Zie, daar bliksemen pijlen naar boven!
Ha! ze splijten vaneen in hun val
Met eens regenboogs gloed, eer ze dooven.
't Is als wemelde al trillend een heer
Veler vallende starren ter neêr!....

Maar stil en zwijgend aan den trans
Spreidt maan en starrenheer hun glans.

Weêr een schot! En een vonkenstroom daalt,
 Aan een golvende vuurbron ontsprongen.
 't Is alsof een Vesuvius straalt,
 Die een lavavloed braakt uit zijn longen.
 Nog een golf, nog een slag, en die pracht
 Van den vuurberg heeft uit: 't Is weêr nacht...

Maar stil en zwijgend aan den trans
 Spreidt maan en starrenheer hun glans.

Nu een ander tooneel. 't Gouden vuur
 Maakt thans plaats voor veelvorige vlammen.
 In dien wisslenden gloed blinkt Natuur:
 Beurtlings rood, blauw en groen zijn de stammen
 Van 't geboomte, of een fee van omhoog
 Met een kleurigen sluier ze omtoog!....

Maar stil en zwijgend aan den trans
 Spreidt maan en starrenheer hun glans.

Nu een zon, die al wentelend zwiert
 Met een talloos tal spattende vonken!
 Nog een zon, die al sissende giert,
 Met nog schitterender sprankels omblonken!
 't Wordt een wedstrijd van zonnen, wier gloor
 Tintelt, spat en..... verzwindt zonder spoor!....

Maar stil en zwijgend aan den trans
 Spreidt maan en starrenheer hun glans.

Thans het slot: 't is een tempel, naar 't schijnt,
 Die, als waar 't door den bliksem getroffen,
 In een vuurzee van stralen verdwijnt,
 Onder slagen, die dondrend ontploffen.

Op zijn poort vlamt de leuze van 't feest, -
Bom! 't Spektakel liep af. 't Is geweest...

Maar stil en zwijgend aan den trans
Spreidt maan en starrenheer hun glans.

Heel der feestlingen schaar heeft gejuicht
En gaat heen om den gastheer te loven,
Van wiens glorie die lichtgloor getuigt!
Maar geen mensch, die een blik slaat naar boven.
Nee, men schertst, en men stoeit, en men lacht,
Blind en koel voor der hemelen pracht!...

Maar stil en zwijgend aan den trans
Spreidt maan en starrenheer hun glans.

Aan een verjarende jonkvrouw op haar buiten.

Toen ik dees morgen was ontwaakt,
 Hoorde ik, Vriendin, een leeuwrik zingen,
 Die 't zonlicht, dat in 't Oosten blaakt,
 Begroette in de eerste schemeringen.
 Hij zong een liedje, zoet en zacht;
 't Klonk uw verjaringsfeest ter eere.
 Ik heb het straks in schrift gebracht, -
 Schoon 'k niet op twee, drie letters zweren:

‘Mijn lieve Jonkvrouw, wees gegroet,
 Met wie, al draagt ge vlerk noch veëren,
 Een leeuwrik, om uw jong gemoed,
 Als met een zuster kan verkeerren.
 Kom, menglen we onze stemmen saam,
 Om, ieder op zijn eigen wijzen,
 Op dezen feestdag, 's Heeren naam
 Met woord of met gezang te prijzen.

Op dezen stond, wat overvloed
 Van rijke gaven om ons henen!

God leêgt zijn horen, vol van 't goed,
 Dat hij zijn schepslen wil verleenen.
 Wat bloemenschat maakt dit plantsoen
 Rondom ons tot een hof van Eden!
 Geen plekjen is zoo rijk aan groen,
 Of is zoo mild in lieflijkheden.

Wij beî zijn jong! Toen Mei verscheen,
 Ben ik eerst uit den dop gekomen;
 Op u deed, twintig keer min één,
 Dees Juli-zon haar stralen stroomen.
 Genieten we alzoo onze jeugd:
 Helaas, ze trekt toch spoedig over!
 Dies hupplen wij in dartle vreugd,
 Zoo lang het duurt, door 't groene loover!

Wél is 't ons ganschlijk onbekend,
 Wat ons allicht hierna kan beiden;
 Maar, hoe ons levenslot zich wend',
 Wij weten Wie ons zal geleiden.
 Een nestje blijft ons zacht en warm,
 Waarin we orkaan en storm ontvluchten:
 Mits maar zich 't oudrenpaar ontferm',
 Heeft onze jeugd voor niets te duchten.

Wél blijven wij niet altijd hier:
 De herfst zal na den zomer komen.
 Dan blaast de storm met woest getier;
 Dan klettren wild de regenstroomen;
 Maar toch, geen nood! Er is een Zuid,
 Waar 't altijd zomert, jaar na jaren;
 Daarheen breidt zich de vleugel uit,
 Waarop we eens 't koude Noord ontvaren.

Alleen maar, Jonkvrouwtje in het groen,
Dat we onzen Maker niet vergeten!
Hij schonk aan ons dit schoon plantsoen,
Waar wij van leed noch zorgen weten.
Dat dan uw zang mijn lied verzell':
Meng mede uw stem in onze koren!
't Getjilp des leeuwriks hoort hij wel;
Zal hij veel meer uw lied niet hooren?'

Ik luisterde dit liedjen af,
En heb 't in woorden neêrgeschreven,
- 'k Hoop dat ik trouw het wedergaf, -
Zooals ik 't om mij hoorde zweven.
Of, zoo ge aan de echtheid twijflen dorst,
Dan heeft me een andre stem gedrongen:
Ik hoorde 't vogeltje in uw borst;
Dát heeft mijn liedjen opgezongen.

Bij de uitvaart der koningin.¹

De lijkstoet vangt den treurtocht aan
Van uit het Huis-ten-Bosch,
Om naar het koningsgraf te gaan
In sombren statiedos.

In 't midden prijkt de zwarte kist,
Die 't vorstlijk lijk bevat,
Om haar, die men zoo noode mist,
Van liefdetranen nat.

Die kist is zwart, zooals het past, -
En toch, hoe vreemd getooid!
Ze is (of een bloemhof op haar wast)
Met kransen overstrooid.

Ja, vreemd! Of zelfs voor 't dier die schijn
Haar zulk een aanzien gaf, -
Zie ginds! daar zweeft een vogelkijn
Tot op dien rouwtooi af!

1 Historisch.

Van waar gij kleine zwerver, gij,
 Hier op dit treurtooneel?
 Waarom wilt ge ook, bij 't treurgetij',
 Aan 't uitvaartfeest uw deel?

Zijt gij een muschken uit gindsch Bosch,
 Voor wie soms de Vorstin
 Broodkruimels strooide op 't geurend mos,
 Der hongrenden vriendin?

Of zijt ge licht een nachtegaal,
 Die dalende op uw wiek,
 Uw lied mengt in uw eigen taal
 In gindsche treurmuziek?

Of zijt ge een zwaluwtjen, in 't kleed
 Van menglend wit en zwart,
 Rouwvogeltje, als de mensch u heet,
 Tolk onzer kerkhofsmart,

Maar tolk toch ook, in 't hemelsblauw,
 Dat u de vlerkjes tooit,
 Der hope, die in 't uur van rouw
 De vleuglen openplooit?

Ja, 't schijnt wel, lichtgewiekte bô,
 Als zond u God, klein dier,
 Met zulk een last! Want immers zóó
 Verschijnt ge ook thans ons hier!

Nauw naakt het lijk de sombre kerk,
 Die de asch ontvangen moet,
 Of, als uit afschrik voor haar zerk,
 Herneemt ge uw vlucht met spoed.

Gij vliegt ten blauwen hemel heen,
Als roept ge: 'Ween niet meer!
Het stof ontvangt het stof alleen;
De geest zoekt hooger sfeer!'

Heb dank, heb dank, lief vogelkijn!
Dank U, der vooglen Heer!
Wis zondt Ge ons hier in vooglenschijn
Een van uw Englen neêr!

De kolonien van de Maatschappij van Weldadigheid.

Een dubble kroon tooit, Nederland, uw slapen,
 Waar ge u ook Heer van 't Indisch Neêrland toont,
 En in dat Rijk, zoo wonderschoon geschapen,
 Als Insulindes keizer troont.

En hoe ze u die Koloniën benijden!
 Hoe volk bij volk de schatten u misgunt,
 Waarmeê ze om strijd haar moederland verblijden,
 En die ge uw Vaadren danken kunt!

En toch, als men u vraagt, of die verovering
 U zegen slechts, en niet dan zegen schonk?...
 Helaas, gij weet, hoe dikwijls de betoovering
 Des gouds u ginds ten kwade blonk.

Zóó niet, waar hier Koloniën verrijzen,
 Volkplantingen, gesticht op eigen grond,
 Waarin ge u Vriend der armen woudt bewijzen,
 Die ge op uw erf ten arbeid zondt!

Kleeft aan den schat van ginds, uit d' Oost verkregen,
 Soms 't zweeft, de zucht, de traan van den Javaan, -
 Zoo hier op 't goud, des 'vrijen Arbeids' zegen,
 Ooit traandrop blonk, 't was dan een dank- en vreugdetraan! -

Op reis.

Ik zit in 't park voor 't Heerenhuis,
Dat oprijst tusschen 't groen,
Bij 't lief concert des zanggeluids
Der vooglen van 't plantsoen.

Ik sla mijn blikken in het rond,
En zie 't bewondrend aan,
Wat rijke keur op éénen grond
Ik voor mijn oog zie staan.

Hier staat de Den van 't hooge Noord,
Die in dat barre land,
Waar lauw en flauw het zonlicht gloort,
Den eeuwgen winter bant.

Daar prijkt de prachtige aloë,
Die uit het Zuiden stamt,
Waar op 't azuur der Middelsee
De zon vol schittring vlamt.

Ginds heft een palm zijn kruin omhoog,
Hij, zoon van 't gloeiend Oost,
En roept mij 't morgenland voor 't oog,
Door 't keerkringvuur geroost.

En tusschen al die bloemen door
 Zie ik een duinroos staan,
 Wier knoppen onze zonnegloor,
 Hoe mat, deed opengaan.

O lief aanschouwen voor mijn blik!
 't Is of ik wieken had,
 Waarmeê ik mij ter reize schik,
 En op een luchtpaard zat.

'k Zie 't Noord met dennen tusschen 't ijs,
 't Zuid, waar de oranje gloeit,
 'k Bezoek het Oostersch paradijs,
 En 'k kom naar Huis geroeid.

Dat is m i j n reis nu rondom de aard,
 I n t a c h t i g d a g e n niet.....¹⁾
 Neen, in een enkle luchtbal-vaart
 Ten einde toe geschied.

Dat is een tocht, gelijk mij voegt,
 Nu ik de pelgrimsschoê,
 Waarop 'k zoo vaak heb rondgezwoegd,
 Bij d'Alpstok rusten doe.

Ik min nu 't stil genot in peis,
 Waarbij ik daal noch stijg,
 En maak mij vaardig voor een reis,
 Waarvoor ik vleugels krijg.

1) Toespeling op Verne's Reis rondom de wereld in tachtig dagen.

Nieuwjaar.

Een nieuwjaar brengt ons de oude zon,
Uit de oude kimmén opgerezen;
Wat mag er nieuws in 't nieuwjaar wezen,
Dat hem dien naam gewinnen kon?

Met de oude zon kwam de oude zorg,
Met de oude zorgen de oude zonden.....
Zoo bloedt steeds 't hart aan de oude wonden:
Is 't nieuwjaar voor haar heeling borg?

Neen, dat vermag slechts Één, die zegt:
'Ik kom om alles nieuw te maken.'
Hij kan alleen de keten slaken,
Die ons aan 't oude leven hecht.

Breekt haar zijn hand, dan gaat voorbij
Al 't oude leed der zondige aarde,
En daagt voor 't hart, dat hij herbaarde,
Een nieuwjaar, van alle euvlen vrij.

Een nieuwjaar, dat voor wie gelooft
Een nieuw Jeruzalem doet dalen,
Waarop we een nieuwe zon zien stralen,
Wier glans geen nacht, geen dood verdooft.

Kom dies, o Heer, en zend uw Geest,
Den Schepper en Herschepper tevens,
En maak een feest des nieuwen levens
Van dit verdwijnend nieuwjaarsfeest!

Aan de jonkvrouw van Athene.¹⁾ **Galm en tegengalm.**

I. **Galm.**

Schoone Atheensche! ik scheid met smart;
Maar - hergeef mij eerst mijn hart.

- 1) Dus luidt de titel van een bekend gedichtje van Lord Byron. De Schoone nu, in dit lied bezongen, is eerst onlangs overleden. De groote dichter maakte met haar kennis bij gelegenheid van zijne reis naar het Oosten, waaraan wij zooveel treffelijks in de twee eerste zangen van den Childe Harold danken. Te Athene gekomen, nam hij zijn intrek bij een Grieksche weduwe, Theodora Macri, met drie beeldschoone dochters gezegend. De oudste, Theresa geheeten, veroverde het hart van den edelen Brit, zóó zelfs, dat hij haar ten huwelijk vroeg; maar zij bedankte voor de eer. Later vond zij een anderen aanbieder in den Heer Black, Vice-Consul van Engeland te Missolonghi, als welks weduwe zij onlangs te Athene overleed. Byron schijnt haar hare weigering niet al te euvel te hebben afgenomen; immers wijdde hij haar bovenstaand lied. Het onderscheidt zich onder anderen door den slotregel van elk koupleet, zijnde een gewoon Nieuw-Grieksch liefdewoordje, dat beteekent: Mijn leven, ik bemin u! - Dit liedje van Byron was in mijn jeugd in veler jeugdigen mond als bestorven; dit maakte dat onlangs het doodsbericht in de dagbladen van 'The Maid of Athens' bijzonder mijne aandacht tot zich trok en mij verleide tot eene vertolking, waaraan ik door een soort van tegengalm eenige meerdere actualiteit zocht bij te zetten.

Of ontrooft gij 't steeds aan mij,
 Neem dan al het andre er bij.
 Eer ik ga, hoor mij alzoo:

Ζῶ μὲν, σὺ γὰρ.

Bij die gouden lokken, die
 'k Op den zeewind golven zie;
 Bij 't satijn dier wimpers, schoon
 Dalende op uw rozenkoon;
 Bij dat oog, dien liefdebô,

Ζῶ μὲν, σὺ γὰρ.

Bij die lachjes, zoo vol geest;
 Bij dien gordel om uw leest;
 Bij diens ruikers bloemenspraak,
 Die u zegt, hoe 'k voor u blaak;
 Bij verliefdheids ach! en o!

Ζῶ μὲν, σὺ γὰρ.

Schoone Atheensche! Ga ik nu,
 Denk aan mij, als ik aan u.
 'k IJl naar Stamboul vliegensvlug,
 Maar - mijn hart blijft hier terug:
 Daarom ook scheid ik zoo noô:

Ζῶ μὲν, σὺ γὰρ.

(BYRON.)

1810.

II. Tegengalm.

Ζωὸ μὸν, σὺς ἰγαπῶ:
 Zóó eens, schoone Atheensche, zóó,
 Bij het afscheid droef te moê,
 Galmde u Byrons citer toe.
 Ach, wat droeven tegengalm
 Geeft daarop uw uitvaartpsalm!

Ζωὸ μὸν, σὺς ἰγαπῶ:
 Ruischte eens 't lied, des dichters bô.
 Sinds, de dichter stierf weldra;
 Gij volgt thans in 't graf hem na;
 Wie u minden, hem en u,
 Jong en oud, waar zijn ze nu?....

Ζωὸ μὸν, σὺς ἰγαπῶ:
 Zing ik thans, maar zing het noð.
 Immers sterft gij niet alleen:
 Met u sterft ook 't zoet verleên,
 Toen we u vierden om uw Bard....
 't Graflied klinkt - ook in mijn hart!

Ζωὸ μὸν, σὺς ἰγαπῶ.
 Byron stierf, gij stierft, maar o!
 Wat ook sterve, Harolds luit
 Roept uw naam door de eeuwen uit!
 Voor 't genie geen kerkhofzoð!....
 Ζωὸ μὸν, σὺς ἰγαπῶ.

1875.

Feestcantate,**bij de viering van het 75jarig bestaan der Hollandsche Maatschappij van Fraaie Kunsten en Wetenschappen, 13 September 1875.¹⁾****I.**

Op, op nu, blijde feestgenooten!
 Treedt jubelend ten tempel in
 Ter bedevaart en, één van zin,
 Om 't outer u aaneengesloten.
 Van waar ge kwaamt, van Maas, of Rijn,
 Of van de groene Merweboorden,
 Versmelt met ons uw zangakkoorden
 Om één, één Hollandsch lied te zijn.
 Ja 't Hollandsch lied moet juichend klinken
 Ter eer van 't Hollandsch Letterbond,
 Dat op dien overdierbren grond
 Thans 't licht der Jubelzon ziet blinken.

II.

Verrijst nog eenmaal voor onze ooggen,
 Gij, donkre dagen, onheilzwart,
 Toen de eeuw, die wij beleven mogen,
 In nacht en storm geboren werd.

1) Muziek van den Heer Dan. de Lange.

De orkanen loeiden, 't onweêr blaakte:
 Maar wakkre mannen, vroom en vroed,
 Zij hielden in het onweêr moed,
 Hoe ook de donder om hen kraakte.
 Den zaadbuil namen zij ter hand,
 En zaaiden 't zaad van hooger leven,
 In Kunst en Kennis de aard gegeven,
 In 't op den aardschok schuddend land.
 Dat zaad is heerlijk opgegaan!
 Wij zien thans 't veld vol halmen staan!
 Wij binden juichend rijke schoven,
 Die we als der Vaadren oogstvrucht loven.
 En daarom, Maaiers, roept nu luid,
 Bij d' oogst den lof dier Zaaiers uit!

III.

Ja, lieflijk klinkt de blijde klank
 Van 't lied van lof, van 't lied van dank,
 Voor Wijzen en voor Dichters,
 Eens, letterhof, uw Stichters!

Doch hoe somber daartegen klinkt, droevig en dof,
 Hier de rouw, op hun lijksteen gerezen!
 't Is een wanklank, gemengeld in 't lied van hun lof:
 Met een traan wordt hun eernaam geprezen.
 Maar die traan lost zich op in het licht,
 Dat de feestzon ons straalt in 't gezicht.

Wat ook stierf, niet dier Edelen glorie!
 Ze is geboekt op de rol der historie,
 En hun naam op de donkere zerk
 Prijkt in goud naast den lof van hun werk.

IV.

Klinkt nog eenmaal, gij harp en gij luit!
Roept der Juublende weldaden uit!
 Laat vrij jaren en eeuwen vergaan,
 Zelfs dees stichting niet langer bestaan, -
Wat ons letterverbond eens mocht zaaien,
Zal het nakroost nog dankende maaïen!

 God van licht en van leven omhoog!
 Zie ons aan met een heilspellend oog!
Dat men immer de zeegnende stralen
 Van uw godlijke gunst
Op der Wetenschap veld, op den bloemhof der Kunst
 In ons dierbare Holland zie dalen!

Geuzen.

‘Stel u gerust, Mevrouw! het zijn maar Geuzen.’
Graaf de Barlaimont aan Margaretha van Parma.

‘Schrik niet! Slechts Geuzen zijn 't, slechts have- en broodeloozen!’
Zoo klonk het schimpwoord uit des Spaanschen hoov'lings mond
Onze Eedlen toe, die straks - den beedlaarspenning kozen,
Saam met den naam van G e u s , als leus voor hun verbond.

Drie eeuwen gaan voorbij. Maar sinds, hoe wisslen de orden!
Wat roept de beurs, die pols van Rijk of Arm, nu uit?
Den beedlaarspenning zag ze een gouden Willem worden,
Maar 't Spaansche goudstuk zonk ten peil van beedlaarsduit.

Op den Amsterdamschen Geuzendag,
26 Mei 1878.

De kerstmisroos.

Als langs de ruigbesneeuwde paân
 De slede lustig rent,
 Terwijl wij 't Kerstfeest tegengaan,
 Bij 't vieren van d' Advent, -
 Als 't hert zelfs nauw de mosplant vindt,
 Die 't zich ter spijsze koos, -
 Bloeit, ongekrenkt door vorst of wind,
 De witte Kerstmisroos.

Geen bloempje meer in weide of bosch!
 Slechts in haar doornenkleed
 Pronkt rustig 't roosje in hoogtijdsdos,
 Spijt alle winterleed.
 Zoo duldt ze en wacht de komst des tijds
 Dat weêr de zon zich wendt;
 Dan, weet ze, smelten sneeuw en ijs,
 En neemt de vorst een end.

En daagt dat uur, neemt meer en meer
 Der nachten donker af, -
 Dan legt ze, vol van hoop, zich neêr,
 En zinkt tevreên in 't graf.
 Nu slaapt zij gaarn: van ver toch zag
 Zij 't voorjaar, dat haast naakt,
 En dat ook op een schoonen dag
 Haar eerlang wakker maakt!

(LINGG.)

Douza's heldenzwaard.

(Heildronk bij het feestmaal der Oud-Leidsche Jagers op den driehonderdsten jubeldag van Leidens Hoogeschool, 8 Februari 1875.)

Ik drink op Douza's heldenzwaard,
 't Zwaard van dien Roem van Leidens erve,
 Die, als de Schildgodin Minerve,
 Saam krijg en lettren heeft gepaard.
 Hij, met die dubbele zucht in de ader,
 Studenten-Jagers! was uw Vader!
 Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
 Dat zwaard hielp meê voor Leiden strijden;
 Dat zwaard hielp Leiden meê bevrijden;
 En (eerloon, in dien kamp gegaârd!)
 Dat zwaard hielp Leidens scholen stichten,
 Wier glorie de eeuwen dóór zou lichten.
 Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
 Toen 't moedig Hoofd ten grave daalde,
 't Zwaard zonk niet mede in de aard, maar straalde
 Op 't marmer, dat zijn asch bewaart:

En sinds, wen oorlogs-kreten stegen,
Kwam 't Pallas-kroost, en nam dien degen.
Ik drink op Douza's heldenzwaard,

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
Bedreigden, na schier honderd jaren,
Het vrij Gewest weêr krijgsgevaren,
Die 't Lelierijk den lande baart,
Ook Leiden zag met heldenvingers
Studenten 't zwaard van Douza slingeren!
Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
Klonk, anderhalf jaarhonderd later,
Op Waterloo 't kanongeklater,
Minerva's kroost staat weêr geschaard!
Verbaasd zien Frankrijk's grenadiëren
Ze als mannen 't staal van Douza zwieren.
Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
't Jaar Dertig brengt weer d'oorlogsdonder.
Maar Holland haalt het hoofd niet onder,
Daar Pallas meê haar zoons vergaârt,
En ze in haar taal roept ter viktorie:
'Pro patria est dulce mori.'¹⁾
Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
Toen de Overwinnaars juichend keerden,
En Beeckmans schim op 't lijkfeest eerden,
Zegt, als ge op 't eereteeken staart,

1) Schoon is het te sterven voor het vaderland: woorden, aangehaald door Mr. C.J. van Assen als Rector Magnificus der Hoogeschool, in zijn afscheidswoord aan de ten krijg vertrekkende Studenten-Jagers.

Ziet ge er, omruischt door jubelzangen,
Zijn zwaard niet boven 't marmer hangen?....
Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
Zoo thans de hoogtijds-vuren flikkeren,
Ziet in hun gloor 's Mans wapen blikkeren,
Door 't licht van 't Eeuwfestijn verklaard:
't Glanst aan de zij' des Vaandeldragers,
Die treedt aan 't hoofd der Leidsche Jagers.
Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Ik drink op Douza's heldenzwaard.
Het blonk, het blinkt, 't zal blijven blinken;
Zijn' luister zien geen eeuwen zinken;
't Leidsch Pallas-kroost blijft de Oudren waard!
In krijgsmoed, bij geleerdheids veder,
Herrijst ge, o Douza, eeuwig weder!
Ik drink op Douza's heldenzwaard.

Hulstbezien.

Het is een lief gezicht, des winters in den tuin,
 Die wintertuin daarin van immergroene boomen,
 Die tusschen 't andre hout met dorre en kale kruin,
 Als levenden u op een kerkhof tegenkomen!

En dubbel schoon, waar 'k, als bij gindsch klein hulstenbosch,
 In 't donker groen, helrood, hun beziën zie glore:
 Dat is in 't wintergroen een Meische lenteblos;
 Daar schijnt de Meimaand zelve als vóór den tijd herboren!

Met welk een weelde ziet mijn oog die bezies aan!
 Zal ik ze plukken en ze tot een tuiltje gaderen?...
 O neen! het ware een roof, dien 'k niet durf onderstaan:
 't Is of ge een bruid haar krans woudt op haar hoofd ontbladeren.

Maar wat is dat? Daar snelt, gewiegd op zilvren veêr,
 Een wilde woudduif aan, werpt driest zich op de bessen
 Der hulsten, schudt en trekt hun twijgen heen en weêr,
 En rooft hun dus hun kroon, - een sieraad voor prinsessen!

Ha, hoe mijn ziele vlamt van toorn! Had 'k een musket,
 Gij stoute roover, 'k zou dien wilden lust wel teugelen!
 Gij zaagt u spoedig in uw koningsmaal belet;
 'k Jaagde andren hagel, dan de wolk sneeuwt, door uw vleugelen!

Ik kleurde met uw bloed, hel purper als het rood
 Der hulstenbezie, 't groen, dat gij zoo gulzig plondert.
 Gij deeldet 's lijsters lot, waar u mijn buks doorschoot,
 Meê prooi der roode bes, tot 's levens prijs bewonderd!

Maar neen, terwijl 'k dus toorn, wat hoor ik? welk een stem?
 Stem van den Boomgod licht, door de Oudheid aanbeden?
 Of beê der Mingodin, vol teedren drang en klem,
 Voor 't duifje, voorwerp van Dione's tederheden?

Neen, 't was een Heil'ger stem, die mij daar klonk in 't hart:
 Stem van den Schepper én van vooglen én van boomen,
 Én ook van mij, wiens woord, sinds hij mijn Vader werd,
 'k Uit iedre vooglenstem en bloem tot mij hoor komen.

Hij, aller schepslen God, zorgt ook voor 't vogelkijn,
 Dat zaait, noch maait, noch weeft, voor voedsel zorgt noch kleederen;
 Hij, voor het leeuwenwelp jaagt buit in de woestijn,
 En laat zich door 't geklag van 't ravenjong verteederen.

Hij heeft ook voor dees duif dees hulstenboom geplant,
 Voor haar hem dus met groen getooid, hem vrucht doen dragen,
 En leerde 't kleene dier, met goddelijk verstand,
 Waar andre spijs faalt, der hulstbes spijs te vragen.

Ik buig mij voor zijn wil. Hij is de Meester, Hij!
 Hij kan van zijnen hof, van dier en mensch beschikken.
 Hier ben ik, Meester! 'k laat den armen vogel vrij.
 Hij moog zich aan mijn hulst naar 's harten lust verkwikken.

Die hulst zal minder schoon, o ja! wel zijn voor 't oog;
 Maar 'k zie te schooner hem een Godsgestalte omzweven,
 Die spreekt: 'Zorgt voor een duifke, een muschke, uw God omhoog,
 Zal hij u, menschenkind, niet eer uw nooddruft geven?'

Naar hooger.

Men hoort de Volksstem in dees dagen
Gestaâg der Kunst een offer vragen:
‘Wilt gij gevierd zijn meer en meer?
De hoogte ontruimd! Daal tot mij neêr!’

Men hoort, voor 't aanbod onbezweken,
Daartegen fier den Kunstzin spreken:
‘Mijn tempel kroont der bergen top!
Wilt ge echte Kunst? Klim tot mij op!’

Sainte-Beuve en zijn Port-Royal.

Wat wondervreemd contrast! In tal van gulden bladen
Sticht Sainte-Beuve's pen een zuil voor Port-Royal.
Geen, die ooit schooner krans dien Heilgen vlechten zal,
Die in dat Stift zoo vroom beleden, streden baden!

En toch, moog' hij hun beeld met lauw'ren overladen,
Hij kroont wat hij verwerpt. Zijn prijzend lofgeschal
Weêrspreken als om strijd zijn stemming, gangen, daden;
Hoe diep, gemeten aan zijn helden, blijkt zijn val!

Beklaag den Kunstnaar vrij, die dus zich zelve oordeelt!
Maar spiegel te gelijk u aan zijn leerzaam voorbeeld!
Of - scheidt geen klove uw doen en willen, werk en wensch?....
Ach, allen beuren wij naar 't Ideaal de handen,
Maar worstlen, met den voet verstrikt in zondebanden, -
Een Sainte-Beuve en Saint-Cyran in éénen mensch!

Domine! quo vadis?

Petrus toeft in 't machtig Rome,
 Dat, helaas! ten Babel wordt,
 Waar der Christnen bloed als water
 Onder 't beulzwaard wordt gestort.

Petrus ziet dat zwaard hem naken,
 En nog eens - de sproke meldt,
 Wat Geschiednis niet verhaalde -
 En nog eens, de Rots versmelt.

Petrus beeft en ijlt naar buiten,
 Zwerft er, vluchtling, op en neêr,
 Voor zich selv' en andren vreezend,
 Maar op eens!.... daar staat de Heer!

'Heer, zijt gij het?' roept de apostel,
 Blijde en droevig te ééner stond:
 'Spreek, wa ar ga at g ij he en? Quo vad is?'
 Vraagt (in Romes spraak) zijn mond.

'k Ga naar Rome,' luidt het antwoord,
 'Waar 'k op nieuw den kruisdood tart! -'
 Scherper dan eens kruises nagel
 Vlijmt dat woord door Petrus' hart.

't Hoofd gebogen, 't hart gebroken,
 Keert hij weder naar zijn huis,
 Laat zich vangen, laat zich binden,
 En sterft zalig aan een kruis.

Dat gedenkt het volk des Heeren
 Met een teeken, vroom van geest:
 Zie die kerk slechts, op wier gevel
 Gij als leus 't Q u o v a d i s ? leest!

Maar niet enkel ginds, te Rome,
 Rijst die leus voor ons gezicht.
 O hoe vaak treft dat Q u o v a d i s ?
 Mensch, u als een bliksemschicht!

O hoe dikwijls, 't kruis ontvluchtend,
 Ziet ge uw Meester voor u staan,
 Om u op het kruis te wijzen,
 Waaraan hij zichzelve liet slaan!

Volg dan Petrus, zij 't met schaamte,
 Dat ge een tijd lang aarz'len kondt:
 Vraagt den Heer ook u: Q u o v a d i s ?
 't Klinke: A d c r u c e m !¹⁾ uit uw mond.

Kruisen rijzen, kruisen wenken
 Alom op den weg van Plicht:
 Hun alleen, die 't kruis niet duchten,
 Daagt de kroon in 't eeuwig licht.

1) Naar het kruis!

In een album.

Gij wilt, dat ik mijn naam mede in uw Stamboek schrijve?
Hier staat hij. - Ziet gij hem, denk soms in liefde aan mij.
Dat tusschen ons de band van die gedachtnis blijve,
Hoe wijd ook licht hierna ons pad gescheiden zij.
Zoo ga 't niet met dit blad, als vaak met zulke bladen:
De naam blijft staan, ofschoon de vriendschap 't leven dierf:
Een kerkhof wordt dan 't Boek, met naam bij naam beladen,
En 't blad een tombesteen, die meldt: Hier ligt.... hij stierf.

Kunst en deugd.**Aan den kunstschilder C. Rochussen bij zijn kunstplaat, de Verkwister.**

Als ik, o Kunstenaar, u uit de bonte beelden,
Die weemlen om u heen, een drietal grijpen zie,
Opdat ze op 't dood paneel zich levende herteelden,
Eer 'k in dat kunstgewrocht de schepping van 't genie.

Maar als die beelden mij, in levensvolle trekken,
Al 't leed aanschouwen doen, dat dwaze Spilzucht baart,
't Is of ik Hogarth uit zijn graf weêr op zag wekken,
Of ge erfgenaam, voor 't minst, van 's mans penseelen waart.

En waar 'k u dus ontmoet, daar hechten mijne vingeren
Niet slechts een lauwerkrans aan uw bezielde paneel;
't Is ook een burgerkroon, die ze om uw slapen slingeren:
De genius der Deugd geeft adel aan 't Penseel!

In het bosch.

De hemel licht, het aardrijk licht,
't Geboomte ruischt vol vreugd,
Het graanveld prijkt in hoogtijdsdracht,
En 't veld zwelgt in geneugt'.

De vlinder wiegelt op zijn wiek.
Het bietje mommelt zoet,
En 't woud weërgalmt van woudmuziek,
Die 't feest der schepping groet.

De koekkoek roept zijn ééNZang uit,
De boschduif kirt in 't groen,
De leeuwrik, stijgend, neuriet luid,
De vink fluit in 't plantsoen.

Wat zoete rust! wat lieve lust!
Is 't paradijs gekeerd,
En 't vuur van 't Cherubszwaard gebluscht,
Dat ons uit Eden weert?

Neen, neen! want, hoor! een doffe slag,
Als waar 't een donderknal,
Verdrijft der schepping blijden lach,
Verschrikkend berg en dal.

Het is de donder van 't kanon,
Dat losbrandt fel en schel,
Ten sein, dat weer de les begon
In 't bloedig oorlogspel.

't Is waar, 't is nu alleen een schijf,
Waarop de schutter doelt:
De vijand heeft een houten lijf,
Dat breuk noch wonde voelt.

Maar toch de op moord gespitse proef
Is tuk op menschenbloed:
Wie weet, hoe spoedig de ernst te droef
Dit spel vervangen moet?

Het is een nare Lamechs-gil
Aan Edens groene poort,
Die in den hof, straks kalm en stil,
De Paradijrust stoort.

Mijn God! Mijn God! hoe lange nog,
Eer 't zuchtend schepsel rust?
Wat wederhoudt uw Engel toch,
Die de oorlogskreten sust?

De krater, door de helle ontbrand,
Die onder de aarde loeit
En de aard verwoest aan allen kant,
Heeft hij haast uitgegloeid?

Geen antwoord. Maar, na d' eersten schrik,
Die hem tot zwijgen drong,
Hoor! daar slaat weêr de leuwerik.
Die straks zoo vroolijk zong.

Hij staakt om 't vuur zijn wildzang niet,
Neen, heft dien eens zoo luid,
Als daagde hij 't kanonnenlied
Vol moed ten wedstrijd uit.

Heb dank, profeet in 't vooglenkleed!
Ik neem uw godspraak aan:
Het uur, schoon niemand 't cijfer weet,
Dat Eden keert, zal slaan!

Een schaakspel te Rome.

Een speelbord is onze aarde, een schaakspel 't menschenleven.
Schrap staan de spelers, tuk op 't 'mat,' op 't ruitenbord.
De witte koning, van zijn hofgezin omgeven,
Kampt met zijn zwarten maat, wie overwinnaar wordt.

En dan, wat is het eind dier worstling, lang of kort?....
De beeldekens, zoo fier, waar zij door 't strijdperk streven,
Straks d' eerrang kwijt, waartoe ze een oogwenk zijn verheven,
Ze worden saam gekist en op een hoop gestort!

Zoo wij - zoo ook te Rome in de allerjongste tijden.
Ook daar twee koningen, die, als op 't speelbord, strijden:
Victor-Emmanuël en Pius worstlen saam,
Tot straks de Aartspotter komt, die lacht met kroon en faam:
De Dood, die 't spel stoort, werpt de spelers d' een bij d' ander,
En 't schimmenrijk brengt Paus en Koning bij elkander.

De bede der weezen.

Nieuwjaarsgroet der Evangelisch-Luthersche weezen aan de Leidsche burgerij in 1877

De Kerstklokken luiden; het Kerstfeest verscheen.
 Wij Weezen ook gingen ten heiligdom heen.
 Wij bogen de knieën bij 't krebje in den stal,
 Waarin, bij der Engelen jubelgeschal,
 De Heiland verscheen, dien heel 't wereldrond loov!
 Ook wij vierden juichend dat feest van 't G e l o o f !

Thans luiden de klokken het Nieuwejaar in.
 Wij staan bij eens jaarkrings gezegend begin.
 Dat kind van den tijd daagt in 't wiegje van sneeuw,
 In 't huis van den grijs, de veroudrende Eeuw.
 Wij groeten het welkom, en groeten elkaâr:
 Een feest nu van L i e f d e is met Nieuwejaar daar!

Ja, Liefde viert feest, als het jaar wordt herbaard:
 Weêr heeft ons - zoo juicht men - Gods liefde gespaard
 Men zegent elkander met heilbede en groet.
 Zijn oudren snelt juichend het kind te gemoet,
 En wischt met zijn kussen van 't lieve gelaat
 Den vreugdetraan, die daar te glinsteren staat.

Ook wij, ook wij kindren, die 't weeshuis ontving,
 Wij vieren het Jaarfeest in eigenen kring.
 Wanneer ons de morgen op 't nachtleger wekt,
 En 't feestkleed de jeugdige leden bedekt,
 Dan vliegen wij heen als een dartlende schaar,
 En brengen als kindren den kinderkus..... waar?

Bij de ouderen niet! Want, hoe klein ook en teêr,
 Wij zijn reeds als kindren geen kinderen meer:
 Wij hebben geen vader of moeder, wier arm
 Ons koestert aan 't hart, door hun liefdegloed warm.
 Het feest van de Liefde is met Nieuwjaar wel daar,
 Maar waar brengen wij onzen liefdekus..... waar?

Heb dank, onze God, dat wij 't weten! - De dood
 Ontrukte ons, o ja, aan der ouderen schoot.
 Maar Gij zijt een Vader, die nimmermeer sterft,
 En die, als het weesje zijn ouderen derft,
 In 't hart van hem vreemden den liefdegloed wekt,
 Waardoor hem hun deernis ten ouderzorg strekt.

Die vaders, die moeders van 't ouderloos kroost,
 Wier liefde het weesje in zijn droefheid vertroost,
 O Eedlen, zijt gij, die, ons schaamlen ten vriend,
 Den heerlijken oudernaam tweemaal verdient:
 Eens oudren naar 't vleesch, wordt gij 't weêr naar den geest,
 En groet u ook 't kroost, dat gij aannaamt, op 't feest.

Ontvangt dan dien groet met den handkus der min,
 U dankbaar geboden bij 's jaarkrings begin! -
 Een needrige gave! - en toch, rijker misschien,
 Dan zilver of goud aan hun eigenaars biên!
 Wat meent gij wel dat onder 't Weezenkleed schuilt?
 Een gift, die een Christen voor schatten niet ruilt!

- 'Wat gij aan den kleinste uit uw kring hebt gedaan,
 - Sprak eenmaal de Heiland - MIJ deedt gij het aan.' -¹⁾
 Dus komt in het weesje die Heiland tot u.
 Ontvangt ge ons, ge ontvangt dus uw Kerstkoning nu,
 En slaat gij uw arm om het weesje in zijn smart,
 Gij drukt in dat kindeke 't Kerstkind aan 't hart.

Dat Kerstkind betaalt eens der weeskindren schuld,
 Als hij zijn belofte aan de zijnen vervult:
 'Barmhartigen schenkt eens de Erbarmmer zijn heil!' ²⁾
 Hadt gij voor onze armoê uw overvloed veil,
 Hij schenkt u een schat, die nog schittert en blinkt,
 Als eens in uw graf al uw overvloed zinkt.

En dus neemt gij, vaders en moeders, van 't kind,
 Dat u om uw trouw met een kinderhart mint,
 Bij d' aanvang des jaars, zijn Nieuwjaarszegen aan,
 Dien God zal bezeeglen, als de ure zal slaan,
 Waarin ginds de wolle, eens den naakte verstrekt,
 De naaktheid des zondaars in 't eindgericht dekt!

1) Mattheus XXV:40.

2) Mattheus V:7.

Op den akker.

Hoe vroolijk wiegt het gouden graan
Op 't golven van den wind,
Wiens adem 't op en neêr doet gaan,
Als moeders armen 't kind.

En in dien gulden stroom, als bloed
Op geel satijn gespat,
Hoe vurig gloort met purpren gloed
Het rood papaverblad.

Zoo huwen op éézelfden grond
De gifplant en het brood:
Één wind draagt beider zaden rond,
Het leven naast den dood.

De halm, met sneeuw wit meel belaân,
Voedt zeegnend al wat leeft,
Waar 't donker sap der slaapbolblaân
Een drank der helle geeft.

Wat kiest ge, o mensch? - Zoo roept Natuur,
Waar ze U dees spiegel biedt:
Des levens gift? des afgronds vuur?
Ge ontwijkt de keuze niet!

O dat het u de landman zegg',
Die ginds zijn oogst vergaart:
De purpren bloemen werpt hij weg,
't Graan wordt tot spijs bewaard.

Wel hem, die kruid en onkruid schift,
Waar hij ze saam ontmoet,
En, wakend tegen schijnschoon gift,
Alleen met brood zich voedt!

Mijne zangen.

(Ten afscheid.)

Het vonnis werd vernomen,
 En 't klonk, voorwaar niet mooi:
 Niet in de lucht te komen!
 Te blijven in de kooi!
 Te zitten als de vogel
 In 't kleine traliehok,
 Om met gestreken vlogel
 Te pruilen op zijn stok! -

Wat zal ik toch beginnen
 Met al dien vrijen tijd?
 Ik wil mij eens bezinnen:
 Waaraan mijn kracht gewijd?....
 Ik wil 't mijn vogel vragen,
 Zooals soms Luther deed:
 - 'Heer Zanger! 'k moet u plagen,
 Die 't door ervaring weet:
 Wat doet ge, in 't hok gesloten? -'
 Hoor! 't antwoord is reeds daar:
 MIJN VOGEL HEEFT GEFLOTEN.
 - 'Ik dank u; ik ben klaar!

Uw voorbeeld zal mij leeren:
Gij kreeg eens zangers keel;
Ik, door de gunst des Heeren,
Kreeg ook een soort van veêl.
Heur snaar wil ik bespelen,
Of 'k, hier of daar, een oor
Met mijn muziek kon streelen,
Goed voor een mild gehoor.
Mag ik geen krans ontvangen,
Licht wint mijn simple klank
Voor enkle mijner zangen
Me een kruimeltje van dank!' -

Erratum.

Bl. 41 reg. 16 *staat*: Op 's Westerkerks toren, *lees*: Op d' Oude-kerks toren. De Westerkerk is eerst later gebouwd.